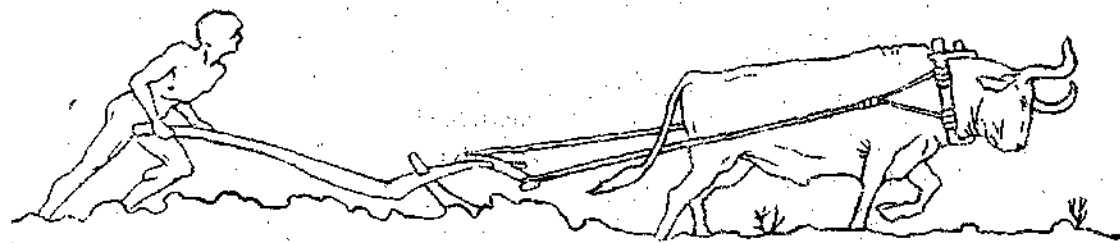

ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 15 ΙΑ
ΝΟΒΑΡΙΟΥ 1912

ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ ἀνοιγμα τῶν Οὐρανῶν δὲν εἶνε ὄνειρο. Ἡ θεὰ Ἄρμονία δὲν εἶνε ἀλάομα τῆς φαντασίας. Ἔρχονται στιγμές — κι' ἐκεῖνες εἶνε τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, — ποὺ μιὰ φύσις, δουλευμένη προσεκτικώτερα ἀπὸ τις Μοῖρες, καὶ μὲ δυνατότερες πνοές μέσα της, θὰ κατορθώσῃ τὸ θαῦμα.

Στοὺς μικροὺς τόπους σπάνια τὰ πνεύματα δραματίζονται τοὺς ἀποστόλους — ποὺ ἔρχονται στὸ φῶς μὲ τὴ βαρεῖα προσταγὴ γραμμένη στὸ μέτωπο: νὰ φέρουν τοὺς ἀνθρώπους σὲ ἐπικοινωνία μὲ τὰ βαθειὰ μυστικά, γιὰ νὰ ἐξημερωθοῦν καὶ νὰ πιστέψουν. Καὶ στὶς ψυχές νὰ φανάξουν, πατώντας στὸν ἴδιο ἑαυτὸ τους καὶ παραμερίζοντας μὲ χέρι μεγαλοδύναμο τὰ σύγνεφα: «Κυτάξτε!»

Ὅμως, ποῦς ἀπ' αὐτοὺς ἔχει τὸν καιρὸ νὰ κινήσῃ κατὰ τοὺς ἀποτραβηγμένους λαούς, ποὺ ἔχουν σταθῆ πίσω στὸν Πνευματικὸ Δρόμο, καὶ κινῶνται σ' ἓνα σύθραμπο. Ἔτσι, μέσα στὴ νέκρα, ποὺ ἐκμηδενίζει δίκαια τὸ πλῆθος, γιὰτὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν πέζη ἐποχῆ, χάνονται καὶ οἱ λίγοι ποὺ ξεχωρίζουν. Αὐτοί, ποὺ ὠνομάστηκαν πάντα οἱ κατὰ λάθος πρόδρομοι. Αὐτοί, ποὺ ἐσκόνταψαν πάντα σὲ μιὰν ἀγνησι σιδερένια. Τὸ χέρι δὲν κινεῖται γιὰ νὰ γράψω τὴν ἀλήθεια. Εἴμαστε κι' ἡμεῖς ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ὑστεροῦν στὸν Πνευματικὸ Δρόμο. Ἄλλοτε ἐτρέξαμε πολὺ, καὶ τώρα ἀναγκαστικὰ ἐμείναμε πίσω γιὰ νὰ ξεποστᾶσθουμε. Γι' αὐτὸ σπάνια τὸ κῆμα ἐσπρωξέ ὡς ἐδῶ τὸ γοργόφτερο καράβι τῶν ἀποστόλων. Τόσο σπάνια, ποὺ ἠθέλησε τὸ πλῆθος νὰ καλέσῃ Καλλιτέχνας τοὺς ἀπλοὺς τεχνί-

τες, γιὰ νὰ παρηγοριεῖται μὲ τὴν αὐταπάτη.

Ὅμως κι' αὐτὴ τὴ φορά, — εἶνε ἡ δευτέρα — ἡ μοῖρα ποὺ παρουσιάζει τὸ νερὸ στὸν ὄδοιπόρο γιὰ νὰ ξεδιψᾷ, ἡ ἴδια μοῖρα ἔσκυψε στὸ αὐτὴ τῆς Σπεράντσας Καλὸ καὶ τῆς εἶπε: «Ἐκεῖ κάτω σὲ περιμένουν. Πήγαινε νὰ χύσῃς φῶς στὰ μάτια, καὶ στὶς ψυχές τὸ ὄνειρο τοῦ ψαλμοῦ σου. Κι' ἂν ἓνας ἐκλεκτὸς διάσῃ, πήγαινε καὶ ψάλε γιὰ ἐκεῖνον τὸν ἓνα, καὶ ξετύλιξέ του γύρω τὰ μάγια ποὺ ξέρεις, καὶ ποὺ ἔχεις μέσα σου, — καταστάλαγμα τῶν οὐρανῶν ὅσους ἐγνώρισες, κι' ὅσοι εἶχαν βοηθήσῃ στὴν δυνατάφωτη ἐξέλιξί σου».

Ἡ Σπεράντσα Καλὸ ἀκούσε καὶ ἐδάκρυσε. Καὶ τὸ δάκρυ ἔσταξε μέσα της καυτὸ, κι' ἐτρένωσε τὸν πόθο. Τρέχοντας ἔσχισε τὴν βοή τῆς ζωῆς, κι' ἔφθασε ἓνα ἀγαθὸ πρῶτ', κι' ἔδεσε τὸ καράβι της στὸν λιμένα σὰν νὰ μὴν ἠθέλε πειὰ νὰ φύγῃ.

Γύρω της ἐμαζεύθηκε κάθε κόσμος, — γύρω στὴν πανέμορφη πεταλούδα, γιὰ νὰ ἰδῆ τὰ λαμπρὰ φτερά της, ποὺ ἀπλωμένα ἐξεκουράζοντο στὸν ἥλιο τὸν ἑλληνικό. Κι' ἓνα βράδυ, ἔδωκε τὴν πρώτη διδασκαλία ἐμπρὸς στοὺς γονατιστοὺς. Ἦσαν κι' ἀρχόντες, ἦσαν καὶ κύριοι θησαυρῶν, ἦσαν καὶ ταπεινοὶ σπουδασταί. Ἐνας ψαλμὸς ἀρχισε νὰ κυλᾷ, ποὺ ἔδειχνε ρευστοποιημένη τὴν ψυχὴ, καὶ τὸ σύνολο τὸ ἀνθρώπινο ἐπῆρε τὴν ἀγνάδα παλαιῆς ἀγιογραφίας. Τὰ βλέφαρα ἐχαμήλωσαν ἀπ' τὸ ἡδονικὸ βᾶρος τῆς ἐξάρσεως — ἴδια βλέφαρα ἰερείας μυθικῆς, ζυμωμένα μὲ κερὶ τῶν τάφων, καὶ μὲ δάκρυα, καὶ μὲ ἀτμούς λιβανιοῦ. Σ' ἓνα βύθισμα ὄνειρου

ἀποκρυσταλλώθηκεν ἡ μεγάλη μεσάζουσα. Κι' ἐκεῖ, σὺ βύθισμα μέσα, — πού ἦταν ἓνα εἶδος υπερτάτου οἴστρου, ἀρχισε νὰ περιβάλλεται τις ἐποχές, μὲ ἀλήθειαν, μὲ δύναμιν, μὲ μεγαλοπρέπειαν, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν παλαιὰν ἰταλικήν. Τὸ πνεῦμα τῶν αἰώνων, τὸ ἓνα ἕστερα ἀπὸ τὸ ἄλλο, — χωρὶς νὰ μεσολαβῇ παρὰ ἓνα στιγμιαῖο ξεκούρασμα τῆς Καλλιτέχνιδος. Τὸ μουσικὸ ποίημα, ὁ μουσικὸς τρόμος, τὸ μουσικὸν ὄνειροπόλημα, ὁ μουσικὸς θρησμός — καὶ οἱ ὄψεις ἡρώων, εἴτε θνητῶν, εἴτε δημιουργῶν, ἐπέρασαν σὰν ἡσκιὸι ὀλοζώντανοι ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τῆς Σπεράντας Καλό. Οἱ βαθεῖες, οἱ ψυχικὲς καὶ οἱ πνευματικὲς εὐγένειες τῶν Ἔργων, ἀνεδίδοντο κι' ἀπ' τὸ πλέξιμο ἀκόμα τῶν χλωμῶν χειρῶν τῆς, στὴν ὄνειρεμένη στάσι μιάς πιστῆς ψυχῆς.

Ἐνα σῶμα φυσικό, σὰν τὰ σχήματα πού παίρνουν τὰ χρυσᾶ σπινθηρὰ τῆς καλοκαιρίας. Πρωτότυπα ἐλεύθερα στὴν κίνησι, καὶ μὲ τὴν δικήν του θαναμαστὴ γραμμὴ. Σάρκα ὑπόχλωμη, καὶ μὲ τὴν ἀνατριχίλα βαθεῖας αἰσθητικῆς. Ὁ αἶρας τῆς πεποιθήσεως τοῦ δίδει τὴν ἔκφρασι μιάς ὁρμῆς πρὸς τὰ ἔμπροσ. Στέκει πάντα ὑπερήφανα, γιὰ τὸ ἐπιβάλλει τὴν στάσιν ἢ ἀξία, πού δὲν φοβάται καμιάν στιγμὴν τῆς ζωῆς. Ἡ μορφή εἶνε τὸ ἀντιφέγγισμα ψυχῆς πού τὴν ἔσκαψαν ὁρμητικὲς θύελλες, μὰ καὶ γι' αὐτὸ ἔχει τὴν ἔξαυσι τῆς ῥέμβης καὶ τῶν μεγάλων ὀνειρῶν. Ἡσκιὸι κυλοῦν μαζί μὲ γλυκύτητα ἀπὸ τὰ ἀπαλά, τὰ γαληνεμένα χαρακτηριστικά τῆς, — πού δταν δὲν τὰ βαραίνῃ ἢ σκέψις καὶ τὸ παράπονο, μιλοῦν μὲ ἀφέλειαν ἀγγελικοῦ παιδιοῦ. Τὸ κεφάλι τὸ τυλίγουν ὀλόγυρα μὲ ἁρμονικὴν ἀκαταστασία μαῦρα μαλλιά σὲ ρωμαϊκὸ, ἀπλό, ψυχικὸ κτένισμα. Τὸ στόμα μιλεῖ μ' ἐκεῖνο

τὸ ἄσρητο μέταλλο τῆς φωνῆς, πού φθάνει στὴν ψυχὴ σὰν χαϊδευτικὸ ἀνάσασμα λουλουδιῶν. Τὰ χέρια σφίγγουν ὄλον τὸν κόσμο, μὲ συμπάθειαν, ἀλλὰ τὰ μάτια, — πού ἡ γνώσις τὰ ἔκαμε δυὸ βαθεῖα μυστήρια — στυλώνονται πῶς ἐπίμονα σὰν προαισθανθοῦν κατὶ τὸ πνευματικόν. Εἶνε γιὰ ὅλα ἀσφαλισμένη. Πιστεῖται μόνον σὸ καλόν. Καὶ τὸ σύνολόν τῆς Παντοῦ νὰ φαίνεται παραμυθνίον, καὶ τὸ πρόσωπόν τῆς εἶνε τὸ ἰαρωτέρον ὑπόδειγμα τῶν ὠραίων τῆς γῆς.

Ἄς μὴ τὴν ἀδικούμε λέγοντας μόνον πὸς τραγουδεῖ. Ἡ φωνὴ εἶνε τὸ μέσον γιὰ ν' ἀποκαλυφθῇ ἓνα πλατὺ καλλιτεχνικὸν ἔργον, ὀλόγυρα φωτισμένο, καὶ μὲ τὴν σφραγίδα μιάς σημαντικῆς πρωτοτυπίας. Δὲν ὑπάρχει σημεῖον σκοτεινὸ σ' αὐτὸ τὸ ἔργον. Ἀπὸ παντοῦ σηκωμένα τὰ παραπετάσματα κι' ὀλοφάνερα ὅλα. Οἱ γαληνεμένοι τόποι, πού τοὺς βλέπουν οἱ ἄνθρωποι στὰ ὄνειρα, οἱ πηγὲς τῶν τεχνῶν, πού ἀναδίδουν τὴν γαλήνην καὶ τὸ φῶς, οἱ λουλουδιεῖς στρωμνὲς τῶν ἡλίων, δταν ἀποσύρῳνται ἀπ' τὸ αἰώνιο γοργοκύλισμα στοὺς οὐρανοὺς. Ὅλα ἐλεύθερα στὰ μάτια τῆς. Κι' ἔτσι, τὸ προνόμιον νὰ βλέπῃ ἀπὸ παντοῦ, καὶ νὰ νοιώθῃ τί βλέπει, τῆς ἔδωκε τὴ δύναμι μιάς τέτοιας ἐκτελέσεως — πού ζητεῖ τὴν ἔκφρασι νὰ ἔχῃ γενικότητα καὶ πλάτος. Καὶ τὴν τέχνην νὰ μὴ περιορίζεται στὴν ἀπόδοσι τοῦ ἤχου, ἀλλὰ καὶ τοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ τῆς σκηρικῆς ἀνάγκης — κι' ἔτσι τέλεια πιά ἀναστημένο νὰ φανερώναται τὸ ἔργον. Καὶ κατάβαθα νὰ βλέπῃ κανεὶς τὴν πνευματικὴν συνεννόησι τοῦ μουσοῦργου καὶ τοῦ ποιητοῦ — πού ἔσκυψαν στὸ ἴδιο χαρτί.

Τέτοια ἡ Ἑλλίς Καλογεροπούλου. Τὸ ὄνομά τῆς ἔχει τὴν θέσι του στὸν κύκλον τῶν Φωτεινῶν.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΣΚΕΛΕΤΩΝ *

Ὅπου κι' ἂν πλέει, ὅπου κι' ἂν πάει
τὴ καρβάνι τῶν θνητῶν,
κάπια Σειρήνα τραγουδεῖ
μέσα στὸ γῦρο τῶν Ὠρῶν.

Κι' ὅσο ἂν δεθοῦμε στὸ κατάρτι
κι' ὅσο ἂν σφαλιζοῦμε τ' αὐτιά,
μὲς στὴν ψυχὴ μας, ξέρει νᾶρτει
ἢ μαγικὴ φωνή, βαθιά.

Καὶ μᾶς καλεῖ σὲ κάποια μέρη
ὅπου εἶνε πλούσια ἀπ' ὠμορφίε,
πού αἰώνιο πνέει τὸ καλοκαίρι
κι' ἀνθοῦνε πάντα οἱ λειμῶνιές.

Κι' ἂν τύχει κι' ἀπ' τὴν τρικυμία
ἀποσταμένους τῆς Ζωῆς,
μᾶς βροῖ μιά μέρα ἢ μελωδία
τῆς μελιστάλαχτης φωνῆς.

Τὸ κύμα σκίζουμε καὶ πᾶμε...
καὶ στῆς Σειρήνας τῆ σπηλιά
ἀράζουμε καὶ τῆς ζητάμε
δση μᾶς ἔταξε εὐτυχία.

* Ἀπὸ τὸν ἄσρητον τῶν Ὠρῶν, πού ἐκδίδεται προσεχῶς.

Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα εἶνε τόσο περιπλοκόν, περιελίξει τοσαῦτα συμφέροντα, κατὰ διαφόρους διευθύνσεις διασταυρούμενα καὶ ἀλληλοσυγκρουόμενα, ἐγκυμονεῖ τοσοῦτους κινδύνους ὅχι μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν καὶ τὰ Κράτη τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν παγκόσμιον ἐν γένει εἰρήνην, τόσο πολλὰ εἶνε τὰ ἐνδιαφερόμενα Κράτη, ὅστε τὸ ζήτημα τοῦτο νὰ ἀπασχολῇ διαρκῶς τὴν πολιτικὴν καὶ διπλωματικὴν ὄλκον σχεδὸν τῶν Ἑυρωπαϊκῶν Δυνάμεων καὶ νὰ ἀποτελῇ τὸ αἰώνιον καὶ ἀτελεύτητον θέμα τῶν συζητήσεων ἐν τε τῷ καθημερινῷ τύπῳ καὶ τοῖς περιοδικοῖς καὶ τὸ ἀντικείμενον περὶ ὃ περιστρέφονται αἱ μεταξὺ τῶν Μεγάλων Ἑυρωπαϊκῶν Δυνάμεων γινόμεναι καὶ διαλυόμεναι συνεννοήσεις καὶ συμμαχίαι καὶ συνασπισμοί, χωρὶς μέχρι τῆς σήμερον νὰ καταστῇ ἐφικτὴ ποιά τις λύσις τοῦ ζητήματος, ἵκανοποιούσα ταῦτοχρόνως ὅλας τὰς ἐγγυτέρω ἢ ἀπωτέρω ἐνδιαφερομένας Μεγάλας τε καὶ Μικρὰς Δυνάμεις καὶ δυναμένη ἐπομένως νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς πραγματοποιήσεως.

Μὰ ξάφνου ἢ μάγισσα μᾶς γδύνει
τὴ σάρκα μας, καὶ στὴν πικρὴ
τῆς γῆς τὴ σκάφη τὴν ξεχύνει
καὶ τὴ ζυμώνει ἀναλυτή.

Καὶ πλάστρα γίνεται καὶ νέα
πλάσματα πλάθει μαγικά,
ἄνθια καὶ σκουληκῆκια ὠραία
καὶ μύρια πράσινα φυτά.

Κι' ἀπ' τῆς Ἀνυπαρξίας τὰ βύθη
στὸ Φῶς τὰ στέλνει νὰ χαροῦν,
καὶ τῆς Ζωῆς τὸ παραμῦθι
τὸ ἀτέλειωτο ν' ἀφουγκραστοῦν.

Μὰ ἐμεῖς πῶν σκοταδιῶν τὰ πλάτια
τί καρτεροῦμε οἱ σκελετοὶ;
Καὶ τί μὲ τὰ γιοιῶνα μάτια
θωροῦμε ὀλόγυρα βουβοὶ;

Δίχως φῶτος καμῶν ἀχτίνα,
δίχως ἀνίλαλο ζῶης,
σὲ λίγη σκόνη πιά, ὦ Σειρήνα,
τί καρτεροῦς καὶ δὲ μᾶς λυεῖς;

Εἶνε λοιπὸν λίαν φυσικὸν ἐκ τοῦ χάους τοῦτου, ὅπερ τόσα τώρα ἔτη δημιουργεῖται ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος, νὰ προβάλλῃ κάποτε κάποτε καὶ νὰ συζητητῆ δημοσίᾳ ὡς φτεινῆ τις ἰδέα ἢ γνώμη περὶ ὁμοσπονδίας τῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου, ἔχουσα τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ καλὸν καὶ ἐπαγωγὸν ὑπὲρ αὐτῆς, ὅτι διὰ ταύτης πραγματοποιουμένης, ὡς διὰ μαγείας ἐπέρχεται ἀναίμακτος καὶ ἀνώδυνος ἡ λύσις τοῦ ὅλου ζητήματος καὶ σύμπασα ἡ Ἑυρώπη θὰ ἠδύνατο ἐπὶ τέλος νὰ ἀναπνεύσῃ καὶ ἠσυχάσῃ ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἢ καὶ διὰ παντὸς ἀπὸ τὸν δεινὸν ἐφιάλτην, τὸν διαρκῶς ἐπικαθήμενον ἐπ' αὐτῆς καὶ μὴ ἀφίνοντα ταύτην νὰ κλείσῃ μάτι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν.

Ἡ περὶ ὁμοσπονδίας τῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου ἰδέα, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ἔχει διατρέξει δύο στάδια μέχρι σήμερον, διότι ἐνῶ μέχρις ἐσχάτων, μέχρι δηλαδὴ τῆς κατὰ τὸ 1908 Νεοτουρκικῆς μεταπολιτεύσεως, ὁσῶκις ἐγένετο λόγος περὶ ὁμοσπονδίας δὲν συμπεριλαμβάνετο ἐν αὐτῇ καὶ ἡ Τουρκία, ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος ἐν αὐτῇ, ἐν τοῖς περὶ ὁμοσπονδίας

σχεδίοις συμπεριλαμβάνεται και αυτή, ήτις και θα άπετέλει τόν πυρήνα και τόν άξονα, περι δν θα έστρέφετο ή δλη ήμοσπονδία.

Κατά τὸ πρῶτον στάδιον — ήμοσπονδίας δηλονότι μὴ συμπεριλαμβανούσης και τήν Τουρκίαν — δὲν πρόκειται κυρίως περι ήμοσπονδίας (confédération) ἀλλὰ μᾶλλον περι προσωρινοῦ συνασπισμοῦ (coalition) ή και όριστικώτερας έστῶ συμμαχίας τῶν Χριστιανικῶν Κρατῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, σκοπὸς τῆς οποίας θὰ ήτο ή διά κοινῶν ἀγώνων ἐκδίωξις τῶν Τούρκων ἐκ τῆς Εὐρώπης και ή μεταξὺ τῶν συμαχῶν διανομή τῶν χωρῶν, ἄς κατείχον οἱ Τούρκοι.

Ἡ τοιαύτη γνώμη περι ήμοσπονδίας ἐξωτερικῶς και ἐπιπολαιῶς κρινομένη έχει πολλά τὰ καλά ὑπὲρ αὐτῆς, διότι οὕτω ἐκείνο, ὅπερ καθ' οἰονδήποτε ἄλλον τρόπον ἐθεωρεῖτο ὡς ὄλως ἀκατόρθωτον ή ἄλλως πολὺ δυσχερὲς και ἀμφίβολον, — ή διά πόλεμον δηλαδὴ παρ' ἑνὸς μόνον ἐκ τῶν Κρατιδίων τοῦ Αἴμου ἐναντίον τῆς Τουρκίας ἐκδίωξις τῶν Τούρκων ἐκ τῆς Εὐρώπης — διά τῆς ήμοσπονδίας και τῆς κοινῆς ἐνεργείας ὄλων τῶν Χριστιανικῶν Κρατῶν θὰ καθίστατο μᾶλλον πραγματοποιήσιμον και κατορθωτὸν και ἄφ' ἑτέρου διά τῆς κοινῆς συνεννόησεως θὰ ἠδύνατο και νὰ ἀποτραπῆ ὁ ἐκ τῆς διανομῆς τῶν παρὰ τῶν Τούρκων κατεχομένων χωρῶν ἄλλως ἀφεντος μεταξὺ τῶν πόλεμος.

Τὴν ιδέαν ταύτην τῆς κοινῆς συνεννόησεως τῶν Χριστιανικῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου ἐνωρίτατα ἐξεμεταλλεύθησαν αἱ ἀμεσώτερον εἰς τὰ ζητήματα τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου ἐνδιαφορόμενοι Δυνάμεις ήτοι ή Αὐστρία και ή Ρωσία και τώρα τελευταίον και ή Ἰταλία, οὕτω δὲ καθ' ὑπεροβούλους και ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐμπνεομένων ὑπολογισμοῦς ή ιδέα αὐτή έχει ἀποκρυσταλλωθῆ εἰς τρία διακεκριμένα σχέδια ή συστήματα, ἅτινα, καίτοι ὡς βάσιν πάντοτε θέτοντο τὴν ήμοσπονδίαν, διαφέρουσιν ὁμως οὐσιωδῶς ἀλλήλων καθ' ὅσον διά τῆς ἐπιζητούμενης ήμοσπονδίας πρόκειται κυρίως νὰ ἐξυτηρηθῶσι τὰ ἰδιαίτερα συμφέροντα μίᾶς τῶν Δυνάμεων τούτων.

Ἄλλὰ καθ' οἰονδήποτε σύστημα και ἂν ἐξετάσωμεν τὴν ιδέαν τῆς ήμοσπονδίας τῶν Χριστιανικῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου, ἐν τῇ οποία νὰ μὴ συμπεριλαμβάνεται και ή Τουρκία, ὡς κοινή προϋπόθεσις και προαπαιτούμενον τίθεται ή ἔξωσις τῶν Τούρκων ἐκ τῆς Εὐρώπης και ή μετα τὴν ἔξωσιν διανομή τῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένων χωρῶν. Ἄλλὰ πῶς θὰ γείνη ή ἔξωσις αὐτή; Κατὰ ποῖον τρόπον και ὑπὸ ποῖους ὄρους

θὰ ήτο δυνατὴ και κατορθωτὴ ή ἔξωσις; Κατὰ ποῖαν ἀναλογίαν ἐν τῷ κοινῷ κατὰ τῶν Τούρκων ἀγῶνι ἔδει νὰ συμμετάσχουσιν ή Ἑλλάς και ή Βουλγαρία, ή Σερβία και τὸ Μαυροβούνιον ή και ή Ρωμανία;

Περὶ ὄλων τούτων και πλείστον ἄλλων λεπτομερειῶν οὐδεὶς ἐγένετο λόγος, ὑπετίθετο δὲ μᾶλλον ὅτι ὁ Τούρκος θὰ ἀπέθνησκε φυσικὸν θάνατον ὡς ἀπλοῦς θνητὸς και ἐγένετο ἀπλῶς μόνον και ὄλως ἀκαδημαϊκῶς λόγος περι τῆς μετὰ τὸν θάνατον διανομῆς τῆς κληρονομίας μεταξὺ τῶν ἐπιδόξων κληρονόμων.

Ἄλλὰ και ὅσον ἀφορᾷ αὐτὴν ταύτην τὴν διανομὴν ή τὴν τύχην τῶν παρὰ τῶν Τούρκων κατεχομένων χωρῶν, πᾶς ἐκ τῶν προτέρων μεταξὺ τῶν Κρατιδίων τοῦ Αἴμου διακανονισμὸς ἀποκλείεται, διότι και τὰ συμφέροντα και αἱ βλέψεις και ἀντιζηλῖαι και φιλοδοξίαι τούτων ὡς και τῶν Μεγάλων Δυνάμεων αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς τυγχάνουσιν ἐντελῶς ἀσυμβίβαστοι και τὴν τελευταίαν λέξιν ἐπ' αὐτῶν θὰ ἐκφέρῃ ή ἰσχύς τῶν ὄλων, ἀπέναντι δὲ τῆς ἰσχύος οὗτε θέσιν ἔχουσι οὐτε σημασίαν αἱ ἀκαδημαϊκαὶ συζητήσεις.

Ἡ ιδέα λοιπὸν τῆς ήμοσπονδίας τῶν Χριστιανικῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου εἶναι ὡς ιδέα λαμπρὰ και ἀξιόλογος, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ὑφίσταται Τουρκία θὰ παραμῆνῃ πάντοτε ἀπλή ιδέα, ἀνεπίδεκτος πραγματοποιήσεως.

Και τώρα ὁ λόγος περι τοῦ ἑτέρου σχεδίου ήμοσπονδίας, ἐν ή συμπεριλαμβάνεται και ή Τουρκία, περι τοῦ ὁποῖου ἤρχισεν, ὡς εἴρηται, νὰ γίνεται λόγος ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐν ταύτῃ μεταπολιτεύσεως, ὡς ἀπαρχὴ δὲ πραγματοποιήσεώς της εἶχον ἐξηγηθῆ παρὰ τοῦ διεθνoῦς τύπου τὰ πέρουσι κατὰ Μάρτιον γενόμενα εἰς Κωνσταντινούπολιν ταξείδια τῶν Βασιλέων τῆς Βουλγαρίας και Σερβίας.

Ὁφείλομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐξ ὄλων τῶν Χριστιανικῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου τὸ σχέδιον ἐδρίσκει μὲν θιασώτας ἐν Σερβίᾳ, σχεδὸν δὲ ἐντελῆ ἀδιαφορίαν εἰς τὰ λοιπὰ. Οἱ ἰδιαίτεροι λόγοι δι' οὓς ή Σερβία κηρύσσεται κἄπως προθυμότερα πρὸς τοιαύτην ήμοσπονδίαν, εἶναι λίαν εὐεξήγητοι, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ή χώρα αὐτὴ μὴ ἔχουσα διεξοδὸν πρὸς τὴν θάλασσαν, αἰσθανομένη δὲ ἀμεσώτερον τὸν ἐξ Αὐστρίας κίνδυνον και διατελοῦσα πανταχόθεν ἀποκεκλεισμένη παρ' ἄλλων Κρατῶν έχει ἀμυσσον και ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξάγῃ δι' ἄλλων χωρῶν τὰ προϊόντα της και συγκοινωνή με τὸ ἔξωτερικόν, ὡς προσηφωτέρων δὲ και ἐπαφελεστέρων εὐρίσκει τὴν διὰ τῆς Τουρκίας εἰς τὸ Αἶγαίον διεξοδὸν.

Και ἐν Τουρκίᾳ ὑπάρχοντες ἀρκετοὶ οἱ θιασῶ-

ται τῆς τοιαύτης ήμοσπονδίας, ὁ δὲ Χιμὴ Πασσᾶς έχει ἐκφρασθῆ πέρουσιν οὕτω: «ή ιδέα Βαλκανικῆς ήμοσπονδίας εἶναι ὄνειρον, μόνον δὲ διά τῆς ἐπελιθούσης ἀναγεννήσεώς της και διά στρατοῦ ἰσχυροῦ θὰ ἠδύνατο τὸ ὄνειρον τοῦτο νὰ πραγματοποιηθῆ ή Τουρκία.»

Ἄλλ' ὅπως και ἂν ἐξετάσωμεν τὴν ήμοσπονδίαν, εἴτε λάβωμεν ὡς πρότυπον και παράδειγμα τὴν Ἑλβετίαν εἴτε τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς εἴτε τὴν Γερμανίαν εἴτε τὴν Αὐστρίαν, καθ' ὄλας τὰς περιπτώσεις ταύτας, ὡς ἠθικά, οὕτως εἰπεῖν, αἷτια και ἐλατήρια τῆς ήμοσπονδίας δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ή ή κοινότης τῆς καταγωγῆς (ἐθνικὸν αἰσθημα) ή τῆς θρησκείας ή τῆς γλώσσης ή και τῆς ἀνατροφῆς και παιδείσεως και ἰδεώδους ἐν γένει ή, ὅταν δὲν ὑπάρχον αὐτά, ἄλλοι ἱστορικοὶ λόγοι, ἀνερχόμενοι εἰς παλαιούς χρόνους και πρὸς οὓς ἔχουν πλέον ἐξοικειωθῆ οἱ λαοί, συνειθίσαντες νὰ ζῶσιν ὑπὸ ἑνα κοινὸν Μονάρχην ὡς συμβαίνει ἐν Αὐστρίᾳ.

Μία ὁμως ήμοσπονδία, περιλαμβάνουσα ὄλα τὰ Κράτη τοῦ Αἴμου μαζί και τὴν Τουρκίαν, ἐπὶ οὐδεμῶς παρομοίας τινὸς ἠθικῆς βάσεως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐρεισθῆ, διότι μεταξὺ Τούρκων και Κούρδων και Ἀράβων και Ἀλβανῶν και Ἑλλήνων και Σλαβῶν και Ἀρμενίων οὐδὲν τὸ κοινὸν ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν και τὴν φυλὴν ή τὴν παιδείαν και ἀνατροφήν και τὸ ἰδεώδες ἐν γένει δύνανται νὰ ὑπάρξῃ, τοῦναντίον δὲ μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν τὰ πάθη και τὰ μίσση, χρονολογούμενα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ή και ἐκατονταετηρίδων ἀκόμη, ἔχουν, ὡς μὴ ὄφειλε, βαθυτάτων και δυσεξαιλείπτους τὰς ρίζας, και διατηροῦνται εἰσέτι ζωηρὰ και ἀκμαίᾳ, ἀναρχικὰ και παρὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, τῶν ἐπιδιωκουσῶν ἴδια συμφέροντα και ἰδίους κατακτητικὸς σκοποὺς ἐν Ἀνατολῇ.

Πρὸς τοῦτοις ή Τουρκία περιέχει ἐν ἑαυτῇ ἑκατομμύρια ὄλα διαφόρων Χριστιανικῶν λαῶν, συνδεομένων διὰ τοῦ αἰσθηματος τῆς κοινῆς καταγωγῆς, διὰ τῆς γλώσσης και τῆς θρησκείας, τῶν ἠθῶν και ἐθίμων και τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων πρὸς τὰ ὄμορα τῆ Τουρκία Χριστιανικὰ Κράτη, αἱ καλαὶ δὲ ή κακαὶ σχέσεις τῆς Τουρκικῆς Πολιτείας πρὸς τοὺς ἰδίους Χριστιανοὺς ὑπηκόους της δὲν ἀφίουν ἀδιάφορα τὰ Κράτη ταῦτα. Ἐπομένως ὡς προαπαιτούμενον τῆς ήμοσπονδίας θὰ ήτο και ή ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας παραδοχὴ τῆς ὑπὸ ὄρισμένους ὄρους διαβίσεως τῶν ἐν αὐτῇ Χριστιανικῶν λαῶν. Θὰ ἠδύνατο ὁμως ή Τουρκία νὰ ὑπογράψῃ και δεχθῆ ἀπέναντι τῶν ήμοσπόνδων της τὴν ρητὴν ὑπο-

χρέωσιν τοῦ ἐκ μέρους της σεβασμοῦ τῶν προσυμφωνημένων ὄρων, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Χριστιανοὺς ὑπηκόους της;

Ἄλλὰ και ἐὰν παρεβιάζοντο τυχὸν οἱ τοιοῦτοι ὄροι, ποῖον ήμοσπονδιακὸν συμβούλιον ή δικαστήριον θὰ ήτο ἱκανὸν και ἀρμόδιον νὰ ἐπιληφθῆ και δικασῆ και ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασίν του;

Συνάμα ή Τουρκία δὲν εἶναι Κράτος μόνον Εὐρωπαϊκὸν ἀλλὰ κυρίως Ἀσιατικόν, αἱ περισσότεραι δὲ κτήσεις της εὐρίσκονται ἐν Ἀσίᾳ. Εἰς μίαν λοιπὸν ήμοσπονδίαν μεταξὺ ὄλων τῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου δέον νὰ συμπεριληφθῆ ή Τουρκία, μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐν Εὐρώπῃ χώρας της ή και διὰ τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις της; Καὶ ἐὰν ή Τουρκία περιεπλέκετο εἰς πόλεμον τινὰ ἐν Ἀσίᾳ ὡς π.χ. με τὴν Περσίαν ή τὴν Ρωσίαν ή τὴν Ἀγγλίαν (ἔχοντες ἤδη ζωντανὸν παράδειγμα τὸν ἐκ τῆς Τριπολίτιδος Ἰταλοτουρκικὸν πόλεμον), ἔπρεπεν ὄλα τὸ ήμοσπονδα Κράτη τοῦ Αἴμου νὰ ἀναλάβωσι κοινὸν τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Περσῶν ή τῶν Ρώσων και Ἀγγλων και νὰ ἀποστείλουν ή Ἑλλάς και ή Σερβία, τὸ Μαυροβούνιον και ή Βουλγαρία τοὺς στρατοὺς των εἰς Ἀσίαν διὰ νὰ προστατεύσουν τὰς ἐν Ἀσίᾳ χώρας τῆς Τουρκίας;

Ἄλλὰ θὰ ἐλεγέ τις ὅτι πολλοὶ ἐξωτερικοὶ λόγοι, μεγάλοι και ἐπικροεμένοι κίνδυνοι ἀπορροφήσεως ὄλοκληρου τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου εἴτε παρὰ τῆς Αὐστρίας εἴτε παρὰ τῆς Ρωσίας καθίστασι ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην τῆς ήμοσπονδίας, πρὸ δὲ τοῦ κοινῶν κινδύνου πρέπει νὰ σιγήσῃ τὰ πάθη και νὰ ἐκλείψωσιν αἱ ἀντιζηλῖαι και νὰ ἐπέλθῃ ή συνεννόησις. Ἄλλὰ και ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐὰν ὑποτεθῆ ὁ κίνδυνος τοσοῦτον ἐγγὺς και ἀμεσος και πάλιν περι προσωρινοῦ γενικοῦ συνασπισμοῦ ή ἀμυντικῆς συμμαχίας ὄλων τῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου θὰ ἠδύνατο νὰ γείνη λόγος οὐχι δὲ και περι ήμοσπονδίας, διότι βάσις τῆς ήμοσπονδίας εἶναι ὁ ἐπὶ διαρκεστέρων και γενικωτέρων βάσεων ἐσωτερικὸς διακανονισμὸς τῶν ἀμοιβαίων μεταξὺ τῶν ήμοσπόνδων Κρατῶν σχέσεων ὡς και ή ὑπαρξίς ήμοσπονδιακοῦ τινος Συμβουλίου, ὅπερ νὰ ἐπιλαμβάνεται και λύῃ πᾶσαν διαφορὰν, ἀφορῶσαν τὰς μεταξὺ τῶν ήμοσπόνδων Κρατῶν σχέσεις. Ἄλλὰ ποῦ και πῶς θὰ συνεκροτέτο τὸ τοιοῦτον Συμβούλιον και κατὰ ποῖον τρόπον θὰ ἐξετελοῦντο αἱ ἀποφάσεις του;

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις και τοῖς κυριωτέροις. Νομίζομεν ὅτι ή περι Βαλκανικῆς ήμοσπονδίας ιδέα, εἴτε ἤθελε συμπεριληφθῆ ἐν αὐτῇ και ή Τουρκία εἴτε μὴ, ὅσον ἐπαγωγὸς και ἂν φαίνεται, θὰ παραμείνῃ πάντοτε ιδέα και ὄνειρον.

N. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Ένας σωρός από λιθάρια κι' ένας σταυρός μισογυρισμένος απ' τους ανέμους, που διαλαλεί με μεγάλα άσπρα γράμματα τὸ ὄνομα τοῦ χαμένου. Τάφος ἄλλους κοντὰ δὲν ἔχει — μοναχὸς καὶ στὸ θάνατο ὅπως ἦταν μοναχὸς τοῦ καὶ στὴ ζωὴ. Πλήθος ἀπὸ δένδρα σκοτεινὰ ὑψώνουν πυκνὸ φράχτη πρὸς τὸ βάθος, γιὰ νὰ μὲνη ἦσυχος ὁ ἰδεολόγος στὸν ὕπνο του, καὶ τὰ ἀγριόπαυλα τῆς νύχτας νὰ μὴ ταράζουν τὸ ξεφάντωμα τῆς ψυχῆς του στὶς καμπάνες τῆς μυστικῆς. Ὁ Παπαδιαμάντης τώρα ὑπάρχει. Ἐνα λάθος ἦταν πὺν ἦρθε στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων — σκιὰ αὐτὸς ἀπὸ ἐκείνης τοῦ βραδύου, ποῦχουν ἔχθρα μὲ τὸ φῶς καὶ ἔχθρα μὲ κάθε κίνηση πὺν βουίξει καὶ πὺν φαντάζει. Γιατὶ ἦταν τὸ παιδί τῆς ψυχικῆς κινήσεως, γιατί μέσα του ἔφευγε ἕναν ἐργάτη τῆς ἰδέας κι' ἕναν ἐραστή τῶν ταξιδιῶν. Ἀπὸ τῆ μικρῆ Σκιαθὸ αὐτὸς, ἔβλεπε κι' ἐγύριζε ὅλον τὸν κόσμον, κ' ἦταν παντοῦ μπροστά. Ὁ ἀέρας τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ φτωχικὸ του κελὶ καὶ τοῦ εἶχε χαϊδέψῃ τὶς ἰδέες. Κι' ἂν τὸ ἀνθρώπινὸ του ἐλάττωμα, ν' ἀποφεύγῃ σὰν ἄγριος τὸ πλήθος, τὸν κρατοῦσε ἀποτραβηγμένον σὲ μιὰν ἀφάνειαν ἀνυπαρξίας — ὅμως ἦλθε ὁ θάνατος, ἐχάθηκε ὁ ἀνθρώπος ὁ παράξενος, καὶ ὁ νοῦς

ἀπογυμνωμένος ἀπὸ τὶς συνθήκες, ἔλαμψε καὶ ἐγνωρίσθηκε περισσότερο ἀπὸ πρὶν.

Ποιητὴς πὺν τὸν αἰσθάνθηκε εἶπε:

«Ὁ κάθε στοχασμὸς σου
φομάτων ἄσμα,
στὸν κόσμον τὸν δικό σου
κόσμος τὸ κάθε πλάσμα.»

Ἀλήθεια, ὁ ἀνθρώπος ὁ ἀποκρυσταλλωμένος σὲ μιὰ στάσι ψυχικῆς τυραννίας, ἀξίζει ἕνα τέτοιο ὄραιο τραγοῦδι. Γιατὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦταν τραγοῦδι, μὴ τραγοῦδι παραπονετικὸ πὺν μιλοῦσε γιὰ κάτι ὄνειρα μακρινὰ καὶ ἄπικιστα. Ἡ ψυχὴ του εὐρύχωρη, καὶ μικρὴ ἡ ἀνθρώπινη δύναμις του. Κι' αὐτὸ τὸ ἤξευρε καλά.

Φιλόσοφος ἀληθινός, ἀμελημένος ἀπὸ ὅλα κι' ἀπ' τὸν ἴδιο ἐαυτό του. Ἄγρια μαλλιά σὰν ἀγκάθια ἐστεφάνωναν τὸ πρόσωπό του, πὺν ἔμοιαζε χονδροπέταλο ἔξωτικό, σκοτεινὸ φυτό ἀνάμεσά τους, — σὰν ἐκεῖνα πὺν λέγει τὸ παραμῦθι ὅτι ἀνθίζουν στοὺς λόγγους μόνο τὴν νύχτα. Τὰ χέρια χονδρὰ σὰν ἐργάτη πετροκομβητῆ, κι' ἕνα ροῦχο κομβωμένο ὡς τὸ λαιμὸ. Καὶ τὰ μάτια χαμηλωμένα πρὸς τὴ γῆ, σὰν νὰ τῆς ζητοῦσαν ἐπίμονα κάποιαν ἀπάντησι — τέτοια ἦταν ἡ ἀνθρώπινη ὑπόστασις τοῦ Παπαδιαμάντη. Ὡς πὺν τὸν περασμένο χρόνον, στὰς 3 Ἰανουαρίου, στὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνα, τοῦ ἔδωκε τὴν ἀπάντησι ἡ γῆ, ἀνοίγοντας τόπον εὐρύχωρον γιὰ τὸ παιδί τῆς. Κ' ἦταν ἡ πρώτη φορά, σὰν ἐτενιάθη στὸ ὑστερνὸ κρεβάτι, πὺν ἀντίβρισε μὲ θάρρος τὸν οὐρανὸ, — ὁ ἀτολμος, ὁ θρησκοδληπτος Παπαδιαμάντης, ὁ εὐσεβής, ὁ ἀπόστολος τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς μετάνοιας.

Τὸ ἔργο του τὸ δυνατό, τὸ περιέργον πρωτότυπο, ἔχει μιὰν ἀγρίαν μεγαλοπρέπειαν σὰν τὰ βουνὰ καὶ σὰν τοὺς λόγγους, πὺν τὸν τριγύριζαν στὴν ἐρημίαν του. Στὸ διήγημα, καὶ μάλιστα στὸ θέμα τοῦ διηγήματος, θὰ μείνῃ ὁ πρῶτος αὐτὸν τὸν αἰῶνα.

ΜΑΡΚΟΣ ΓΑΛΗΝΙΟΣ

Ὁ τάφος τοῦ Παπαδιαμάντη στὴ Σκιαθὸ

Κα' Ἀλεξάνδρα Παπαρηγοπούλου

Δεξ. Μαρία Σούτσου, Κα' Μπαρτ

ΠΡΩΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

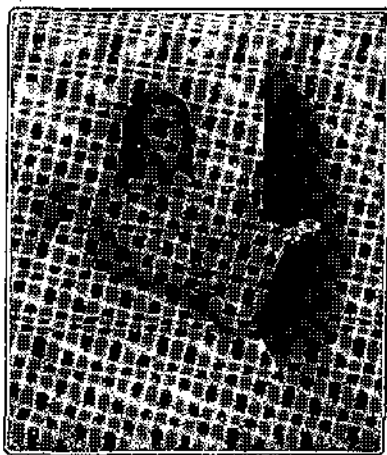
Πλαστικὰς Εἰκόνας ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Δημοτικοῦ περιέλαβον εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ἐπ' εὐκαιρίαν τῆς ἐορτῆς τῆς Πήγντας αἱ ἰθύνουσαι τὰ τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, ἡ δὲ ἀναγκασία αὐτῆ καὶ ἰδίως τὸ γεγονός ὅτι μεταξὺ αὐτῶν τῶν εἰκόνων θὰ ὑπῆρχε πιστὴ ἀναπαράστασις τῆς Ἀδελφῆς τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας μ' ἔκαμε νὰ προσφύγω εἰς ἕν παλαιόν, ὄχι ἰδικόν μου λεύκωμα. Ἐκεῖνη εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει, στρέφει πάντοτε τὰς δέλτους του μὲ κάποιαν ἰδιαιτέραν ὄλως συγκίνησιν, μὲ κάποιαν ἀπληστον νοσταλγικότητα, καὶ ἡ φωνὴ τῆς προσλαμβάνει ἔξαιρετικῶς θερμὸν τόνον ὅταν ὁμιλῇ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ μορφῶν. Ἐγὼ βεβαίως δὲν εἶνε δυνατόν νὰ καταλαμβάνωμαι ἀπὸ ὁμοίαν ἀκριβῶς συγκίνησιν, οὐχ ἦττον ὅμως πάντοτε μὲ ἰδιαιτέραν εὐλάβειαν καὶ μὲ κάποιαν ἀόριστον μελαγχολίαν εὐρισκομαι αἰφνης ἐνώπιον τῶν μορφῶν αὐτῶν αἱ ὁποῖαι ἀπέτελεσαν τὴν λαμπροτέραν κοσμικὴν ἐμφάνισιν μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς καὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας μόναι ὄσαι ἐξηφανίσθησαν αἰφνιδίως διὰ τοῦ θανάτου παρέμειναν εἰς τὴν

μνήμην ἐκείνων πὺν τὰς ἐγνωρίσαν, ἀναλλοιώτως νεαροὶ καὶ ἀμάραντοι.

Συλλογισθῆτε ὀλίγον τὸ Λεύκωμα αὐτὸ περιλαμβάνει σχεδὸν ὄλως τὰς ἐπιφανεῖς κοσμικὰς καὶ ἄλλας προσωπικότητας τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος Α' καὶ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου Α'. Ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ ἐκεῖ τὴν Βασιλίσσαν Ἀμαλίαν τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόδου τῆς, ἀκόμη τότε κομψὴν, ἀνεκασθεν ἀγερώχως μεγαλοπρεπῆ τὸν Βασιλέα Ὁθωνα μὲ τὸν ἐπὶ τοῦ κροτάφου ἀγγιστροειδῆ βόστρυχον φέροντα μὲ τὴν ἐπιβολὴν τὸ ἐθνικὸν ἐνδυμα τὴν Α. Μ. τὴν Βασιλίσσαν Ὀλγαν, τὴν ἔφηβικῶς ἀκόμη τότε λεπτήν, ὄρασαν ἐκπάγλως, μὲ ἀβρότητα καὶ ἀνθηρότητα τῆς ὁποίας λαμβάνει κάποιαν ἰδέαν ὁ ἀπειρῶν τώρα τελευταία εἰς τὰ βασιλικὰ θεαρεῖα τῶν δύο θεάτρων μας τὴν ἑαδινὴν νεότητα τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος τῆς προικηθείσης Ἐλένης, θυγατρὸς τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου τὸν λιγυρὸν καὶ χαριέντα, ἐκεῖνον μίσηλον κρίνου ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ζωὴν ἐμυλεῖτο Φωτεινὴ Μαυρο-

μγάλη και πρό της υπερτάτης ανθήσεως της οποίας και μόνης συνέτριψεν ο Έδμόνδος Άμπου την τόση επιτετηθευμένως σοσιαστικήν πέναν του την δεσποινίδα Έλίζαν Καρμπούνη, έπειτα κυρίαν Πούσβαλδ της οποίας την ως αρχαίον δακτυλιολίθου κατατομήν έδημοσίευσαν άλλοτε τα « Παναθήναια » τώσας άλλας μορφάς ωραιάς ή απλώς χαρακτηριστικάς, μορφάς προσώπων τα οποία έζησαν τόσον έντόνος άλλοτε, τα οποία ηγήθησαν και ήλπισαν και έμελαγχόλησαν, τα οποία ώνειροπόλησαν, από τα οποία μερικά ζούν ακόμη, τόσον ίσως άτόνος πλέον, χωρίς ούτε καν πλέον άτόνος να ζή ή εύτυχία ή τότε...

Είς τό Λεύκωμα αυτό ανεζήτησα και άνευρον τας φωτογραφίας των κυριών και δεσποινίδων

Διά Α. Άντωνιάδη, Κα Κυριακού

μία από έν μόνον άτομον· τό άτομον αυτό φέρον γραφικήν άμφίσειον έφαινετο περιβαλλόμενον από ώσειδες πλαίσιον τό όποϊον ένέτεινεν ακόμη περισσότερον την όπτικήν άπάτην. Αί άνευρεθείσαι φωτογραφίαι μερικάς των όποϊων παραθέτουν ένταύθα τα « Παναθήναια » παριστώσι τας

των Άθηνών αι όποϊαι επί της βασιλείας του Όθωνος, κατά τα τελευταία έτη της βασιλείας αυτής, τώ 1858-1859, έξετέλεσαν τας πρώτας εις τας Άθήνας Πλαστικάς Εικόνας. Έγένοντο αύται εις τ' άνάκτορα έπιμελεία του τότε εκ των Υπασπιστών του βασιλέως Κ. Μουρούζη, — μιάς των νεωρατέρων, άριστοκρατικώτερων και συμπαθεστέρων φυσιογνωμιών της Αύλης εκείνης, — ο όποϊος έπειτα όπήρξε τόσον επαξίως ύπακοπιστής και του Βασιλέως Γεωργίου ο πατήρ του Γεωργίου Μουρούζη. Αί εικόνες αύται δέν ήσαν σύνθετοι, άποτελούμεναι ή καθε-

Διά Ρωξάνη Ι. Σούτσου, ή έπειτα Κοζάκη Τυπάλδου. — Μιμήκος Παπαρηγόπουλος

Διά Έλένη Γ. Μαυρογορδάτου

κυρίας και δεσποινίδας αι όποϊαι συμμετέσχον των Εικόνων αυτών, μεταμφοσμένας ακριβώς ως κατά την έόρτιον εκείνην καλλιτεχνικήν έσπέραν των Άνακτόρων της οποίας τα φώτα έσβυσαν από τόση πολλών έτών. Αί συμμετασχούσαι είναι ή κυρία Άλεξάνδρα Παπαρηγοπούλου, νύμφη έξ άδελφού του πρώην Αύλαρχου κυρίου Μιχαήλ Παπαρηγοπούλου ή ηπειρώτις, άλλ' εκ Πατρών προερχομένη δεσποινίς Βασιλική Στρούμκου, ή έπειτα και έως τώρα κυρία Κωνσταντίνου Δεκόζη Βούρου, την όποιαν έν έλλείψει ωραιογραφών οι ωραιολόγοι της εποχής εκείνης εχρον έπονάσθη Άχαϊκόν Άστέρα ή δεσποινίς Μαρία Σούτσου, τα νύν κυρία Μάρτ ή δεσποινίς Ρωξάνη Ιωάννου Σούτσου ή ήδη κυρία Κοζάκη Τυπάλδου ή όποια έξαιρετικώς είχε και ακόλουθον τον ποτε Μιμήκον Παπαρηγόπουλον ή δεσποινίς Έλένη Γ. Μαυρογορδάτου ή

δεσποινίς Άγλαΐα Άντωνιάδου, ή έπειτα και έως τώρα κυρία Κυριακού, ή δεσποινίς Φωφό Ιωάννου Σούτσου, νύν κυρία Δημητρίου Μιχαήλβδα Σούτσου, ή δεσποινίς Τανούλα Παπαρηγοπούλου, νύν κυρία Ιωακίμου Ρίζου...

Έκεϊνος που διαβάσει τα όνόματα αυτά τα τόσον γνώριμα και τόσον έπιφανή και εις την σημερινήν άθηναϊκήν κοινωνίαν, πόσον πλησίον αισθάνεται τον έαυτόν του άλλα και πόσον μακράν πράγματι εδρίσκειται από την έσπέραν εκείνην κατά την όποιαν ή Αύλη ήμαρξεν από την ως θαυμαστόν βυζαντινού μωσαϊκού πολυχρωμίας των άμφίσεων των βασιλικών κελημένων οι όποϊοι έφερον στολάς ή τό ένδυκόν ένδυμα, και κατά την όποιαν αι κυριαίτων Άνακτόρων καθώς έλέγοντο τότε αι κυρίαί της Τιμής έφερον δλαι την ένδυμασίαν ή άλλην έγχώριον πάντοτε τοιαύτην...

Ο ΙΩΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η ΑΔΕΛΦΗ ΒΕΑΤΡΙΚΗ *

ΘΑΥΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Όχι, δε την αφήσομε καλύτερα κοντά σ' αυτήν που την αγαπάει και την περιζώνει με θαύματα...

[Μερικές μοναχές μπαίνουν στο κελλί της και βγαίνουν με ύφασματα και λευκά ρούχα, και ξεπλύνουν άπάνω τους τη Βεατρίκη κάτω από τό άγαλμα].

ΑΔΕΛΦΗ ΚΑΕΜΑΝΣ — Άναπνέει με κόπο. — Άς άνοιξομε τό μανδύα της και δε ξεφορξώμε τό πέπλο της... [Κάνει αυτό που λέει κ' οι μοναχές βλέπουν τα κουρέλια που σκεπάζουν τη Βεατρίκη].

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ — Μητέρα μου, είδατε τα κουρέλια που τη σκεπάζουν;...

ΑΔΕΛΦΗ ΒΑΛΒΙΝΑ — Την πέρασε όλη τό χιόνι που λιώνει.

ΑΔΕΛΦΗ ΚΑΕΜΑΝΣ — Τα μαλλιά της άσπρισαν χωρίς να τό ξέρωμε.

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ — Τα πόδια της είναι σκεπασμένα από τον κηλό του δρόμου.

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Κόρες μου, δε σοπάσομε ζούμε κοντά στον ουρανό, και τα χέρια που την έγγιζουν θα μείνουν φωτεινά...

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Τό στήθος της άνασηκώνεται και τα μάτια μέλλουν ν' άνοιξουν.

[Πραγματικά, ή Βεατρίκη άνοίγει τα μάτια, σηκώνει λίγο τό κεφάλι και κινείται γύρω της].

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [σαν να βγαίνει από όνειρο, κ' ακόμη χαμένη, με μιá φωνή πολύ μακρινή]. — Πότε τα παι-

διά μου πέθαναν... Γιατί χαμογελάτε; Πέθαναν από τη δυστυχία...

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Δε χαμογελούμε, αλλά είμαστε εύτυχισμένες που σε βλέπομε να ξανάρχεσαι στη ζωή...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Που με βλέπετε να ξανάρχομαι στη ζωή... [δίνει γύρω της ένα βλέμμα, σαν να συνέχεται περισσότεροι]. Ναι, ναι, θυμούμαι, είμαι φθασμένη από τό βάθος της απελπισίας μου... Μη με κυττάξετε με τόση άνησυχία, δε θα σας είμαι πιá άφορμή σκανδάλου, και θα με κάνετε δε, τι θέλετε... Κανείς δε θα τό μάθη άν φοβάστε μη κάνουν λόγο και δε θα πώ τίποτε... Είμαι ύποταγμένη σ' όλα, γιατί όλα έσπασαν μέσα στο κορμί μου, μέσα στην ψυχή μου... Ξέρω καλά, ξέρω καλά, ότι δε μπορείτε να περιμένετε να πεθάνω σ' αυτόν τον τόπο, στα πόδια αυτής της εικόνας, τόσο κοντά στο παρεκκλήσι, κοντά σ' ό,τι είναι άγνό, σ' ό,τι είναι άγιο... κ' είστε πολύ καλές που είχατε ύπομονή και δε με διώξατε άμέσως... Άλλά αν τό μπορήτε και αν ο Θεός τό συγχωρή, μη με δίζετε πολύ μακρυνά από την άγια κατοικία... Δέν είναι άνάγκη να με φροντίσουν, δέν είν' άνάγκη να με λυπηθούν, γιατί είμαι πολύ άρρωστη, άλλα δέν υποφέρω πιá... Γιατί με πλαιγιάσατε σ' αυτό τό ωραίο άσπρο ρούχο; Άλλοίμονο! τό άσπρο λιπό είναι μιá κατηγορία για μένα και τό λερω-

* Τέλος. — Η άρχή εις τό τεύχος της 15 Νοεμβρίου.

μένο άχυρόστρωμα είναι τὸ μόνο ποὺ ταιριάζει στὸ κρῖμα ποὺ με βαραίνει. . . Ἄλλὰ με κοιτάζετε καὶ δὲ λέτε τίποτε; Δὲ φαίνεστε θυμωμένες. . . Βλέπω δάκρυα στὰ μάτια σας. . . θαρρῶ πὼς δὲ με γνωρίσατε ἀκόμα. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Ἄλλὰ ναι, ἀλλὰ ναι, σὰς γνωρίζω, εἰστε ἡ ἀγία μας. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [τραβώντας τὰ χέρια της μ' ἕνα εἶδος φρίκης]. — Μὴ φιλεῖτε αὐτὰ τὰ χέρια ποὺ ἔχουν κἀνὴ τόσο κακό! . . .

ΑΔΕΛΦΗ ΚΑΕΜΑΝΣ [φιλώντας της τὰ πόδια]. — Εἰστε ἡ εὐλογημένη ψυχὴ ποὺ μᾶς ξανάρχεστε ἀπὸ τὸν οὐρανό. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Μὴ φιλεῖτε αὐτὰ τὰ πόδια ποὺ ἔτρεχαν στὸ κρῖμα! . . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ [φιλώντας στὸ μέτωπο]. — Ἄλλὰ φιλοῦμε αὐτὸ τὸ ἀγνό μέτωπο, τὸ στεφανωμένο με θαύματα. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [κρύβοντας τὸ μέτωπο μέσα στὰ χέρια της]. — Ἄλλὰ τί θέλετε νὰ κάνετε καὶ τί συνέβηκε; Δὲ συγχωροῦσαν ὅταν ἤμουν εὐτυχισμένη. . . Μὴ γγίζετε αὐτὸ τὸ μέτωπο ποὺ τὸ κατεῖχε ἡ ἀσέλγεια. . . Ὡ! ποῖα λοιπὸν εἰστε, ἐσεῖς ποὺ τὸ γγίζετε; . . . Δὲν ξέρω ἂν τὰ κουρασμένα μου μάτια με γελοῦν, ἀλλὰ ἂν βλέπουν ἀκόμα, εἰστε ἡ ἀδελφὴ Ἐγκλαντίνη. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Ἄλλὰ ναι, ἀλλὰ ναι, εἶμαι ἡ ἀδελφὴ Ἐγκλαντίνη ποὺ ἀγαποῦσατε. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Σ' ἐσᾶς τὸ εἶπα, ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια, ποὺ ἤμουν δυστυχισμένη.

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Εἶναι εἰκοσιπέντε χρόνια ποὺ ὁ Θεὸς σᾶς διάλεξε ἀνάμεσα σ' ὅλες τίς ἀδελφές μας.

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Μοῦ τὸ λέτε αὐτὸ χωρὶς τὴν παραμικρὴ πίστρα. . . Δὲν καταλαβαίνω πιά καλὰ τί μοῦ συμβαίνει. . . Εἶμαι ἀδύνατη κ' ἀρρωστη. Δὲν καταλαβαίνω πιά, κ' ὅλα τὰ λόγια με ξαρνίζουν. Δὲ με περιμένετε. . . Ἄλλὰ θαρρῶ πὼς γελίστε. . . Εἶμαι. . . κάντε τὸ σταυρὸ σας καὶ σκεπάστε τὸ πρόσωπό σας. . . Εἶμαι ἡ ἀδελφὴ Βεατρίκη. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Μὰ ναι, τὸ ξέρομε, εἰστε ἡ ἀδελφὴ Βεατρίκη, εἰστε ἡ ἀδελφὴ μας, ἡ πιὸ ἀγνή ἀνάμεσά μας, ὁ αἰνὸς τοῦ θαύματος, ἡ φλόγα ἡ ἀκηλίδωτη, ἡ ἀνυδαχτὴ τῶν ἀγγέλων. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἄ! σεῖς εἰστε, μητέρα μου; . . . Δὲ σᾶς εἶχα γνωρίσει. . . Εἴσασις ἐντελῶς ὄρθια καὶ νὰ ποὺ λυγίσαιτε. . . Εἶχα λυγίσαι κ' ἐγὼ καὶ νὰ ποὺ ἔπεσα. . . Σᾶς ξαναγνωρίζω ὅλες, καὶ νὰ ἡ ἀδελφὴ Κλημεντία. . . Κ' ἡ ἀδελφὴ Εὐτυχία. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ [χαμογελώντας]. — Ναι, ἡ ἀδελφὴ Εὐτυχία ποὺ βγήκε πρώτη ἀπὸ τὸ παρεκλήσι μέσα στὰ λουλούδια. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Δὲν ἔχετε ὑποφέρει, δὲ φαίνεστε λυπημένες. . . Ἦμουν ἡ πιὸ μικρὴ, κ' εἶμαι ἡ πιὸ γερασμένη. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Εἶναι γιατί ὁ θεῖος ἔρωτας εἶναι τρομερὸ φορτίο. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ὅχι, ὁ ἀνθρώπινος ἔρωτας εἶναι μεγάλο φορτίο. . . Μὲ συγχωρεῖτε, κ' ἐσεῖς ἀκόμα; . . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [γονατίζοντας στὰ πόδια τῆς Βεατρίκης]. — Κόρη μου, ἂν κανένας ἔχει ἀνάγκη συγχωρήσεως, εἶναι ἐκεῖνη ποὺ μπορεῖ τέλος νὰ διχτῆ στὰ πόδια σας. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἄλλὰ δὲν ξέρετε τί ἔχω κανωμένα; . . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Ἐκάνετε μόνον θαύματα, καὶ σταθήκατε ἀπὸ τὴ μέρα τῶν λουλουδιῶν, τὸ φῶς τῶν ψυχῶν μας, τὸ θυμίαμα τῶν προσευχῶν μας, ἡ θύρα τῶν θαυμάτων, ἡ πηγὴ τῆς χάριτος. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἐφυγα ἕνα βράδυ, ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια με τὸν πρόγρηπλα Βελλιδόρο. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Γιὰ ποῖον μᾶς μιλεῖτε κόρη μου; . . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Γιὰ μένα, γιὰ μένα σᾶς λέω! . . . Δὲ θέλετε νὰ με καταλάβετε; . . . Ἐφυγα ἕνα βράδυ, ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια. . . Ἐπειτα μετὰ τρεῖς μῆνες δὲ μ' ἀγαποῦσε πιά. . . Ἐχασα τὴ ντροπὴ, ἔχασα τὸ λογικό, ἔχασα τὴν ἐλπίδα. . . Ὅλοι οἱ ἄντρες με τὴ σειρά τους ἐμβόλυναν ἀπὸ τὸ κορμὶ τὸ ἄπιστο στὸ Θεό του. . . Ἐπεσα τόσο χαμηλὰ ποὺ οἱ ἄγγελοι τ' οὐρανοῦ μ' ὄλα τὰ μεγάλα φτερά τους δὲ θὰ μπορούσαν νὰ με ξανασηκώσουν. . . Ἐκανα τόσα κρῖματα ποὺ καμιά φορὰ καὶ τὸ ἴδιο τὸ ἁμάρτημα τὸ ἐμόλυνα. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [βάζοντας της ἑλαφρὰ τὸ χέρι στὸ στόμα]. — Μὴ μιλεῖτε πιά κόρη μου, ὁ ἥσκιος σᾶς πειράζει, ὁ πόνος ἀνεβαίνει καὶ σᾶς κάνει νὰ παραμιλάτε. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΚΑΕΜΑΝΣ — Τὸ θαῦμα τὴν ἀδυνατίζει. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ — Ἡ χάρις τὴν καταβάλλει. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Ὁ οὐράνιος ἀέρας τὴ βαραίνει. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [σπαράζοντας, σπρώχνοντας τὸ χέρι τῆς ἡγουμένησας καὶ μισσηκονόμηνη στὸ στῆθος της]. — Μὰ ὄχι, μὰ ὄχι, σᾶς λέω. . . Δὲν εἶναι παραμιλητό, εἶναι πραγματικότης: δὲν εἶναι ὁ ἀέρας τ' οὐρανοῦ, ἀλλὰ τῆς γῆς κ' εἶναι ἡ ἀλήθεια! Ἄχ! εἰστε πολὺ γλυκὲς καὶ πολὺ στάθερες καὶ δὲν ξέρετε τίποτε! . . . Προτιμῶ νὰ με βροῦν, προτιμῶ νὰ με βασανίσουν καὶ νὰ μάθουν ἐπὶ τέλους! . . . Ναι, ζῆτ' ἐδῶ, λέτε τίς προσευχές σας, κάνετε μετάνοιες, πιστεύετε νὰ ἐξαγνισθῆτε. . . Ἄλλὰ ἐγὼ, με βλέπετε, ἐγὼ κ' ὅλες οἱ ἀδελφές

μου ποὺ μένουν ἔξω καὶ δὲν ἔχουν καθόλου ἀνάπαυσι, ἐμεῖς πηγαίνομε ὡς τὸ τέλος τῶν μεγάλων μετανοιῶν.

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Ἄς προσευχηθοῦμε, ἄς προσευχηθοῦμε, ἀδελφές μου, εἶναι ἡ τελευταία δοκιμασία. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Ὁ σατανᾶς κεντρίζει τὸ θρίαμβο τῶν ἀγγέλων. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ναι, ναι, ὁ σατανᾶς, ὁ σατανᾶς, βασιλεύει! . . . Βλέπετε αὐτὰ τὰ χέρια; . . . Δὲν ἔχουν πιά μορφὴ ἀνθρώπινη. . . Δὲ μποροῦν πιά ν' ἀνοίξουν. . . Χρειάστηκε νὰ τὰ πωλήσω ἄλλοτε ἀπὸ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα μου. . . τ' ἀγοράζουν ἐπίσης ὅταν δὲν μένει τίποτε.

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [σφογγίζοντας τὸν ἴδρωτα ποὺ πλημμυρεῖ τὸ μέτωπο τῆς Βεατρίκης]. — Οἱ ἄγγελοι τ' οὐρανοῦ, ποὺ ἀγρυπνοῦν ἀπάνω ἀπὸ τὸ στῆθος σου, ἄς εὐδοκήσουν ν' ἀπλώσουν τὰ φτερά τους ἀπάνω στὸ μέτωπό σου ποὺ ἰδρωσταίνει. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἄχ! οἱ ἄγγελοι τ' οὐρανοῦ! Ποῦ εἶναι; τί κάνουν; Δὲ σᾶς τὸ εἶπα; Δὲν ἔχω πιά τὰ παιδιά μου. . . Τὰ τρία τὰ πιὸ ὠραῖα πέθαναν ὅταν ἔπαυα νῆμαι ὠραία. . . Σκότωσα τὸ τελευταῖο ἕνα βράδυ ποὺ ἤμουν τρολλὴ καὶ ποὺ φώναζε ἀπὸ τὴν πείνα. . . Κι' ὁ ἥλιος ἔλαμπε, τ' ἀστέρια ξανάβγαναν, κ' ἡ δικαιοσύνη κοιμόταν καὶ μόνον οἱ πιὸ κακοὶ ἦταν εὐτυχισμένοι καὶ περηφάνοι. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Γύρα ἀπ' τοὺς μεγάλους Ἁγίους ὁ ἀγῶνας εἶναι τρομερός. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Στὲς πύλες τ' οὐρανοῦ ἡ φλόγα τῆς κολάσεως σπάει τὴ μεγάλη δύναμὶ τῆς μετὰ τὴ μάταιη μανία τῆς. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ [πέφτοντας ἔξαντλημένη]. — Δὲ μπορῶ πιά. . . Πνίγομαι. . . Κάνετε ὅ,τι θέλετε, ἔπρεπε νὰ σᾶς τὸ πῶ. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Οἱ ἀρχάγγελοι τὴν παίρνουν. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΥΤΥΧΙΑ — Οἱ φάλαγγες τ' οὐρανοῦ τῆς ξανάφεραν τὴν εἰρήνη. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Τὸ κακό ὄνειρο ἔφυγε. . . Φτώχῃ κ' ἀγία μου ἀδελφὴ, συλλογισθῆτε τώρα τίς βλασφημίες ποὺ πῆγατε νὰ πῆτε καὶ χαμογελάστε: μία φωνὴ ἀπαίσια ποὺ ξεγελοῦσε τὸ στόμα σας τίς ἔβγαζε μέσα στὴ λύσσα τῆς τελευταίας τῆς ἡττας. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἦταν ἡ φωνὴ μου. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Καλὴ μου καὶ ἀγία μου ἀδελφὴ, ἄς ξανάρθῃ ἡ καρδιά σας στὸν τόπο τῆς, μὴ βάνετε ἔγνοια. . . Δὲν ἦταν ἡ φωνὴ ποὺ ξέρομε ὅλες, ἡ ἀγαπημένη καὶ γλυκεῖα φωνή, ποὺ διαμέσῳ τῆς μιλοῦσαν οἱ ἄγγελοι κ' ἦταν

ἡ σωτηρία τῶν ἀσθενῶν, ποὺ τόσα χρόνια κατὰ σειρὰν ἐθέριναν τίς προσευχές μας. . .

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Μὴ φοβᾶστε τίποτε, ἀδελφὴ μου, δὲ χάνουν ἔτσι, στίς τελευταῖες μάχες, τὸ κλαδί τῆς φοινικιάς καὶ τὰ στέφανα μᾶς ζωῆς ποὺ πέρασε μέσα στὴν ἀθωότητα, τὴν προσευχὴ καὶ τὴν ἀγάπη. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Δὲν εἶναι μιὰ ὥρα, ἀπὸ κείνη τὴ δυστυχισμένη ὥρα, δὲν εἶναι μιὰ ὥρα μέσα σ' ὅλην αὐτὴν τὴ ζωὴ, ποὺ δὲν ἐσημειώθηκε ἀπὸ τὸ θανάσιμο κρῖμα.

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Κόρη μου, παρακαλέστε τὸ Θεό, εἰστε ἡ πιὸ ἀγία, ἀλλὰ ὁ ἐχθρὸς σᾶς πειράζει, ἀνησυχίεις σᾶς ξεπλανοῦν. . . Πῶς θὰ κάνατε ὄλα αὐτὰ τὰ φρικτὰ ἁμαρτήματα; . . . Νὰ σχεδὸν τριάντα χρόνια ποὺ εἰσι' ἐδῶ, ἡ πολὺ ταπεινὴ διακόνισσα στὸ βωμὸ καὶ στὸ κατώφλι τὰ μάτια μου σᾶς ἀκολούθησαν σ' ὅλες τίς προσευχές σας, σ' ὅλες σας τίς πράξεις, ἀπολογοῦμαι μπροστὰ στὸ Θεό γι' αὐτές, ὅπως ἀπολογοῦμαι γιὰ τίς δικές μου. . . Ἄς ἦθελ' ὁ Οὐρανὸς κ' οἱ δικές μου νάταν σὰν τίς δικές σας! . . . Τὸ κρῖμα δὲ θριαμβεύει κάτω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς θόλους, ἀλλὰ ἐκεῖ κάτω, ἔξω, σ' ἕναν κόσμον παραστρατισμένο. . . Αὐτὸν τὸν κόσμον, χάρις στὸ Θεό, δὲν τὸν ξέρετε ἀκόμη, καὶ δὲν ἀφήσατε ποτὲ τὴ σκιά τοῦ ἱεροῦ.

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Δὲν τ' ἀφησα ποτέ; . . . Μητέρα μου, δὲν ξέρω πιά, καὶ νὰ εἶναι πολὺς καιρὸς. . . Εἶμαι κοντὰ στὸ θάνατο, ἀλλὰ θάρρεπε νὰ μοῦ πῆτε τὴν ἀλήθεια. . . Ἐμένα γελοῦν, ἡ καλύτερα με συγχωροῦν χωρὶς νὰ θέλουν νὰ μοῦ τὸ ποῦν;

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Δὲ συγχωροῦν καθόλου, δὲ γελοῦν κανένα. . .

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Μητέρα μου, εἰμ' ἐδῶ, δὲν πιστεύω νὰ ὄνειρεύομαι. . . Ἰδέστε αὐτὸ τὸ χέρι ποὺ τὰ νύχια μου ξεσχίζουν. . . Βλέπετε, τὸ αἷμα φαίνεται, τρέχει, εἶναι πραγματικό. . . Δὲν ἔχω πλέον ἄλλες ἀποδείξεις. . . Τώρα, πέστε μου, ἂν με λυπάστε. . . Εἴμαστε μπροστὰ στὸ Θεό, εἶναι κανεὶς ἐντελῶς κοντὰ στὸ Θεό ὅταν εἶναι κοντὰ στὸ θάνατο. . . Ἄν δὲ θέλετε, δὲ θὰ πῶ πιά τίποτε, ἀλλ' ἂν μπορεῖτε, λυπηθεῖτε με καὶ πέστε μου, τί εἶπαν, τί ἔκαναν, ὅταν ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια, ἦσαν ἕνα πρῶτὴ τὴν πόρτα διάπλατα ἀνοιχτὴ, τὸ διάδρομο ἔρημο, τὸ ναὸ ἀφημένο, τὸ μανδύα καὶ τὸν πέπλο. . . Δὲ μπορῶ πιά μητέρα μου. . .

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Κόρη μου, καταλαβαίνω, αὐτὴ ἡ ἐνθύμηση σᾶς ταραίζει καὶ σᾶς βαραίνει ἀκόμα. Ἐδῶ κ' εἰκοσιπέντε χρόνια ἔγινε τὸ μεγάλο θαῦμα ὅπου ὁ Θεὸς σᾶς ἐδιάλεξε. . . Ἡ Παρθένος μᾶς ἀφησε γιὰ νὰ ξανανεβῆ στὸν

οὐρανό, ἀλλὰ πρὶν φύγη σὰς φέρεσε τὸ ἱερὸ φέρεμά της καὶ τ' ἅγια της στολίδια, σὰς στέφανάσε με τὴ χρυσοῦ κορώνᾳ της, πληροφορώντας μας ἔτσι μέσα στὴν ἀπειρη ἀγαθότητά της πὼς στὸ διάστημα ποὺ θὰ λείπει, ἐσεῖς θὰ παίρνατε τὴ θέσι της...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ποῖος λοιπὸν πῆρε τὴ θέσι μου;...

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Κανείς δὲν τὴν ἐπῆρε, ἀφοῦ εἶσασ' ἐδῶ...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Ἦμουν ἐδῶ ἀνάμεσά σας;... Ἦμουν ἐδῶ, ὄλες τίς μέρες;... Περπατοῦσα, μιλοῦσα καὶ τὰ χέρια σας μ' ἄγγιζαν;...

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ — Ὅπως σὰς γγίζει τὸ χέρι μου αὐτὴ τὴ στιγμή, παιδί μου...

ΒΕΑΤΡΙΚΗ — Μητέρα μου, δὲν ξέρω πιά... Νομίζω πὼς δὲν ἔχω πιά τὴ δύναμι νὰ καταλάβω... Δὲ ζητῶ τίποτε, ὑποτάσσομαι πιά... Αἰσθάνομαι ὅτι εἶναι πολὺ καιροὶ ἐδῶ, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι πολὺ γλυκός... Ἐσεῖς ξέρετε πὼς ἡ ψυχὴ εἶναι δυστυχισμένη... Δὲ συγχωροῦσαν ὅταν ζοῦσα ἐδῶ... Συλλογιστικῶς συχνά, ὅταν ἤμου δυστυχισμένη, πὼς ἂν ὁ Θεὸς τᾶξεν ὄλα,

δὲ θὰ τιμωροῦσε... Ἄλλὰ εἶσατε εὐτυχισμένη κα' ἔχετε μάθη... Ἄλλοτε ὄλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἤξεραν τὴν ἀπελπισία, καταριῶταν ἐκείνους ποὺ πέφτουν... τῶρα ὁ καθένας συγχωρεῖ κα' ὁ καθένας φαίνεται νὰ ξέρη... Ὁδύεστε κανείς ὅτι ἕνας ἄγγελος σὰς εἶπε τὴν ἀλήθεια... Μητέρα μου κα' ἐσεῖς ἐπίσης ἀδελφῆ Ἐγκλάντινη, δότε μου τὸ χέρι σας... Δὲ μοῦ κρατᾶτε κόμια; Πέστε σ' ὄλες τίς ἀδελφές μου... Τί θάπρεπε νὰ τοὺς πῶ;... Τὰ μάτια μου δὲν ἀνοίγουν πιά, τὰ χεῖλιά μου παγώνουν... Μέλλω νὰ κοιμηθῶ τέλος... Ἐξῆσα σ' ἕναν κόσμον ὅπου δὲν ἤξερα τί ἤθελε τὸ μῖσος καὶ ἡ κακία καὶ πεθαίνω σ' ἕναν ἄλλον ὅπου δὲν καταλαβαίνω ποὺ θέλουν νὰ φθάσουν ἡ ἀγαθότης κα' ἡ ἀγάπη...

[Πέφτει ἐξαντλημένη ἀπάνω στὸ στρώμα της: — Σιωπῆ].

ΑΔΕΛΦΗ ΕΓΚΛΑΝΤΙΝΗ — Κοιμᾶται...

Η ΗΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ [γονατίζοντας]. — Ἄς προσευχηθούμε, ἄς προσευχηθούμε, ἀδελφές μου, ὡς τὴν ὥρα τοῦ θριάμβου...

[Οἱ μοναχές πέφτουν στὰ γόνατα γύρω ἀπὸ τὴν κλινὴ τῆς Βεατρικῆς.] **ΑΥΔΑΙΑ**

[Μετάφρασις ΑΒΡ.]

Μ. ΜΑΤΕΡΑΓΚ

ΠΑΛΗΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ

Ἐδόθη εἰς τὸ «Βασιλικὸν Θέατρον» τὸ ἱστορικὸν δράμα «Νικηφόρος Φωκᾶς» τοῦ ποιητοῦ κ. Α. Πραβελεγγίου. Κατάλληλος στιγμή νὰ δώσωμεν μίαν οσιαγραφίαν τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος.

Ο Νικηφόρος Φωκᾶς ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας αὐτοκρατορικῆς φροσιγνωμίας κατὰ τὴν ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς Ἀνατολῆς χιλιετῆ κυριαρχίαν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Οἱ ἱστορικοὶ Ζωναρᾶς, Κοδινός καὶ Γλυκᾶς κατηγοροῦσι αὐτὸν ὡς φιλοχρημάτων καὶ ἀπληστον ἄλλ' ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀξιόπιστος Λέων ὁ Διάκονος — τοῦ ὁποῦ καὶ ὁ ἀειμνηστὸς ἱστορικὸς τοῦ γένους Κ. Παπαρηγοῦδου θεωρεῖ ἀσφαλεστέρως τὰς μαρτυρίας — ἀπαλλάσσει αὐτὸν ἀπὸ κάθε τοιαύτην μομφὴν ἀπέμνησται τῆς ἱστορίας, καὶ ἀποδίδει εἰς τὸν ἀδελφὸν του Λέοντα τὴν αἰτίαν ὄλων τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα προεκάλεσαν τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ διαφοστεροῦς βασιλέως.

Ὁ Νικηφόρος δὲν ἦτο πορφυρογέννητος. Καταγόμενος ἐξ εὐγενοῦς ἀσιατικῆς οἰκογενείας, ὑπῆρξε εἰς τὸν βυζαντινὸν στρατὸν τῆς Ἀσίας, ἀνελθὼν διὰ τῆς ἀνδρείας του εἰς τὸ ὑπατοῦ ἀξίωμα τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν στρατοῦ.

Ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Β', ὁ στόλος εἶχε παραλόγη εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε οἱ Μωαμεθανοὶ, κατέχοντες τὴν Κρήτην καὶ τὴν Κύπρον, ἠπειλοῦν τὴν κατάληψιν τῶν σπουδαιοτέρων

νησῶν τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ὁ Νικηφόρος, διαφλεγόμενος ἀπὸ τὸ μέγα πολεμικὸν δαιμόνιον του, κατάρθωσεν ἐντὸς 7 μηνῶν νὰ συγκροτήσῃ ἀξιόμαχον στόλον ἀπὸ τοσοῦ δρομῶνας, 200 παμφυλίδας καὶ 1307 φορτηγὰ μὲ πλήρωμα 100 χιλιάδων πεζῶν, πλὴν τῶν ναυτῶν. Καὶ τὸ μέγα πολεμικὸν θαῦμα ἔγινεν. Ἀνεκτῆθη ἡ Κύπρος καὶ ἡ Κρήτη, τὸ δὲ ὄνομά του κατέστη λατρευτὸν καθ' ὀλόκληρον τὸ ἀπέραντον κράτος.

Ὀλίγον χρόνον κατόπιν ὁ Ρωμανὸς Β' ἀπέδνησεν ἀπὸ μυστηριώδη νόσον, ἀφίκαν δύο ἀνήλικα τέκνα, τὸν Βασίλειον Β' (Βουλγαροκτόνον) καὶ τὸν Κωνσταντίνον ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς πολυμηγάνου μητρὸς των, τῆς περικαλλοῦς Θεοφανοῦς, καὶ τοῦ παραδυναστεύοντος ἐνοῦχου, τοῦ Ἰωσήφ Βρίγγα. Ἡ ἑλλειψίς αὐτοκράτορος ἔκαμε τὸν λαόν καὶ ἰδίως τὸν στρατόν, ὁ ὁποῖος ἐλάτρευε τὸν Νικηφόρον, νὰ στραφῆ πρὸς αὐτόν, συναίνωντος καὶ τοῦ γηραιοῦ πατριάρχου Πολυεύκτου. Καὶ ἡ ἀνακήρυξις αὐτοῦ ἔγινεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ προστατεῖται τοὺς ἀγγλικούς διαδόχους τοῦ Ρωμανοῦ.

Τὴν 16 Αὐγούστου 963 ἐφθάνεν εἰς τὴν Χρυσούπολιν, εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Ἱερείας. Ὀλόκληρος ἡ πόλις ἦτο ἐπὶ ποδός, παρασκευάσασα θριαμβευτικὴν ὑποδοχὴν εἰς τὸν νέον αὐτοκράτορα. Ὁ στόλος ἐξεκίνησεν ἐκ τῆς πόλεως, προσηγόμενον περιχρῶσιν βασιλικῶν δρομῶνος, ὁ ὁποῖος ἀπεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν βασιλεύουσαν. Ὁ λαός, ἡ σύγκλητος καὶ ὁ Πατριάρχης τὸν ὑπεδέχθησαν ἐν θριάμβῳ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Ἐβδόμου, ὅπου αἱ δύο λαϊκὰ μερίδες τῶν Βενετῶν καὶ τῶν Πρασινῶν τὸν προσεφώνησαν μετὰ τὰς πολεμικωτέρας ἀκτολογίας (ὑμολογίας):

— Καλῶς ἤλθες ἀνδρεϊότατε νικητὰ! ἀεισέβαστε!

Φωτογραφία ἡ ὁποία ἐχρησίμευσε διὰ τὴν ἀναπαράστασιν τῆς Ἀβλῆς τῆς Βασίλισσας Ἀμαλίας κατὰ τὴν δορτὴν τοῦ «Λοκίου τῶν Ἑλληνίδων». Εἰς τὸ μέσον ἡ κ. Φωτεινὴ Μαυρομηχάλη. Καὶ κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὰ δεξιὰ ἡ κυρία τῆς τιμῆς Κολοκοτρᾶνη, Τραβέλλα, ἡ κ. Κριεζῆ, ἡ κ. Φωτεινὴ Μαυρομηχάλη, ἡ Μεγάλῃ Κυρία βαρωνίσ Πλουσοῦφ, ἡ Δίς Βάτος, ἡ κ. Θεοδόση Μπότση, ἡ κ. Μοναρχίδου

- Καλῶς ἤλθες, δι' οὐ ὑπετάγησαν ἔθνη!
- Διὰ σοῦ Ἰσμαὴλ ἠετηθῆς, κατεκτήθη!
- Ἐντεινε οὖν καὶ κατενοδοῦ καὶ βασιλευε!
- Ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαόν αὐτοῦ ἀναδείξας σε, Νικηφόρε, Βασίλεα αὐτοκράτορα Ρωμαίων!
- Εὐφραίνου τοῖνον ἡ πόλις τῶν Ρωμαίων, ὑπόδεξαι τὸν θεόπεμπτον Νικηφόρον. Ἠλθε γὰρ ὄντως λάμπων τὴν ὑψηλίον πάσαν!
- Θεῆκος ἀπὸ χαρᾶκτῆρος καὶ πεκοιθήσων ὁ Νικηφόρος, δὲν ἠθέλησε νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸ παλάτιον πρὶν προσευχηθῆ διὰ τοῦτο εἰσήλθε πρῶτον εἰς τὸν ναόν τῆς Παναγίας ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Κωνσταντίνου (Φόρου) καὶ προσεκίνησε, ἐκεῖθεν δὲ τὸν προέπειψε καὶ πάλιν ὁ λαὸς μέχρι τοῦ Παλατίου, ἐπαναλαμβάνων τὰς ἐκευφημίας του:
- Νικηφόρον οἱ νόμοι ἀποδέγονται.
- Νικηφόρον τὸ παλάτιον ἐκδέχεται.
- Ὁ Θεὸς σε ἔδωκεν ὁ Θεὸς σε φυλάξει!

Ἀπὸ τὰς προσφωνήσεις αὐτὰς κατανοεῖται, ὅτι ἡ ἀνάβασις τοῦ Νικηφόρου εἰς τὸν θρόνον ἦτο κατ' ἐξοχὴν λαοσπρόβλητος, ὁ δὲ λαὸς πολλὰ ἠλίκεν ἀπ' αὐτόν. Καὶ κατ' οὐσίαν ὁ λαὸς δὲν εἶχεν ἀπατηθῆ. Ὁ Φωκᾶς ὡς αὐτοκράτωρ ἀνέτρεψε παλαιὰ καὶ καθιερωμένα

εἰδωλα, πατάξας τὴν ἐπικρατοῦσαν φουλοῦτητα ἐπὶ κεφαλῆς δύο μεγάλων κοινωνικῶν μερίδων: τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ Κλήρου. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα ἐλυμαίνοντο ἀπὸ αἰώνων τὸν δημόσιον πλοῦτον, ἀπογυμνῶντα τὸ κράτος ἀπὸ τὸν ζωτικώτερον αὐτοῦ χυμόν. Φυσικὸν ἦτο, αἱ δύο αὐτὰ μερίδες, πανίσχυροι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, νὰ ἐξαναστοῦν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ ὁργὴ των εἰς οὐδὲν συνετέλεσεν ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατός ἰδίως, ὑπὲρ τοῦ ὁποῦ διέθετε ὄλον τὸν δημόσιον χεῖμα, ἦσαν ἀναφανδὸν κρηυγμένοι ὑπὲρ αὐτοῦ. Μάλιστα δὲ καὶ οἱ πλεον σφόδροντες ἐκ τῶν ἱεροσχωῶν, ἐπεδοκίμασαν τὰ ληφθέντα μέτρα πρὸς περιορισμὸν τῆς ἀπληστίας τοῦ κλήρου. Ἀνεγνώρισαν εἰς τὴν διοικήσιν του μεταρρυθμιστικὸν χαρακτῆρα, ἔχοντα σκοπὸν τὴν ἐνίσχυσιν τῆς πολεμικῆς δυνάμεως τοῦ κράτους. Ἀτυχῶς ὅμως διὰ τὸν Νικηφόρον, ἐξήσκει μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἀδελφὸς του Λέων Φωκᾶς καὶ ἡ σύζυγός του Θεοφανώ, ἡ χήρα τοῦ Ρωμανοῦ, τὴν ὁποῖαν ἐνυμφεῦθη ἐξ ὑπερβολικοῦ ἔρωτος. Τοιοῦτο ὁ μὲν Λέων Φωκᾶς ἀπὸ ἀπληστίας καὶ φιλοχρηματίας, ἡ δὲ Θεοφανώ ἀπὸ ἐρωτα πρὸς τὸν ὄρατον ἀνεπίον τοῦ Νικηφόρου Ἰωάννην Ταμιωκῆν, ἐπιζῶσα νὰ τὸν νυμφεῦθῃ ὡς διάδοχον τοῦ θείου του,

εξώθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιβολὴν παραλόγων φόρων, διὰ τοὺς ὁποίους, μετὰ τοὺς εὐγενεῖς καὶ τὸν κληρὸν, ἤρχισε νὰ ἐξανίσταται καὶ ὁ λαὸς. Ἐνας ἀπὸ τοὺς φόρους αὐτοῦ, νέος καὶ ἀγνωστος εἰς τὸ κράτος, ἦτο ὁ λεγόμενος «καπιτικός» δι' αὐτοῦ ὑπεχρεοῦτο ἕκαστος ἰδιοκτῆτης οἰκίας μὲ καπνοδόχον νὰ πληρῶνῃ ὀρισμένον φόρον εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Ὁ γάλλος βυζαντινολόγος Pierre Grenier εἰς τὴν μελέτην του «L'Empire Byzantin» ἀναφέρει καὶ ἕτερον φόρον, τὸν «ἀλληλέγγυον», διὰ τοῦ ὁποίου ὑπεχρεοῦτο κάθε πλούσιος νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν ἐγγύησιν δι' ἓνα ἢ περισσοτέρους πτωχοὺς. Ἀλλὰ περὶ τοῦ δευτέρου τούτου φόρου, ἐγὼ τοῦλάχιστον, δὲν εἶδον πούθεν νὰ γίνεται λόγος, προκειμένου περὶ Φωκᾶ. Οἱ ἱστορικοὶ τὸν ἀποδίδουν εἰς τὸν Νικηφόρον Λογοθέτην, κατόπιν δὲ καὶ εἰς τὸν Βασίλειον Β', τὸν Βουλγαροκτόνον.

Ὠς τὼς ἢ ἄλλως, τόσον αἱ διαβολαὶ τῶν πλουσιῶν καὶ προσπέντων τῶν κληρικῶν, ὅσον καὶ τὸ ἐπαχθές τῶν αἰσχροκερδεῶν τοῦ Δεόντος, αἱ ὁποῖαι ἐβάρυνον ἡθικῶς τὸν Νικηφόρον, ἀπασχολημένον μόνον εἰς τὰ στρατιωτικὰ, ἐξηρέθισαν βαθμηδὸν τὸν λαὸν εἰς μέγαν βαθμὸν κατ' αὐτοῦ.

Μίαν φορὰν ὅπου εἶχε βραδύνη νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν Ἱπτόδρομον, ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ:

— Ἀνάτελον Φωκᾶ! πάλιν τὸν οἶνον ἐπιες, πάλιν τὸν νοὴν ἀπώλεσας!

Ὅπως ἄλλοτε εἶχον φωνάξῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰουστινιανόν: «Ἐπιπορκεῖς, γαῖδαρες!»

Ἄλλοτε πάλιν, ὅπου ἐξῆλθεν διὰ νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὰ γυμνάσια τοῦ στρατοῦ, ἕνας ἡλικιωμένος πολίτης τοῦ λέγει μετὰ θρόσους:

— Βασίλεῦ! παρακαλᾷ νὰ μὲ δεχθῆς εἰς τὸν στρατὸν ὡς στρατιώτην.

— Ἀλλὰ πῶς, ἀφοῦ εἶσαι τώρα γέρον; ἠρώτησεν ὁ Φωκᾶς.

— Καὶ ὅμως, Αὔγουστε, τώρα εἶμαι δυνατώτερος, παρὰ ὅτε ἤμην νέος.

ΤΟ ΜΕΙΔΙΑΜΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ*

Τὸ αἰγινητικὸν μεῖδιωμα πρέπει νὰ ὑπάγῃ κανεὶς νὰ τὸ ἐρωτησθῇ πάλιν καὶ νὰ τὸ μελετήσῃ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἀρχαίων εὐρημάτων. . . . Ἐὰν ἀρχαῖα ταῦτα εὐρήματα σὰς συγκρατοῦν κατὰ τρόπον σχεδὸν δεσποτικόν.

Σὰς περιστοιχιζοῦν καὶ εἶνε κανεὶς αἰχμάλωτος τῶν. Εἶνε ὑψηλόσωμοι ἄνθρωποι, ὀλόγων μοι, παρατεταγμένοι γύρω σας, εἰς τέσσαρας στοίχους. Καὶ σὰς ἀτενίζου. Ὁ ὑψηλότερος ἀπὸ αὐτοὺς εἶνε περισσότερον τῶν τριῶν μέτρων. Πολλοὶ δὲν ἔχουν πλέον σκέλη καὶ τοὺς ἔχουν τοποθετήσῃ ἐπάνω εἰς βάρθρα ὡς νὰ ἦσαν ἀνάπηροι κολοβόποδες. Ἀπὸ μερικὸν δὲν ἀπομένει ἢ ἡ κεφαλὴ. . . Ὅλοι αὐτοὶ οἱ λίθινοι νέοι ἔχουν τὴν αὐτὴν στάσιν καὶ τὸ αὐτὸ παράστημα. Εὐθύνονται, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀτενῆ, μὲ τοὺς βραχίονας πίπτοντας παρὰ τὸ σῶμα μὲ τὰ

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 30 Νοεμβρίου.

— Πῶς τοῦτο;

— Διότι ὅτε ἤμην νέος, οἶτον ὀξίας ἐνὸς νομισματός τὸν ἐφόρτωνον εἰς δύο ἡμίονους, σήμερον δὲ δύο νομισμάτων οἶτον τὸν φέρω ἐκολώτατα εἰς τὸν ἡμίονον! Ἄρα τώρα ἔχω μεγαλειότητα ἀντοχήν ἀπὸ τότε!

Ὁ Νικηφόρος ἔφυγε στενωχῶρημένος, καὶ ἤρχισε νὰ ἐνοηθῇ ὅτι ὁ ἀδελφὸς του καὶ ἡ σύζυγός του τὸν εἶχον καταστρέψῃ μὲ τὰς συμβουλὰς τῶν. Ἄλλ' ἦτο πλέον ἀργά. Ἡ ὀργὴ τοῦ λαοῦ ἤρχισε νὰ συμπιγνυται καὶ νὰ λαμβάνῃ χαρακτηριστὰ συνωμοσίας, τῆς ὁποίας ἐπέθη ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ ὁ ἀνεπιός του Τοιμισκῆς, υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του, καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Θεοφανῶ, ἐρωμένη τοῦ τελευταίου τούτου. Καὶ μίαν νύκτα, ὅπου ὁ Νικηφόρος ἐκοιμάτο εἰς τὸν μοναχικὸν κοιτῶνα του, κατὰ τὴν συνήθειάν του, κατὰ εἰς τὸ πάτωμα ἐπὶ δορᾶς λέοντος, ὁ Τοιμισκῆς, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς συνωμώτας, τὸν κατεκευόρησε, τὴν δὲ ἐπομένην ἀνεκέρυσσε αὐτοκράτωρ.

Αὐτὸ ἦτο τὸ τέλος τοῦ μεγάλου καὶ δαφνηφόρου αὐτοκράτορος Νικηφόρου Φωκᾶ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀσχολοῦνται πολὺ οἱ ἱστορικοὶ τῆς Δύσεως, κακίζοντες αὐτὸν ὅτι δὲν συνεμορφοῦτο πρὸς τὴν ἐν Ἐθρῶπῃ πολιτικὴν καὶ θερησκευτικὴν ἐξέλιξιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο μάλλον πρὸς ἔπαινον του. Διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀκριβῶς, ἢ δύναις κατεμαστίζετο ἀπὸ τὰ δύο ἐκεῖνα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐπάταξεν ὁ Νικηφόρος, — τὸ στοιχεῖον τὸ «χρυσόν» καὶ τὸ στοιχεῖον τὸ «μέλαν» — τοὺς εὐγενεῖς καὶ τὸν κληρὸν.

Καὶ ἀκριβῶς αἱ δύο αὗται πληγαί, αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτησαν ἰδίως κατὰ τὴν παρακμὴν τοῦ κράτους, ὑπῆρξαν λανθανόντως αὐτοκράτορες διὰ τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ ἀσύνετοι πατριάρχαι διὰ τοὺς πατριάρχους τοὺς συντετοὺς. Ὑπῆρξαν οἱ σκόληκες διὰ τοὺς θρόνους καὶ ἡ σκορία διὰ τὰ ὄπλα. Ὑπῆρξαν τέλος δολοφόνοι, ὄχι μόνον τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ, ἀλλὰ καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου καὶ δολοκλήρου τῆς Ἑλληνικῆς Ἀυτοκρατορίας.

ΠΟΛ. ΔΗΜ.

ἀριστερόν σκέλος κάπως προτεταμένον, μόλις βαδίζου καὶ δὲν κάμνουν κανὲν νεῦμα. Εἶνε τρομακτικοί καὶ ἐν πρώτοις φαίνονται ὡς νεκροὶ οἱ ὁποῖοι ἐξεληθόντες τοῦ τάφου τῶν, διατηροῦσι τὴν ἀκαμψίαν καὶ τὴν πελιδνὴν ὄψιν τῶν πτωμάτων.

Ἄλλ' ἀφοῦ ἐπισκεφθῶμεν τὰς αἰθούσας εἰς τὰς ὁποίας ἡ τέχνη τῆς παρακμῆς πολλαπλασιάζει τὰ ὑπερβολικῆς ἀβρότητος νεύματά της, τὰς ἀκονισίους φιλαρσεκείας της, τὰς ἀπεχθεῖς χάριτάς της, τὴν ματαίαν εὐγλωττίαν της, μᾶς ἀρέσει ἀπείρως ἡ τραγία αὐτῆς λιτότης τέχνης προγενεστέρας τῶν τεχνασμάτων. Καὶ τρόπον τινὰ δροσιζόμεθα μὲ αὐτήν.

Ὅσον εἶνε χυδαία ἢ δευτικῆς στάσεως ὄλων ἐκείνων τῶν χαμένων καὶ μαρμαρινῶν ἠρώων παρὰ τοῖς ὁποίοις θριαμβεύει ἡ ἐπιτηδεύτης τῶν ἐμπειρικῶν, τόσον μᾶς συγκινεῖ ἢ πρώτη προσπάθεια τῶν ἀκόμη ἀμηχάνων καλλιτεχνῶν οἱ ὁποῖοι ἠθέλησαν νὰ προσδόσουν εἰς τὴν ἀδρανῆ

ὄψιν τὴν ὄψιν τῆς ζωῆς ἀνθρωπότητος. Εἶνε θαυμαστόν ὅτι ἐν ἑλλείψει προτερημάτων εὐκολωτέρων, ἔσχεν εὐθὺς ἀμέσως ἓνα ἄνθημόν καὶ ἐν τῇ τραχύτητι αὐτοῦ, ὁποῖον εὐγενῆ, ὑπερήφανον, ἰσχυρόν ἄνθημόν! . . .

Λοιπὸν, ὅλοι οἱ ὑψηλόσωμοι οὗτοι ἄνθρωποι οἱ ἀπὸ λίθινον δυσκόλωσι κατεργασμένοι, μειδιοῦν. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, εἶνε κανεὶς περικυκλωμένος ἀπὸ μειδιάματα εἶνε ὡς εἰς νῆσον περὶ τὴν ὁποίαν θὰ συνέρρεε τὸ «ἀνήριθμον γέλασμα» τῶν κυμάτων.

Πόσον εἶνε συγκινητικὰ τὰ μειδιάματα αὐτὰ τὰ ἐπιχρησάντα τοῦ αἰσθημάτων τοῦ ὁποίου ὑπῆρξαν σύμβολα, τὰ μειδιάματα αὐτὰ τῶν ὁποίων τὸ ἀντικείμενον ἀπώλετο! . . .

Τὰ πρόσωπα αὐτὰ δὲν μειδιοῦν, τὰ μὲν καὶ τὰ δέ, ὁμοίως. Μερικὰ ἔχουν ὕψος εὐτραπέλον ἄλλα εἶνε σοβαρά ἄλλα δηλοῦν συγκατάβασιν ἢ ἀβρότητα. . .

Ἀλλὰ τὸ καταπληκτικώτερον γόητρον τῆς ἀρχαῖης αἰθούσης, εἶνε ἡ περίοδος τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ὁμοιωμάτων τὰ ὁποῖα ἐθεωρήθησαν ἐπὶ μακρὸν ὡς Ἀπόλλωνας καὶ τὰ ὁποῖα εἶνε προτιμώτερον ν' ἀποκαλοῦνται οἱ Κούροι ἢ οἱ νέοι. Ὑπάρχουν περὶ τοὺς δώδεκα ἀπὸ αὐτοὺς. Οἱ ἀρχαιότεροι ἀνατρέχουν μέχρι τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος, καὶ εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔκτου. . . . Δηλοῦται ὅτι δὲν εἶνε προσωπογραφίαι καὶ διὰ νὰ ἐπιβεβαιωθῇ τοῦτο περὶ ὄλων, ἐλλείπουσι τὰ ὀριστικὰ ἐπιχειρήματα.

Ὅμοιάων πρὸς ἀλλήλους καὶ ὁ καθεὶς ἀπὸ αὐτοὺς εἶνε ἐν τούτοις χαρακτηριστικῶς διάφορος.

Ἐχουν ὄλοι τὸ αὐτὸ παράστημα ἄλλ' ὑπάρχουν μεταξύ τῶν διαφοραὶ ἀναστήματος, βαρύτητος ἢ λιγυρότητος ἰδίως ἢ ἔκφρασις τῶν προσώπων, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι λέγεται, εἶνε εἰς ἄκρον ποικίλη. Ὁ Κούρος τοῦ Ὀρχομενοῦ ἔχει τὴν πλέον ζωώδη μορφήν, στηριζομένην ἐπάνω εἰς παμμεγέθη τράχηλον παλαιστοῦ, ἐνῶ ὁ Κούρος τῆς Βολομάνδρας, μὲ τὸν λεπτὸν λαϊμόν, ἔχει χαρίεντα χαρακτηριστικὰ κόρης. Ὁ πελώριος Κούρος τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Σουνίου ὁ ὁποῖος ὄρθουτο πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ μὲ τοὺς παμμεγίστους ὀφθαλμούς του ἠτένιζεν τὴν θάλασσαν, ἔχει πρόσωπον ἡλίου. Οἱ Κούροι τοῦ Βοιωτικῶ Πτώου μορφάζουν ἀλλοκότως καὶ ὁ Κούρος τῆς Θήρας ὡς θαμβωμένος ἀπὸ τὸ φῶς ἐξίσταται. Αὐτὸς ἐδῶ ἔχει τὸ καλοκάγαθον ὕψος μετριοφροσύνης κάποιος ἄλλος σκόπτει.

Οἱ μυθώδεις ἄνθρωποι! . . . Ἐξετάζει κανεὶς

ἐναγωνίως τὰς ἀφελείας ἢ ἐπιτηδευμένας ὄψεις τῶν, τὴν ὑπογελώσαν σιωπὴν τοῦ στόματός των καὶ τὸ ἀποχρωματισμένον βλέμμα τῶν ὀφθαλμῶν των. . . .

Λοιπὸν, ὁ τύπος τῶν Κούρων αὐτῶν προέρχεται ἐξ Αἰγύπτου. Οἱ ἀρχαιολόγοι ἐρίζουσι περὶ αὐτοῦ ἄλλ' ἀπὸ πλείστας λεπτομερείας, ἀναγνωρίζεται ἡ ἐπίδρασις τῆς φαραωνικῆς τέχνης ἰδίως ἢ θεᾶ τοῦ συνόλου, εἰς τὴν Αἰγύπτου καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, εἶναι ἡ αὐτὴ. . . Πλὴν τούτου εἶναι γνωστὸν ποῦ καὶ πῶς ἠσκήθη ἢ ἐπίδρασις αὐτῆ. . .

Ἄλλ' ἂν παραβάλωμεν, ἔστω καὶ μὲ λεπτομερῆ προσοχὴν τοὺς ἀρχαίους Κούρους καὶ τὰ αἰγυπτιακὰ αὐτῶν πρότυπα καὶ σημειώσωμεν πρῶτον πᾶν ὅτι ὀφείλουσι οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Ἀνατολήν, ὅ,τι ἀπομείνη ἄνευ προϋπάρχοντος προτύπου θὰ εἶναι ἐπίνοια τῆς Ἑλλάδος.

Λοιπὸν, θ' ἀπομείνη τὸ μεῖδιωμα τῶν χειλέων, τῶν παρειῶν καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἴδου ἡ ἐπίνοια τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐπενόησεν ἐν μεῖδιωμα.

Δὲν ὑπάρχει ὀραιοτέρα ἐπίνοια ἂν τὸ διηνεκὲς μεῖδιωμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἔχη πνευματικὴν σημασίαν. Καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ γλύπται τοῦ ἑβδόμου καὶ τοῦ ἔκτου αἰῶνος, παραλαμβάνοντες ἔξωθεν τὸν τύπον τῶν ἀγαλμάτων τῶν καὶ ἀπομιμούμενοι αὐτὸν εὐπειδῶς, προσέθεσαν ἐν τούτοις εἰς αὐτὸν τὸ εὐρημα αὐτὸ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, θὰ παραδεχθῶμεν ἐπίσης ὅτι τὸ μεῖδιωμα αὐτὸ δὲν εἶναι ἀδεξιότης τῆς σμίλης τῶν, οὔτε μονομανία τῆς τεχνουργίας τῶν, ἀλλὰ βεβουλευμένη πρόθεσις ἢ ὁποῖα ἀντιστοιχεῖ εἰς ἰδεολογίαν περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον σαφῆ καὶ ἐνσυνείδητον.

Προτοῦ διατυπώσωμεν κάπως τὴν ἀληθῶς ἑλληνικὴν αὐτὴν ἰδεολογίαν, — ἡ ἀπόπειρα εἶναι ἐπικίνδυνος καὶ ἀπαιτεῖ πολλὰς προφυλάξεις, — ἂς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν καὶ πάλιν αὐτὸ τὸ μεῖδιωμα, τώρα δὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

Ὑπάρχει ἐκεῖ μικρὰ αἴθουσα εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι συνηγμένα αἱ Κόραι, καθὼς εἰς τὸ Ἐθνικὸν μουσεῖον οἱ Κούροι. Καὶ καθὼς οἱ Κούροι, ἀποτελοῦν περίολον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας μένει κανεὶς ἐμβρόντητος. Αἱ κόραι! . . . Καὶ, ἀντικαθιστώσα τὴν τραχύτητα τῶν ἀθλητικῶν σωματῶν, ἰδὸν ἡ χάρις τῶν νεανίδων εἰς τὰς ὁποίας εὐρεν ἡ ἀρχαῖα Ἑλλὰς τὴν τελειότεραν εἰκόνα τοῦ γυναικείου θελήτηρου.

Μειδιῶσιν αἱ κόραι, καθὼς οἱ πελώριοι ἀδελφοί των. Ἡδὴ ὅμως, τὸ μεῖδιωμα γεννᾶται

ἐπάνω εἰς ἑξαίσια χεῖλη τὰ ὅποια, γύρω μας, ἀποτελοῦν στέφανον ἀνθηρῶν ρόδων.

Πόσον εἶναι συγκινητικὸν νὰ γνωρίζωμεν ἐν εἶδος παρθενικοῦ κάλλους τὸ ὅποιον ἐμάγευεν ἐποχὴν τόσῳ μακρυνῆν! . . . Τὸ γυναικεῖον αὐτὸ ἰδεώδες, οἱ σύγχρονοι τοῦ Περικλέους τὸ εἶχον ἤδη παραγνωρίσει. Ἦτο ἤδη ἀπηρξαίωμενον, ὅταν ὁ Φειδίας ἐφιλοτέγχησε τὰ ἀειώματα καὶ τὰς μετώπας τοῦ Παρθενῶνος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, δὲν ἐφαίνοντο πλέον αἱ Κόραι. Εἶχον ἀποθάνῃ καὶ τὰς εἶχον θάψῃ. Ἡ ἱστορία των εἶνε περιεργωτάτη. Τὰς ἴδουσαν, περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔκτου αἰῶνος, εἰς ἓνα θάλαμον τοῦ ἀρχαίου Ἐκατομπεδῶνος ὑπῆρξαν ἡ μαρμαρίνη αὐλὴ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἀλλὰ, τῷ 480, οἱ βάρβαροι τῆς Ἀσίας ἐπέδραμον καὶ ἐλεηλάτησαν ὅλην τὴν Ἀκρόπολιν. Κατεδάφισαν τὸν ναὸν καὶ ἀνέστρεψαν τὰς Κόρας. Ὅταν ἀπῆλθον, οἱ Ἀθηναῖοι ἔσπευσαν ν' ἀνεγείρουν ἐκ νέου τὸν σηκὸν τοῦ ναοῦ. Ἀλλὰ τὰς Κόρας αἱ ὅποια κίπτουσαι εἶχον συντριβῆ, τὰς ἔσπυραν εἰς τὰ χώματα τῆς ἐκσκαφῆς καὶ τὰς κατέθαψαν. Ἐξηφανίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Δὲν εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἢ ἐπ' ὀλίγον χρόνον, περιῖπου ἐπὶ ἡμίον αἰῶνα. Καὶ ἔπειτα τὸ θάψιμόν των διήρκεσε δύο χιλιάδας τριακόσια ἑξήκοντα πέντε ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ἐλησμονήθη κἀν ὅτι εἶχον ποτὲ ἀμάση. Τέλος, οἱ ἀρχαιολόγοι τὰς ἐπανεῦρον καὶ ἰδοὺ αὐταί, ζῶσαι καὶ πάλιν, χαρίεσαι καὶ χαρωπαί. Ἀλλ' ὅμως ἤλλαξαν κατοικίαν καὶ δὲν κατοικοῦσι πλέον ἐντὸς ναοῦ, ἀλλ' ἐντὸς μουσείου. Ὑπομένουν μειδιῶσαι τὴν ὕβριν αὐτὴν τῆς εἰμαρμένης.

Ὑπάρχει μεγάλη ἀμφισβήτησις ὅσον ἀφόρῳ τὸ ζήτημα ποῖος ἦτο ὁ προσορισμὸς των εἰς τὸ Ἐκατομπεδῶνον. Κριτικοὶ τινες ἰσχυρίσθησαν ὅτι εἶνε Ἀθηναῖαι ἀλλὰ δὲν παρατηρεῖται εἰς αὐτὰς ὁ ἐλάχιστος θεῖος χαρακτήρ. Ἰέρειαι τῆς Ἀθηνᾶς, ἴσως. Δὲν βλέπομεν εἰς αὐτὰς τὰ ἐμβλήματα τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος. Ὁ κ. Λεσά, θεωρεῖ αὐτὰς ὡς καλλιτεχνήματα τὰ ὅποια πρόσωπα εὐσεβῆ προσέφερον εἰς τὴν θεότητα διὰ νὰ τέρπωνται οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς.

Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ τύχη τῶν Κορῶν ἔχει παραδόξους περιπετείας, τῶν ὁποίων αἱ λεπτομέρειαι μᾶς διαφεύγουν καὶ τὰς ὁποίας φερόμεθα περισσότερο νὰ μαντεύωμεν ἢ ὅσον πράγματι τὰς γνωρίζωμεν.

Καὶ τώρα, ὡς θαυμάσωμεν τὸ μειδιάμα των ὡς θαυμάσωμεν τὴν λατρευτὴν των φιλαρέσκειαν. . .

Εἶνε ἑξαίσιως ἡδεῖαι. Δὲν περιστοιχίζεσθαι κανεὶς ἀπὸ αὐτὰς χωρὶς κάποιαν ταραχὴν καὶ συγκίνησιν.

Εἶνε κομψόταται καὶ στολισμέναι μὲ κοσμήματα. Ἐχουν διαδήματα, περιδέραια, ἐνώτια, βραχιόλια. Ἡ κόμη των εἶνε βροστρυχιμένη, διευθετημένη ἐπάνω εἰς τὸ μέτωπον μὲ ἐπιμέλειαν περίτεχνον καὶ μακροὶ πλόκαμοι ἔρχονται πρὸς τὰ ἔμπροσ, καταπίπτουν εὐθεῖς ἐπάνω εἰς νεαρὸς κόλλους. Αἱ ἔσθῆτες, ἀπὸ λινὸν πολὺ λεπτὸν, ἐπικολλῶνται ἐπάνω εἰς τὰ σώματά των, καὶ εἰς πολλὰ μέρη, τὸ διαγράφουν μέχρι τοῦ νὰ τὸ ἀπογομῶνουν. Διὰ νὰ κοσμοῦνται ὁ χιτὼν καὶ τὸ ἱμάτιον, ὑπάρχουν πλατεῖαι λαοῖδες κεντημάτων τὰς ὁποίας ὁ καλλιτέχνης ἐχρωμάτισεν ἐπάνω εἰς τὸ μάγμαρον μὲ κυανοῦν, μὲ μαῦρον, μὲ ἐρυθρὸν καὶ πράσινον. Ἐβρασε τὴν κόμην ἐρυθρὰν, καὶ ὁμοίως τὰ χεῖλη. Διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔκαμεν ἓνα κύκλον μαῦρον, ἓνα κύκλον κεραμόχρουν καὶ τὸ μαῦρον σημεῖον τῆς κόρης ἔθεσε μαῦρον εἰς τὸ ἄκρον τῶν βλεφάρων. Δὲν ἤξεύρω ἂν δὲν ἔκαμε κάποιαν κατάχρησιν ὅλων αὐτῶν τῶν χρωμάτων. Σήμερον ποὺ ἔχουν χάσῃ τὴν ζωηρότητα των καὶ ποὺ ἡ ὕγρασία τὰ ἐσκίασε καὶ ἀπαλῶς τὰ ἐπεξέτεινε, χρωματίζουσι τὸ μάγμαρον καὶ προσδίδουσι εἰς αὐτὸ κάποιαν ὄψιν ζωῆς, ὅχι κατὰ τὸν τρόπον τῆς φρικτῆς γλυπτικῆς ἐν trompe-l'œil, ὅχι κατὰ μίμησιν τῆς πραγματικότητος, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὰς ὁρθὰς ἀρχὰς τῆς Τέχνης.

Καί, μὲ τὸ ἀριστερὸν χεῖρ, αἱ Κόραι ὄλαι αἱ Κόραι μὲ ἔν και τὸ αὐτὸ κίνημα, ἀνασηκώνουν πρὸς τ' ἀριστερὰ τὴν παραπλοῦ μακρὰν ἐσθῆτα ἢ ὅποια τὰς ἐμποδίζει νὰ βαδίζουσι γρήγορα, νὰ τρέχουσι, καὶ τὰς προσορῖζει εἰς τὸ νὰ παραμένουσι εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου εἶνε ἀντικείμενα ἡδουκαθῆ ἢ ἄλλως, ἔξω, θὰ ἔχουν βᾶδισμα πολὺ προσεκτικόν, μελετημένον.

Μειδιῶν. Ἡ μία εἶνε μελιχιωτάτη ξανθῆ, κάπως ματαιόδοξος, ὀξυγάρητος ἐν τούτοις. Μία ἄλλη, σκόπτει τοὺς ἀνθρώπους, κάπως προπετῶς εἶνε πνευματώδης καὶ τὸ στόμα τῆς εἶνε φιληδονον.

Μία ἄλλη εἶνε μικρόσωμος μελαγχροινὴ μὲ ὀφθαλμοὺς κυανοῦς καὶ κάμνει ἀκασμοὺς καὶ προσλαμβάνει ὕψος πολὺπεφρον, ἀλλ' ἀγνοεῖ τὸ κάθε τι. Μία ἄλλη, μὲ τοὺς σπινθηροβόλους ὀφθαλμοὺς τῆς, εἶνε γύναιον πολὺ προκλητικόν. Καὶ μία ἄλλη εἶνε πολὺ νωχελῆς μὲ τὰ σκασμένα βλεφάρά τῆς καὶ τὴν θαμβῆν χροῖαν τῆς, μὲ πρόσωπον κοπώσεως ἐρωτικῆς, προκαλεῖ τοὺς κολακευτικοὺς λόγους καὶ τὰ ἀνούσια φιλοφρονήματα. Μία ἄλλη εἶνε ἡ χολιασμένη καὶ καὶ πῶς θὰ τὴν ἀγαπήσῃ κανεὶς! Μία ἄλλη εἶνε καλόβουλος, κόρη ἢ ὅποια δὲν θὰ προσποιηθῆ καθόλου τὴν δύσκολον. Μία ἄλλη εἶνε κυρία ὑψηλῆς περιωπῆς καὶ ἡ ὅποια ζητεῖ φόρον σεβα-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΩΤΗΝ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ
Ἡ κυρία Μαρία Μομφεράτου φς κυρία Α. Μαυρομαχάκη τῆς Ἀδελφῆς τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας

σμού. Μία άλλη, ή οποία μειδιά πλαγίως, φαίνεται φίλη του πονηρού, γοητευτικώτατα. Μία άλλη με λακκίστους εις τας παρειάς, έχει τους οφθαλμούς τόσο αφελείς ώστε άρρέσει περισσότερο. Και μία άλλη είνε ή τελεία καλλονή. Διέτηρε περισσότερο χρώμα: ένυπάρχει, εις την φυσιογνωμίαν της μυστηριώδους θέληγτρον. Θα έλεγε κανείς ότι είνε ζηλότυπος κάτοχος άπορητου το όποτον δέν θ' άποκαλύψη. Οι οφθαλμοί της κατά τους κροτάφους, άνυψούνται αι παρειά της έμψυχούνται όλως από το μειδίαμα των χειλέων.

Οι άρχαιολόγοι δηλούν ότι αυται αι μαρμαρινοι Κόραι δέν είνε προσωπογραφίαι. Άγνοώ καθώς και αυτοί. Η καθεμία από αυτας, όπωσδήποτε, είνε άτομική και είνε διαφορετική ή μία από την άλλην ως τα γύναια των όποιων ο Λά Τουρ έζωγράφισε τας φρούδας και δειραπόδλους ψυχάς. Η ποικιλία του μειδιάματος των είνε άφθονος και πολύτιμος πλούτος του πνεύματος. Όποιος θησαυρός θαυμαστώς εφφαν-

τάστου έπινοίας! Όποιος θησαυρός φιλαρεσκείας της όποιας αι άποχωρώσεις ήσαν ανάλογοι με τας άποχωρώσεις κήπου άνθούντος! Άκόμη εισπνέει κανείς το άρωμά του!

Άλλ' έπειτα από όλίγον ύφίσταται μελαγχολίαν άκραν όταν συλλογίζεται όλας αυτας τας ψυχάς αι όποιαι ύπηρεσαν χαρίεσσα, ύπερήφανοι και επαγωγοί και αι όποιαι εξακολουθούν να μειδιούν άφου ή λήθη εκάλυψεν ως τέφρα τ' άντικείμενα τα όποια έτερον τον ζήλον των. Κοίμα, καθώς έλεγεν ο Μπραντόμ, κοίμα διτι ο χρόνος εξαφανίζει τας ήμέρας αι όποιαι, επάνω εις χείλη νεαρών γυναικών, ξεγειρουν τόσο εξαίσιαν φαιδρότητα. Και πάλιν είνε λυπηρόν ότι τοιαυτα μειδιάματα επιζούν των τέρψεων που τα έπροκάλεσαν. Τα λυπείται κανείς με συμπάθειαν άπορούσαν, ήδονικήν και ήδειαν και αισθάνεται κανείς όταν τα παρατηρή, αίσθημα άμφίβολον εις το όποτον αναμινύονται δια να μάς άνησυχούν περισσότερο, ή ιδέα του έρωτος, και ή ιδέα του θανάτου.

[Το τέλος εις το έρχόμενον]

[Μετάφρ. Χ. Θ. Δ.]

ANDRÉ BEAUNIER

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

XIII

Πέρασαν μερικες μέρες.

Ο Νάγκελ έμεινε στο ξενοδοχείο, πηγαίνοντο σκυθρωπός κ' εφαινετο να ύποφέρει και να τυραννιέται σ' αυτες τις δυο μέρες τα μάτια του είχαν χάσει όλην τους την ζωή. Δέν μιλούσε με κανέναν ούτε και μ' αυτους τους ανθρώπους του ξενοδοχείου. Το ένα χέρι το είχε δεμένο μ' ένα κορδέλι. ένα βράδυ που είχε βγή και που είχε μείνει έξω ως το πρωί, είχε γυρίσει με το χέρι δεμένο. Είχε δύο πληγές είχε πέσει, λέει, άπάνω σε μια τσάπα που ήτον κατά γής κοντά στην προκυμαία.

Την Πέμπτη το πρωί έβρεχε, και αυτος ο καιρός τον εκανε ακόμα πιο δύσθυμο. Όταν όμως εξαπλωμένος ακόμα στο κρεβάτι διάβασε τις έφημερίδες του και διασκεδάσε με κάτι ζωηρές σκηές της γαλλικής βουλής, χτύπησε έξαφνα τα χέρια του και πετάχτηκε να σηκωθεί. Να πάρ' ο διάβολος! ο κόσμος είνε μεγάλος, είνε απέραντος, ο κόσμος είνε άφραιος!

Χτύπησε το κουδούνι, ακόμα πριν ντυθί έντελώς, και ειπε της Σάρας πως το βράδυ θα

* Η άρχή εις το τεύχος της 31 Μαΐου.

προσκαλοΰσε μερικούς, ως έξη, επτά ανθρώπους, για να χαρούν λίγο την ζωή τους, εύθυμους ανθρώπους, τον Στένερσεν τον γιατρό, τον δικηγόρο Χάνσεν, τον γραμματικό και άλλους.

Άμέσως έστειλε τις προσκλήσεις. Ο Μινούττας απήντησε πως θάρη. Είχε καλέσει και τον Ράινερτ τον δικαστή, μ' αυτος δέν έδέχθηκε.

Ήρθαν ο γιατρός, ο Χάνσεν ο δικηγόρος κ' ο γραμματικός του, κ' ο "Όγιεν ο φοιτητής.

Το βράδυ όταν φάνηκε, ο Μινούττας στην πόρτα, ο Νάγκελ σηκώθηκε, πήγε κοντά του και του ζήτησε συγγνώμη που την τελευταία φορά που ήτον μαζί είχε πη τόσες άνοησίες. Τουσφιξε φιλικά το χέρι και του σύστησε και τον "Όγιεν, που ήτον ο μόνος που δέν ήξερε. Ο Μινούττας τράβηξε τον Νάγκελ παράμερα και τον ευχαρίστησε ψιθυριστά για το καινούριο πανταλόνι που το φορούσε κ' όλας' έταίριαζε τόσο καλά με το σακάκι, το καινούριο του σακάκι, και βέβαια θα βαστούσε όλην του την ζωή, άχ, και όλην του την ζωή.

— Μα γελέκο δέν έχεις ακόμα;

— Όχι, μα ούτε είνε ανάγκη. Δέν είμαι κόντες εγώ. Σας βεβαιώ ούτε θα μου χρειάζονταν καθόλου έμένα.

Ήτον πέντε ή ώρα. Καθώς έβρεχε ακόμα κ' ο ουρανός ήτον σκοτεινός άναψαν τις λάμπες και τράβηξαν τις κουρτίνες.

Και τότε άρχισαν τα όργια, ένα μεδύσι κ' ένα ταβατούρι που για μέρες ύστερα μιλούσε γι' αυτα όλη ή πόλις.

XIV

Την άλλη μέρα το πρωί ήρθε πάλι ο Μινούττας στο ξενοδοχείο. Μπήκε σιγά σιγά στην κάμαρα του Νάγκελ κ' άκούμπησε άπάνω στο τραπέζι το ρολόγι του, κάτι χαριτά, ένα μολύβι και το μποτιλάκι με το φαρμάκι.

Την βραδυά πριν, ο Νάγκελ του είχε χαρίσει το γελέκο του, το ίδιο γελέκο που φορούσε. Το είχε βγάλει και του το είχε δώσει έτσι όπως ήτον, με όλα τα πράματα που είχε στις τσέπες του, μαζί με τάλλα και το μποτιλάκι. Ο Μινούττας ήξερε πως ήτον φαρμάκι. Εκείνο το βράδυ είχε γίνει λόγος για τον Κάρολεν που σκοτώθηκε και ο γιατρός είχε πη: "Όχι μόνο οι θεολόγοι, κ' εμεις όλοι πρέπει να ξεπαστρευτούμε απ' τον κόσμο, να πάρ' ή όργη. Τότε ο Νάγκελ είχε βγάλει απ' την τσέπη του το μικρό μποτιλάκι κ' είχε πη: Να το, τάχω έτοιμο το πιστόλι μου εγώ, μόνο δέν ξέρω αν θάχω και το θάρρος. Το βαστούσε ψηλά το μποτιλάκι, που ήτον ως την μέση γεμάτο μ' ένα υγρό άσπρο, κ' έλεγε: Γνήσιο πρωσσικόν όξύ, διανγές σαν νερό! Μόνο που δέν ξέρω αν θάχω ποτέ το θάρρος... Γιατρέ, εσεις θα ξέρετε να μου πητε αν είνε αρκετό. Το μισό το δοκίμασα κ' όλας σ' ένα ζωο και ένήργησε λαμπρά. Λίγη πάλι στην άρχή, κάτι άγριες γκριμάτσες, έπειτα μερικοί σπασμοί, αυτό ήτον όλο μ'ατ σε τρεις κινήσεις. Ο γιατρός είχε πάρει το μποτιλάκι, το είχε κυτάξει κ' είχε πη: Ού, περισσότερο παρ' αρκετό... Άλήθεια, θα έπρεπε να σας το πάρω, μα άφου δέν έχετε το θάρρος... Κι' ο Νάγκελ το ξαναπήρε και τώβαλε στην τσέπη του επανάλαμβάνοντας: "Όχι, δέν έχω το θάρρος.

Έπειτα, την στιγμή που είχε σηκωθεί ο Μινούττας να φύγη και τους χαιρετούσε όλους, ο γιατρός άποκοιμισμένος άπάνω στο τραπέζι, είχε ξυπνήσει και γεντώνοντας τα χέρια του είχε άναποδογυρίσει μερικά ποτήρια. Ο Νάγκελ στο πλάι του είχε περιχυθί με σαμπάνια. Πετάχτηκε άμέσως, τίναξε γελώντας τα ρούχα του και φώναξε μ' όλην του την δύναμη: Ζήτωωω! Ο Μινούττας ήταν άμέσως έτοιμος να βοηθήσει. έφερε μαντίλια και πεσίκρια για να στεγνώση τα βρεμένα ρούχα περισσότερο είχε βραχή το

* Από την έρεση του Αντ. των Έλλην.—Η Δίς 'Αλεξανδρίδη ως κυρία Μοναρχίδου της Αούλης της Βασιλείσσης 'Αμαλίας

γελέκο. Δέν θα ήτον καλύτερα να τώβραζε μια στιγμή; άμέσως θα του το καθάριζε. Μα ο Νάγκελ δέν ήθελε να το βγάλη. Απ' τις πολλές φωνές είχε ξυπνήσει κ' ο Χάνσεν και φώναζε ζήτωωω! χωρίς να ξέρη τί συμβαίνει. Πάλι ο Μινούττας παρακαλοΰσε τον Νάγκελ να βγάλη μια στιγμή το γελέκο του, μα ο Νάγκελ δέν ήθελε. Διά μιας όμως κύταξε τον Μινούττα στα μάτια, συλλογίστηκε ένα λεπτό, σηκώθηκε, έβγαλε το γελέκο του και του τώδωσε λέγοντας: Να,

σεγγνωσέ το· και κράτησέ το· δεν έχεις εσύ γελέκο. Μη άνοησιες. Μ' ευχαρίστησι σ' το δίνω, φίλε μου. Κ' έπειδή ο Μινούττας έκανε δυσκολίες, του τώχωσε κάτω απ' το χέρι και τον έσπρωξε φιλικά έξω απ' την πόρτα.

Έτσι είχε φύγει ο Μινούττας. Τώρα το πρωί μόλις άκούμπησε τα πράματα άπάνω στο τραπέζι, έκανε να φύγη, μα ο Νάγκελ ξύπνησε, τον είδε κ' έτσι άναγκάστηκε να ρωτήση· τί γύρευε που ήρθε.

— Για τα πράματα που βρήκα στις τσέπες του γελέκου, είπε.
— Του γελέκου; Να πάρ' ή όργή, αλήθεια! Και τί ώρα είναι;

— Είναι όχτώ. Μα το δικό σας ρολόι στάθηκε, δεν τόλμησα να το κουρντίσω.

— Δεν τό ήπιας το πρωσσικόν δξύ;
Ο Μινούττας κούνησε το κεφάλι και χαμογέλασε και είπε: "Όχι.

— Ούτε το δοκίμασες; Πρέπει να είναι ως την μέση για να δώ.

Κ' ο Μινούττας τούδειξε το μπουτλάκι που ήτον γεμάτο ως στην μέση.

— Καλά! — Κ' ή ώρα είναι όχτώ; Λοιπόν είναι ώρα να σηκωθώ. . . Τώρα που το θυμήθηκα, Γκρέγκασαρδ, μπορείς να μου προμηθέψης ένα βιολί, θέλω να το δανειστώ. Θέλω να δοκιμάσω αν μπορώ να μάθω. . . Ού, άνοησιες. Η αλήθεια είναι που θέλω ν' αγοράσω ένα βιολί, θέλω να το χαρίσω σ' έναν γνωστό. δεν τό θέλω για τον εαυτό μου. Λοιπόν, να δής να μου προμηθέψης ένα βιολί, δπου κι' αν τώβρησ.

Ο Μινούττας υποσχέθηκε πως θα κάνη ό,τι μπορέση για να βρη βιολί.

— Ευχαριστώ πολύ πολύ. Τότε ξαναπερνάς πάλι από εδώ, όταν μορφής τον ξέρεις τον δρόμο. — Άντιο.

[Άκολουθετ]
[Μεταφρασ. Τ.] ΚΝΟΥΤ ΧΑΜΣΟΥΝ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥ ΝΟΥ

Είπα στο γεράκι που πετά στα νέφη
«πάρε με κι' έμένα στ' άστρα τ' ουρανού!»
κι' είπε το γεράκι «μη παραπονιόσαι
πιο ψηλά ανεβαίνουν τα φτερά του νου!»
Σκίρος Β. ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ

Η ΛΙΜΝΗ

Στην όχθη παιγνιδίζανε με μία τρελλή χαρά
της λίμνης τα νερά,
και σκύψαμ' από πάνω τους κ' οι δυο την κεφαλή μας
να δούμε τη μορφή μας.
Άλλοίμονο! οι δυο μορφές οι χαραπές και γελαστές
φανήκανε κομματιαστές
Δες κ' είχε ο γερωθάνατος τα μάτια του τα φθονερά
και μεσ' στής λίμνης τα νερά.
Άθήναι ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

ΣΟΝΕΤΤΟ

Σε μία ζωδιά γειτονοπούλα μου που άφάνεψε
Δεν κλαίνε ή άλασασρόκορμες παρθένες
Που στην καρδιά έχουν ριζωμένη άγάπη,
Για όποιον πεθάνει. Ω, ναί, μαρμαζωμένες
Δεν παίρνουνε τ' άνήλιο μονοπάτι.
Για σκούπισε τα δάκρυα. Συλλογίσου,
Κάποια χαρά τρανή σε περιμένει,
Που και γι' αυτή πως πρέπει αναλογίσου
Σε λίγο να σε δούμε δακρυσιμένη.
Βγάλε τα μαύρα. Η λεμονιά ή καυμένη
Στεφάνι να σου πλέξη άκαρτερούσι.
Σε λίγο αν σε δούμε στολισμένη

Σ' ένα γιορτάσι όνειρευτό, νυφούλα,
Τα δυο — χαρά και λύπη — ως μη κρατάη
Η τόση δά γυναικεία σου καρδούλα.

Άθήναι ΙΟΥΛΙΟΣ ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ

Κον Β. Α. (Σκίρος). — Δημοσιεύομεν μόνο το ένα από τα τετραστίχα. Προσέχετε να είσθε όρμονικώς στο στίχο και ν' άποφεύγετε την επανάληψη των λέξεων — γιατί αυτό δείχνει αδυναμία. Η περιγραφή της «Πεντακάλλης» θα ήτο καλή αν έλειπαν από μέσα μερικοί πλατυσμοί άσχετοι με αυτήν. Το θέμα είχε εύμορφο, δοκιμάσατε αν θέλετε πάλι.

Κον Α. Μ. — Τα γεωμικά σας «Ο γύρος του Κόσμου» είνε μάλλον παιδικές διηγήσεις. Σας πήρε στο λαμό του ο συγγραφέας των «Θρυφάλλων». Αφήστε ανήδωρη και φυσική, να βγη ή εμπνευσις. Στους στίχους σας έχετε το ελάττωμα της επαναλήψεως των ίδιων λέξεων. Το δεύτερο ποιηματάκι θα ήτο καλό αν έλειπε αυτή ή επανάληψις που κράζει δυο τελευταίους στίχους είνε πολύ πολύ καλοί.

Κον Α. Α. — Έργασθήτε με καρδιά. Προσέχετε στο θέμα σας να είνε πρωτότυπο, πρωτότυπο.

Κον Ι. Ν. — Μιλεί μόνο του την όμορφιά του. Με την λέξη «ζωδιά» είνε έννοητε την ζωδιά, έχετε λάθος, — γιατί σημαίνει απλούστατα έξωτικιά.

Κον Γ. Α. (Άθήναι). — γραμμένοι χωρίς προσοχήν και ή προσπάθεια ή δική μας είνε να κάμουμε τους νέους να προσέχουν· τί γράφουν. Καλύτερα λιγώτερα πράματα και πιο μελετημένα.

Αι δημοσιεύσεις και άπαντήσεις των άλλων στο ερχόμενον τεύχος.

ΤΟ ΔΕΚΔΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Άγαπητέ μου, 11 Ιανουαρίου 1912

ΑΥΤΕΣ τις μέρες διάβασα σε κάποια έφημερίδα, πως ένας νέος αρχιτέκτων, με μεγάλο τάλαντο και γρη σπουδή, νεοφερμένος από το Παρίσι, είχε τη γνώμη του, σε ιδιωτικούς κύκλους, για το σχέδιο των Άθηνών, που έγινε από τον γνωστό Γερμανό αρχιτέκτονα, ύστερ' από παραγγελία του Αδμου Άθηναίου. Και καθώς βεβαιώνει ή έφημερίδα, ο δικός μας αρχιτέκτων, εκφράζεται όχι με μεγάλον ένθουσιασμό για το σχέδιο αυτό.

Λεπτομέρειες περισσότερες δεν έμαθα. Δεν ξέρω καλά-καλά άκόμη ποιά είναι τα λάθη που βροίκασι ο δικός μας, όχι λάθη τεχνικά υποθέτω, πάντα όμως λάθη στη σύλληψη του σχεδίου αυτού, που έπρεπε να στηρίζεται επάνω σε μίαν αντίληψη Έλληνική της φύσεως και του περιβάλλοντος, σε μιά μελέτη της Έλληνικής γραμμής, σ' ένα άρμόνισμα όλων των στοιχείων, που μας δίνουν περίγυρα ουρανόσ, γή, άτμοσφαίρα, βουνά, λόφοι, έρσιπια. Νομίζω όμως πως ένα τέτοιο μεγάλο ζήτημα δεν πρέπει να περάση χωρίς συζήτηση, ούτε να παραδοθη άνεξέταστα το καλλιτεχνικό μέλλον της πόλεως, ή όριστική της μορφή, ή νέα της έκφραση στα χέρια ενός τεχνίτη, όσο μάλλον και τρανόν, αν τον φαντασθούμε.

Δυστυχώς δεν βλέπω να γίνεται τίποτε, για το ζήτημα αυτό. Σε κάθε άλλον τόπο, που δεν θα είχε και τη σημασία την Ιστορική και καλλιτεχνική των νέων Άθηνών, μα άπόφαση τέτοια, θα σήκωνε μεγάλη συζήτηση και άρχαιολόγοι, αρχιτέκτονες, ποιητές, τεχνίτες, σοφοί κάθε λογής, θάβγαζαν στη μέση να πούν τη γνώμη τους και να συζητήσουν. Έδώ, καθώς βλέπω, το μόνο πρόβλημα, που άπασχολεί τους άρμόδιους, φαίνεται να είναι το οικονομικό. Φθάνει να βρεθούν τα χρήματα, με τα όποια το σχέδιο του Γερμανού αρχιτέκτονος θα πραγματοποιηθη, και όλα είναι τελειωμένα. Άλλά το να φτιάξη κανείς μιά καινούργιαν Άθήνα, άπάνω στην παλιά, δεν είναι να φτιάξης στρατό, ναυτικό, άστυνομία ή γεωργία. Κι' εν για όλα αυτά μπορεί επιτέλους να εμπιστευθη κανείς άπολύτως την υπόθεσί του στα ξένα χέρια και στα ξένα μυαλά, θαρρώ πως το ίδιο δεν μπορεί να γίνη και για το σχέδιο των Άθηνών. Μια πόλη δεν φτιάνεται και δεν χαλιμάται τόσο εύκολα. Ό,τι θα γίνη θα μείνη. Και θα είναι ανεπανόρθωτη συμφορά να γίνη κάτι που δεν έπρεπε ή να γίνη όπως δεν έπρεπε.

Άρκετά λάθη και άρκετές καταστροφές είδαμε ως τώρα. Καμιά επίβλεψη και καμιά κριτική δεν έγινεν ως τώρα στο σχέδιο και στην άρχιτεκτονική της πόλεως. Καθένας έχτισε ό,τι ήθελε, όπως ήθελε και όπου ήθελε. Και είδαμε τα τερατογενήματα, που γεμίσανε την Άθήνα και πνίξαν με την άσχημιά τους τα έρσιπια. Μια πόλη δεν είναι μιά εικόνα, ένα άγαλμα, ένα βιβλίο, που μπορεί σε κάθε στιγμή να το σχίσω κάνανας, να το γκρεμίσω να το πετάξω. Μια πόλη μένει. Και θα είναι πολύ λυπηρό οι άπάγονοί μας αύριο να μας καταριούνται, γιατί δεν σταθήκαμε ίσως να φρουρήσωμε την όμορφιά της Άθήνας μας

και να τους την παραδώσωμε όπως θα την όνειρευθούην άργότερα, μα χωρίς όφελος.

Δεν άνακατεύομαι, είπα, σε λεπτομέρειες. Ένα πράμα ξέρω: Noblesse oblige. Και τις ύποχρεώσεις που έχομε μπροστά στην Άθήνα μας, πρέπει να τις σεβασθούμε με κάθε τρόπο. Πιστεύω να συμφωνήσης μαζί μου.

Διώς σου ΠΑΥΛΟΣ ΡΙΡΒΑΝΑΣ ΑΣΟΦΟΣ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Πλ. Ροδοκανάκη, «Ο Θρίαμβος», πεζό τραγούδι. Έκδότης «Παναθήναια» 1912.

ΥΣΤΕΡ' από το «Φλογισμένο Ρίσο» ο κ. Πλ. Ροδοκανάκης, ο κάτοχος μιάς άληθινά μουσικής φρασολογίας, μας δίνει ένα νέον σύντομον έργο τον: τον «Θρίαμβον», γραμμένον με κάποιο ύψος θριαμβευτικών. Το πεζό αυτό τραγούδι είναι χωρισμένο σε δύο μέρη: Το πρώτο μοιάζει σαν παραμύθι και σαν μαλαλάντα θρησκευτική και ήρωική μαζί. Το δεύτερο μέρος — το πιο μεσοτό και πιο φωτεινό — μοιάζει σαν ύμνος στην όμορφιά του άρχαίου ελληνικού κόσμου και στη δύναμη της ζωής. «Ο Θρίαμβος» είναι ύμνος και νοσταλγικόν όνειροπόλημα μαζί της ψυχής του ποιητού για την επάνοδον του περασμένου αυτού ελληνικού κόσμου.

Αυτήν περίοδον την έντύπωσιν μου άφισε το διάβασμα του «Θρίαμβου». Έ τύπωσιν άμφίβολον, έπειδή άμφίβολα λέγονται όλα στο πεζό αυτό τραγούδι. Υποθέτω, ότι και ο ίδιος ο ποιητής δεν θα είχε σχεδιάσει καλά-καλά μέσα στη φαντασία του το τί ήθελε να ύμνήση, προτού άρχιση να γράφη τις ρυθμικές φράσεις του. Άρχισε με κάτι που μοιάζει σαν παραμύθι και τελειώνει με ένα ήρωικόν δοξολόγημα της άρχαίας ζωής με τους χαμένους θεούς της και την δημιουργικήν σοφίαν της. Μα και ο τέτοιος καθόρισμος της οσίας του «Θρίαμβου» βγαίνει ύστερα από επίμονον σπάγγιν και άναλογικήν έργασίαν της φαντασίας του άναγνώστου.

Μιά άλληλουχία εικόνων ένδυνατών, ώραιων, γεμάτων από nuances φιλοδουλεμένες, περνά εμπρός από τα μάτια του άναγνώστου, μια άλληλουχία εικόνων, που θέλουν να ξεδιπλώσουν εμπρός εις τον νουν παλιές θρησκείες και περασμένες δόξες, μεγαλεία καλατιών και μεγαλεία λαών· αι εικόνες όμως αυτές δεν άποτελούν και ένα σύνολον καθαρά παραστατικόν της ψυχής του «Θρίαμβου». Ο κ. Ροδοκανάκης, νομίζει κανείς, έγραφε κομμάτια ποιητικά, άνεξάρτητα το ένα από τ' άλλο, και ύστερα θέλησε να τάξουνδέσχη σ' ένα κλικόν σύνολον. Άλλ' ή εσώτερη ιδέα, που άληθινά θα συνέδεεν άδιάρηκτα τα κομμάτια αυτά λείπει. Κ' έτσι βλέπει κανείς ώραία, δυνατά τεχνογενήματα, σαν τις από σφάλτο miniatures, που προσκολλημένες ή μία στην άλλην έστρόβιζαν τις περίφημες βυζαντινές εικόνες των άγιων, μα δεν βλέπει και τεχνουργημένον σύνολον.

Υποθέτω ότι, όταν ένα έργο δεν έχη άρχιτεκτονικήν άπλην και δεν μάς δίνη καθαρά την βαθύτερην έννοιά του χωρίς πολλά κλώσματα ζωγραφικά, το έργο αυτό χάνει άρκετόν μέρος από την άλλην αξίαν του. Η ποιητική δύναμις του κ. Ροδοκανάκη εις την περιγραφικόν

τητα, ή ρυθμική του φράσις, ή ζηλευτή του γλώσσα με τὸ πλούσιον λεξιλόγιον της, είναι διαφομένα. Μά γιατί τὰ χαρίσματα αὐτὰ νὰ ζημιώνονται ἀπὸ τὸ δυσκολοδιάκριτον τῆς καθαυτοῦ ἰδέας τοῦ «Θριάμβου»;

Ἀριστοφάνους «Ἰπταίς». Μετάφρασις Μ. Αὐγέρη. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Γ. Φέξη 1911.

ἈΝΟΙΓΩ τὸ ἀρχαῖον κείμενον τῶν «Ἰπταίων» τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ διαβάζω :

Ἄημοσθ. Ίαττακαῖὲ τῶν κακῶν, ἱατταταῖ. κακῶς Παφλαγόνα τὸν νεώτηον κακῶν αὐταῖσι βουλαῖσι ἀπολέωναι οἱ θεοί· ἐξ οὗ γὰρ εἰσῆρθησεν εἰς τὴν οἰκίαν, πληγὰς ἀεὶ προστρίβεται τοῖς οἰκείαισι.

Ἀνοιγώ καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Μ. Αὐγέρη καὶ διαβάζω :

Ἄημοσθ. Παπῶ, παπῶ τί δυστυχίες. Ἄμπότε κακὸ τέλος οἱ θεοὶ νὰ δώσουν στὸ νεοφασμαμένο αὐτὸ κακὸ τὸν Παφλαγόνα καὶ σ' ὅλα τὰ ὀρμηνέματα ποὺ δίνει. Ἄφ' οὗτο μὲς στὸ σπιτὶ αὐτὸς ἔχει τρωπῶσαι πάντα φορτῶναι μὲ ξυλιές τοὺς ὑπερέτες.

Οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ στίχοι εἶναι μικρὸν δείγμα τῆς πιστοῦτος ποὺ βασιλεύει εἰς ὄλην τὴν μετάφρασιν. Ὁ δυνατὸς καὶ πρωτότυπος ποιητής, ποὺ γνωρίζει νὰ λαξῆσῃ τοὺς στίχους τοῦ ὅσον ὀλιγίστοι ἀπὸ τοὺς νέους μας ποιητὰς, δὲν ἤμποροῦσε παρὰ καὶ εἰς τὸ μεταφραστικὸν τοῦ ἔργου νὰ βάλῃ τὴν σφραγίδα τῆς εἰλικρινοῦς ἐργασίας του. Ὅσοι ἐμελέτησαν τὸν Ἀριστοφάνην εἰς τὸ πρωτότυπον, γνωρίζουν πόσον δύσκολος εἶναι εἰς τὴν ἀπόδοσιν ἢ φράσιν του ἡ ζωντανὴ διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἢ γεμάτη ἀπὸ λέξεις τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ἐκφράσεις ποὺ σιγὰ ἐνθυμίζουν τὴν φράσιν τῆς τραγωδίας. Χρειάζεται κάποια ἰδιαιτέρα ἱκανότης διὰ νὰ μὴ μετατρέψῃ κανεὶς εἰς τὴν μετάφρασιν τὴν γεμάτην χάριν φράσιν τοῦ Ἀριστοφάνους εἰς βανανουολογίαν, εἰς ἐκφράσεις γεμάτας προστυχιᾶν χονδροκομμένην. Τοῦτο τὸ κατώφλι ἔθεσεν ὁ κ. Αὐγέρης. Εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ ἐσθῆθι ἢ χερίσιν τοῦ Ἀριστοφάνους χωρὶς νὰ προσδοῖ καὶ τὸ κείμενον. Δὲν ὑπάρχουν παρανοήσεις, δὲν ὑπάρχουν πλατυσμοί. Καὶ ἐστὶ ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Αὐγέρη ἀπομύει καθαυτὸ φιλολογικὴ, ποιητικὴ καὶ οἱ «Ἰπταίς» τοῦ Ἀριστοφάνους ἀποτελοῦν ἓνα ἀπὸ τοὺς καλύτερους τόμους εἰς τὴν σειράν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, τῆς βιβλιοθήκης τοῦ κ. Φέξη.

Σαπρὸν ἢ Ποιητρία καὶ τινα τῶν παλαιῶν καὶ νέων αὐτῆς ποιημάτων ἐν παραφράσει. Ὑπὸ Μ. Γ. Μιχαηλίδου δ. φ. Ἐκδοσις «Χαραυγῆς», ἐν Μικυλίνῃ.

ἌΝΕΚΑΘΕΝ ἀντεκρονοῦτο αἱ γνώμαι περὶ τῆς ἠθικότητος ἢ μὴ τοῦ βίου τῆς Δεσφίας ποιητρίας, ἢ ὅποια ἐγέμεν ὅλους τοὺς αἰῶνας μετὰ τὸ ὄνομά της, μετὰ τῆς ἐρωτικῆς καὶ τὸ ποιητικῆς της ἔργου. Ἦτο σῶφρων ἢ δὲν ἦτο ἡ σοφὴ αὐτῆ παρθένος, ἢ ὅποια ἔμνησεν τὴν ἄναμιν, τοὺς θυμῶς καὶ τὰς γλυκύτητας τοῦ ἐρωτικῆς ὅσον κανεὶς ἀνδρᾶς; Αὐτὸ εἶναι εἰς γενικὰς γραμμάς τὸ θέμα τοῦ συντόμου βιβλίου τοῦ κ. Μ. Γ. Μιχαηλίδου. Ὅλαι αἱ παλαιότεραι καὶ νεότεραι ἔρευμαι καὶ εἰκασίαι ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τῆς ποιητρίας, ποὺ ἐχρησίμευσε πολλὰς καὶ ὡς τραγικῆς ἠρώς, ἐμελετήθησαν καὶ παρεβλήθησαν ἀπὸ τὸν κ. Μιχαηλίδην, ὅστις καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Δεσφία αὐτὸς, ἢ δεκάτῃ μοῦσαι, ἦτο μεγάλη σῶφρων ὅσον καὶ

μεγάλῃ ποιητρία. Τὸ συμπέρασμα τοῦ τοῦτο δ κ. Μιχαηλίδης τὸ ἐξάγει καὶ ἀπὸ τῆς ἰδιαιτέρας ἐξετάσει τῶν προσωπῶντων ποιημάτων της. Τὸ βιβλίον εἶναι γραμμένον με ἀριετὴν εἰλικρινείαν, με πλήρη γνώσιν ὅλων τῶν φιλολογικῶν ἐργασιῶν τῶν σχετικῶν με τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τῆς Σαπρῆς. Εἶναι — ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ — ἓνα σοφὸν ἀπάνθισμα τῶν ὅσων σοβαρῶν ἔχουν γραφῆ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἠμποροῦσε νὰ εἶναι κριτικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον. Ἄλλ' ὅ συγγραφεὺς φαίνεται δὲν τὸ ἠθέλησε, διότι ἡ ἐργασία του αὐτὴ ἐχρησίμευσε κυρίως ὡς θέμα διαλέξεως, εἰς τὴν ὅποιαν βεβαίως παρευρέθησαν καὶ ἀκριβοὶ μὴ φιλόλογοι.

Ὁ κ. Μιχαηλίδης παραθέτει πολλὰ τοῦ βιβλίου του καὶ ἐμμέτρους μεταφράσεις εἰς δημοτικὴν γλῶσσάν τῶν σπουδαιοτέρων ἐκ τῶν προσωπῶντων ἀποσπασμάτων τῆς ποιητρίας. Αἱ μεταφράσεις αὐταὶ εἶναι φιλολογικῶς πισταὶ, δὲν δύνανται ὅμως νὰ κανηθῶν καὶ διὰ τελειότητα εἰς στιχογραφίαν ἢ ρυθμικὴν φράσιν. Παρὰ τὸ ἔλαττά των ὅμως τοῦτο διαβάζονται εὐχαρίστως. Γενικῶς δὲ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Μιχαηλίδου εἶναι ἀκριβὸν διὰ νὰ δώσῃ εἰς πάντα ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τῆς Δεσφίας ποιητρίας, τὴν ὅποιαν ἠγάπησε καὶ ὁ Ἄλκαϊος.

HA. II. B.

«Εἰσαγωγή εἰς τὴν μελέτην τῶν ζυμώσεων» ὑπὸ Α. Φωκά.

ΟΧΙ μικρὸν ἐκδοῦλευσιν προσφέρει εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν καθόλου ἐπιστήμην ὁ φαρμακοποιὸς κ. Ἀλέξ. Γ. Φωκάς μετὰ τὸ σύγγραμά του. Τὸ ζήτημα, τὸ ὅποιον ἐξετάζει ὁ Ἕλληνας ἐπιστήμιον εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων διὰ τὴν βιολογικὴν ἐπιστήμην. Αἱ ἀπειρηχημαὶ ἀλλοιώσεις, αἱ τελοῦμεναι εἰς τὰ ζωικά ὄντα ἀπασχολῶσιν πολὺ τοὺς σοφοὺς τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν μέχρις οὗτου ἀνήγαγον αὐτὰς εἰς τὸ πεδῖον τῶν χημικῶν καὶ φυσικοχημικῶν φαινομένων· ἐκεῖθεν δὲ ἐπρόσχωσαν τόσον, ὥστε νὰ βλέπουν πλέον τὴν ἀλήθειαν διὰλάμπουσαν ἐνὸπιόν των καὶ νὰ ἀνευρίσκουν νέας ὁδοὺς διὰ τὴν λύσιν τῶν φαινομένων αὐτῶν τῆς ζωῆς. Ἦδη διὰ τῆς βιοχημικῆς ἐπιπέτῃ καὶ ἐπιτευχῆ ἢ τῆς πλήρης ἐξήγησις τῶν χημικῶν ἀλλοιώσεων. Τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Φωκά διακρίνεται διὰ τὴν βαθεῖαν γνώσιν τοῦ ἐξεταζομένου θέματος καὶ τὴν μεθοδικότητα, μετὰ τὴν ὅποιαν προβαίνει ἡ ἐξετάσις.

ΘΕΑΤΡΟΝ

Βασιλικὸν Θέατρον: Ὁσίος Κυβέλης Ἀδριανοῦ. «Οἱ Νικημένοι», δράμα εἰς πράξεις 4 ὑπὸ Παντελέῃ Χόρν.

ἌΝ ὡς νικημένους ἠθέλησε νὰ θεωρῆ πάντοτε τοὺς τιμίους, — θύματα ἀναπόφρευτα τῆς κοινωνίας ὅποια αὐτὴ εἶνε σήμερον διαρρηγμαμένη, ἀν τοιούτοτρόπος ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἀνευρίτου» καὶ τῆς «Μελαχρῆς» ἔγραψε δράμα κοινωνικῆς θέσεως καὶ κοινωνικῶν συμβόλου, τὸ ἔργον του εἶνε ἐπαρκῶς τεχνικόν, μονόπλευρον καὶ ὑπερβολικόν. Ὁ τιμιώτατος ἦρως του Γάλαρης θέλει νὰ φέρῃ κάποια νερά διὰ νὰ ποῦν καὶ νὰ δροσισθοῦν ἐπὶ τοὺς οἱ δεισμένοι καὶ ἔχει ὅλα ποῖα τοῦτο τὰ ἐπιστημονικὰ ἐφόδια. Ἄλλ' ὅμως τί πταίει ἡ κοινωνία ἂν ἐτυχε νὰ μὴ ἔχῃ οὗτος κανὲν ἐφόδιον ὕλικόν, ἂν ὅσον ἀφορᾷ τὸ χρηματικὸν μέρος τῆς ἐπιχειρήσεως στηρίζεται εἰς τὰς πλέον ἐπιπολαίους ἐλπίδας, ἂν ἀπετάθῃ καὶ ἐβασίσθῃ εἰς ἀνθρώπους πτωχοὺς ὡς αὐτὸς, καὶ ἀντιθέτως ὅπως πρὸς αὐτόν,

μικροψύχους; Τί πταίει ἡ κοινωνία ἂν τὸ σχέδιον του συνέπεσε νὰ προσκορῆ εἰς τὸ σχέδιον τοῦ πολυτείου του καὶ παμπονήρον καὶ παμπλοῦτου, τοῦ θετικωτάτου Σαραντζῆ καὶ ἂν, ἐκῶ ἔχει εἰς χεῖρας του ὄπλον κατὰ τοῦ τελευταίου τούτου ἀκαταμάχητον, — κάποιαν ἔνοχοποιητικώτατην ἐπιστολήν του, — προθυμοποιεῖται αὐτὴ ἡ ἴδια ἢ μήτηρ του ἀπὸ κακῶς ἐννοούμενον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ της νὰ τὸν ἀφοσιώσῃ παραδίδουσα τὴν ἐπιστολήν αὐτὴν πρὸ τῆς ὥρας εἰς τὸν ποιητῶν πλοῦσιον καὶ ἀπεριόριστον ἐν τούτοις ἐπιστολογράφον; Τί πταίει ἰδίως ἡ κοινωνία ἂν αὐτὸς ἐπρόκειτο με καταπραγνατικὴν ἀκαταληγίαν ὅσον ἀφορᾷ τὰς πραγματικότητας τῆς ζωῆς ὅπου οὗ Σαραντζῆς ἔχει πλασθῆ τετραπέρατος; Καὶ βεβαίως, τέλος, δὲν πταίει ἡ κοινωνία ἂν ἴσως ὑπάρχουν κοινωνιολογόντες συγγραφεῖς οἱ ὅποιοι φαντάζονται ὅτι εἶνε νομίμως δυνατὸν νὰ φυλακισθῇ ἀνθρώπων ἐν μέσῳ αὐτῆς ὕφ' ὅς περιστασίαι φυλακίζεται ἢ ἀκριβεστερον, αὐτοφυλακίζεται ὁ Γάλαρης.

Δὲν θέλω οὕτω νὰ πιστέωω ὅτι πρόκειται περὶ κοινωνιολογικὸν δράματος καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ ἦρωσ του καθίσταται εἰς ἐμὲ συμπαθέστατος· εἶνε πλέον πράγματι τὸ πνεῦμα τῆς μοίρας του ἡ ὅποια εἶνε ἡ μοῖρα ὅλων σχεδὸν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἰδέας, οἱ ὅποιοι τόσῳ σπανίως εἶνε καὶ ἀνθρώποι τῆς δράσεως, τῆς μοίρας του ἡ ὅποια τὸν ἐξερῆς τόσον ἀνεργάτιστον εἰς τὸν σίλον τῆς πραγματικῆς ζωῆς, ἢ ὅποια δὲν ἔδωκε κἂν εἰς αὐτόν τὴν δύναμιν νὰ ἐμμεῖν πιστὸς μέχρι τέλους εἰς τὸ ἰδανικὸν του ἢ κατόπι μῆς ἔστω καὶ ὅσας παροδικῆς λιποψυχίας, — τοῦθ' ὅπερ τὸν καθιστᾷ ἴσως ἀκόμη συμπαθέστερος! Παραλλήλως πρὸς αὐτὸν δὲν εἶναι τῶν δρᾶται ἢ κόρη τοῦ Σαραντζῆ ἢ Ριρή, — πολὺ περισσότερο συνετὴς εἰς ἑαυτήν, ἐξευρημένη κατὰ τῆς φυχῆς πατρικῆς θελήσεως περισοῦς καὶ εὐσταθῆς, ὅσως συνεχῆς καὶ ἀδιαιτέπτης καὶ ἂν δὲν ἦτο τόσῳ ἀπάτομος καὶ σχεδὸν χυδαῖα εἰς μερικὰς σκηνάς, δικαία βεβαίως κατ' αὐτὰς ἄλλ' ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐπισευκείας, τὸ ὅποιον εἶνε γνωστὸν ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ὑπερτάτην ἀδικίαν, θά ἦτο κατὰ πάντα ἀραῖος τύπος κόρης, — πάντοτε ἐν τούτοις ὀχι ἀκόμη ἀληθινός. Οἱ λοιποὶ τύποι, — οἱ δύο φίλοι τοῦ Γάλαρης εἰς ἀντὶ τοῦ ἐπιουσίου ἔργου ἐγκαταλείπων τὸν ἐπίδοξον ἐπιχειρηματικὴν δημοσιογράφος καὶ εἰς γυναικοσυντήρητος κομφουόμενος· ἡ ὀλιγώτερον ἢ γυναικοῦλα μητέρα του καὶ ἡ δῆθεν πλούσια χήρα τὴν ὅποιαν αὐτὸς ἀνευροκόλει ὡς χρηματοδοτήσαν τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν ὑδάτων· εἰς πρόεδρος πολιτικῶν συλλόγου διὰ τὸν ὅπονον οὐδέποτε ἔσχον ἄρια διακεκριμένα τὸ ἰδιαιτέρον του ταμείον καὶ τὸ ταμείον τοῦ συλλόγου ἢ κόρη τούτου, ἢ ὅποια ἀνήκει ἐκάστοτε εἰς τὸν τελευταῖον πλειοδότην, προσκομιζουσα εἰς οἶκον ἀτυκὸν τὴν προπετὴ ἀθυροστομίαν καὶ τὸ θάρος τῶν γυναικῶν τῶν τριῶν καὶ ἰδίως ὁ Σαραντζῆς εἶνε μετὰ πολλῆς τέχνης διαγεγραμμένος, ἀλλὰ βλέπετε ἀπὸ ποῖαν μερίδα τῆς ἀνθρωπότητος εὐτελεῖ, μηδαμινήν ἢ ἀπαισίως πονηρὰν ἔχουσαν ἐκλεψῆ, ὀχι βεβαίως, ὡς θέλω νὰ πιστέωω, διὰ νὰ ἐκπροσωπήσουν δὴλῶσιν τὴν κοινωνίαν! Καὶ ἔλθουσι τὸν Βαγγέλλη, τὸν ἀπίστειτον αὐτὸν τῶν ἑλληνικῶν φυλακῶν, τὸν ἀφοσιωμένον τόσον πιστῶς, εἰς τὸν νέον Γάλαρην. Εἶνε καὶ αὐτὸς ὁ τύπος τεχνικώτατος διαγεγραμμένος. Ἄλλ' ἂν εἶνε ὁ χυδαῖος, δὲν πταίει ὁ συγγραφεὺς, ἄλλ' οὐτὲ ἴσως καὶ ὁ ἠθοποιός. Ὁ πρῶτος δὲν τὸν διεγάρψεν ἐπὶ τοσοῦτον χυδαῖον ὁ δεύτερος ποτὲ ἴσως δὲν θά τὸν παρίστανε τοιοῦτον ἂν δὲν εἶχε θριαμβεύσει καὶ ἂν δὲν ἔθριαμβευσεν ἀκόμη ὁλοένα ἐπάνω εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σκηνὴν ὁ ὑπερχατὸς ἦρως τοῦ θρασυδύλου

κουτσοβακισμοῦ, ὁ πολὺς Διονταρῆς τοῦ «Τζιῶντιν Ραβαΐσιου». Τὸ ὄλον ἔργον δὲν ἔχει βεβαίως, μεγάλην δρᾶσιν καὶ ἔχει ἐγκατεπαρμένην περισσοτέρην τοῦ δέοντος κομικότητα εἰς σκηνὰς δραματικὰς τῶν ὀποιῶν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλαττωταί ἡ δραματικότης. Μολαταῦτα τὸ παρεκλογουθεὶ ὁ ἀκροατὴς οὐχὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος, — ἀναχωρεῖ δὲ ἐν τέλει ἐκ τοῦ θεάτρου ὀχι καὶ ἀπολύτως λυπημένος. Ὁ νεαρὸς Γάλαρης δὲν θά ἴδῃ τὸ ἰδανικόν του πραγματοποιούμενον ἀφοῦ ποτὲ βεβαίως δὲν θά φέρῃ αὐτὸς τὰ νερά εἰς τοὺς δεισμένους, ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου θά εὐτυχῆσῃ ὡς οὕτως ἀμέσως νυμφειόμενος τὴν Ριρήν διότι ἐπαλαμιάνα, εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ διευθυντῆς φυλακῆς ὁ ὅποιος θά τὸν ἔδέξτε ἐντὸς αὐτῆς διὰ χρεῖ κληρονομία καὶ ἄνευ ἀποφάσεως. Ἐκτὸς πλέον ἂν ἡ Ριρή τὸν εὐρῇ ὀχι ὅσον πρέπει Ἰσχυρόν ἀνδρα, — τὸν ἐπαρκῶς λιποψυχήσαντα, — αὐτὴ ἢ κατ' ἐξοχίην, ἢ περισσοτέρου ἴσως τοῦ δέοντος Ἰσχυρὰ παρθένος. Τὸ ἔργον τὸ ὅπολον εἶχεν ἠδὴ παιχθῆ ἀπαξ εἰς τὸ θεάτρον τοῦ Βόλου ἐξετελέσθη εἰς τὸ Βασιλικὸν θεάτρον ὑπὸ τοῦ ἰδίου πάντοτε θιάσου μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας. Κατὰ τῆς κ. Κυβέλης Ἀδριανοῦ, ὡς Ριρῆς ἢ μάλλον οὕτω κατὰ τὸ συγγραφικῶς, ἔν μόνον ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴη παράπονον· τὸ τόσῳ σπάνιον καὶ βραχὺ τὸν ἐπὶ σκηνῆς ἐμφανισέων της. Ἐκ τῶν λοιπῶν ὁ κ. Πέτρος Ἀέων ὡς Σαραντζῆ καὶ ὁ κ. Χαλκικόπουλος ὡς Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου διέπλεσαν ρόλους πολὺ χαρακτηριστικούς· καὶ εἶχεν ἰδιαιτέρην ὄλιον ἐπιτυχίαν εἰς τὸν οὐχ ἦτον χαρακτηριστικὸν ρόλον τῆς κόρης τοῦ Προέδρου ἢ κ. Βασιλικῆ Δημοπούλου. Τελευταίος, πλὴν πάν ἄλλο ἢ ἔσχατος, ὁ κ. Ν. Ροζάν ὡς Γάλαρης διήρθετε τελεία καὶ συμπαθῆς ἐνοσάρκως τοῦ ἦρωος «Νικημένου». Τὸ ἔργον τοῦ κ. Π. Χόρν μετέχει τοῦ Ἀβερωφείου δραματικῶν διαγωνισμοῦ.

Βασιλικὸν Θέατρον: Ὁσίος Κυβέλης Ἀδριανοῦ. «Νικηφόρος Φωκάς» τραγωδία εἰς πράξεις 5 ὑπὸ Ἀριστομένους Προβελγγίου.

ἌΝ ὀχι ἀπολύτως αὐτοῦ τοῦτου τοῦ Νικηφόρου Φωκά ἀλλὰ τῆς συζύγου Θεοφανοῦς ἢ μορφή εἶνε πάντως καὶ κατ' ἐξοχίην τραγικῆ μορφή, ποῖον δὲ καταλληλότερον πλάσιον τραγωδία ἀπὸ τῆς ἐποχῆν τὴν βυζαντινὴν, τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ αἰμοσταγῆ ὅσον καὶ πολιτροπῶς μεγαλοφυῶν; Ἀφ' ἑτέρου ἢ αἶγλη ἢ περιβάλλουσα τὸν Νικηφόρον Φωκά, αἶγλη ἐκ τῆς θριαμβευτικώτατος ἐποποιίας τῆς βυζαντινῆς μεγαλοφυίας, ἂν δὲν τὸν καθιστᾷ τραγικώτερον, ἄλλ' ὅμως βεβαίως δὲν ἐλαττωται τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ ὡς ἦρως θεατρικῶν. Σχεδὸν οὕτως ἐπεβάλλετο ἢ ἐπὶ σκηνῆς ἀναβίβασίς του. Ὁ κ. Ἀριστομένης Προβελγγίου, ὁ γλυκὺς, εὐγενὴς καὶ σεμνὸς λυρικὸς ποιητὴς, τὸν ἀνεβίβασε μετ' ἰδιαιτέροντος ὅσως ἐξήλου, καὶ ἡ ψυχολογία αὐτοῦ εἶνε ἀπὸ τὰς πλέον ἐπιτυχεῖς. ἴσως ὁ ἐνθουσιώδης ἀναγνώστης τῶν πολεμικῶν ἀθλων του νὰ ἠθέλη ἀπὸν ὀρηκτικώτερον καὶ ζωηρότερον, ἐν τῷ συνόλω σθεναρότερον ἄλλ' ἢ τραγωδία τὸν παρουσιάζει περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, καὶ δὲν ἔχουεν πλέον πρὸ ἡμῶν τόσον τὸν νικηφόρον σεπτὸν στρατηλάτην ὅσον τὸν μικρὸν τῆς νεότητος ἀνδρᾶ ὁ ὅποιος ἂν ἐνίκησε τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, ἄλλ' ἐνίκηθη ἀπὸ μίαν γυναῖκα, ἔχουεν δὲ αὐτὸν εἰς τὴν ἀγωνιώδεστεραν περιόδον τῆς συναισθηματικῆς, τῆς καθόλου ψυχικῆς ζωῆς του. Εἶνε βασιλικὴ, θέλει παρὰ ποτε νὰ βασιλεύῃ καὶ ἀνδελκεῖ

αυτών ισχυρώς ο πόθος της ζωής της μοναστικής. Αναγινώσκει μετά δέους χρησμούς κατά τους οποίους θ' αποθάνει αν οι στρατηγοί του καταλάβουν πόλιν πρό της οποίας ευρίσκονται, απαγορεύει την κατέληψη της και ιδού ότι πληροφορείται ότι παρά τας διαταγάς του ή πόλις κατελήφθη; απαγορεύει, άπεγγασμένως την Θεοφανώ και υποκινείται τόν άνδρείον και υσαρόν Ιωάννην Τσιμισκήν ως έποφθαλμιάνα και αυτήν και τόν θρόνον του, — τόνον εύτυχής άκόμη διότι ύποπτεύεται μόνον αυτόν ό τυφλός από έρωτα όσον άφορά τας άληθινάς διαθέσεις της άγαπαιμένης. Αύτη πράγματι πρό μικρού άκόμη επιδιώκουσα την εκθρόνισιν του άπέστρεψε τόν Τσιμισκήν να τόν φυλακίση ή να τόν έξορίση, επέτασεν εις αυτόν να τόν φονεύση. Όταν δέ ο πλανώμενος σίζυγος προλαμβάνων φυλακίση αυτός τόν νομισζόμενον έραστήν, ή Θεοφανώ άκριβώς τόν μετακρίθει να τόν μετακρίσει παρ' αυτής, φαινομενικώς μέν διά να τόν προσπίση ο νεαρός και άνδρείος κατά της όγκουμένης όρμης τών δυσηρεστημένων, πραγματικώς δέ διά να διέλθω τούτον αυτή διά του άνδρόφρονου έγχειριδίου και αυτή άπομακρύνει τόν πιστόν φύλακα από της εισόδου του βασιλικού κοιτώνος και αυτή εισάγει παρά τή βασιλεί και συζύγω τούς βασιλοκτόνους έχοντας επί κεφαλής τόν Ιωάννην τόν Τσιμισκήν και αυτή άγρυπνεί κατά την όλην τέλει της άνδροκτονίας; άλλ' όμως διά ν' άναγγελθί εις αυτήν μετ' όλίγων ότι τού Ιωάννου άνακηρυσσομένου βασιλέως, βασιλίσσα γίνεται ή Αγάθη, αυτή δέ ήύεται εις μοναστήριον. Τούλάχιστον αι τελευταίαι ώραι του Νικηφόρου Φωκά ήσαν γαλήναι, περίπου μακάριαι, και, — παρά τας όμιμας υπό τή έγχειρίδιόν του — τή τέλη του «χριστιανικά και, παρ' όλίγον άκάδυνα.» Η συνάντησις του μετά του ύμνογράφου Γαβριήλ γενομένη μικρόν πρό του φόνου ειχεν άπαναφή παρ' αυτής την θείαν γαλήνην θά παρητείο πλέον ύπερ τών νομίμων κληρονομών του θρόνου άνευ πλέον ολισθήποτε μνησικακίας θά έσυχώρει τούς παρηκόους στρατηγούς; θ' άφιερύτο εις τή θεία...

Όχι όλιγότερον έπιτυχής εις ή ψυχολογία της Θεοφανούς, — με την ήφραστεϊώδη καρδίαν, με τούς παραγούς όφθαλμούς, — κατ' άναλογίαν δέ και όλων τών λοιπών προσώπων. Όταν άφορή τή έργον ως τραγική ή περισσοτέρα συνοχή καθίσταται επιθυμητή; επίσης δέ ή άποφυγή τήσος τάσεως πρός τ' άφηγηματικά μέρη, — όσοδήποτε άριστοτεχνικά και άν εις ταύτα. Αλλά μη πρό όλίγον δέν ώμίλησα περί έποποιίας και τότε ήγήρησεν άνευ άλλεπαλλήλων άρηγήσων και ποιος θά ήδύνυτο ν' άρηγήθί ότι δύναται να εις αυτή λιαν δραματική και τραγική; Ηδη πράγματι δέν γνωρίζω άκριβώς άν επί έλαττον ή μάλλον επί πλέον, ό τραγικός παραιοφρεται ίσως παραπολύ έννιχού από τόν μελαγχολικόν και ήδύλαλον λυρικόν ποιητήν με την διακεκριμένην εύγένειαν του ύφους, άφού τότε ίδίως άντηχεί ποιήσις άνταξία της εκλεκτοτέρας ποιητικής άνθολογίας.

Αλλ' ό «Νικηφόρος Φωκάς» άν παρουσιάση χαρίσματα τή όποία ή τραγωδία άπαιτεί όλιγότερον άρθρον, έχει επίσης πολλοχού άληθώς ώραιας σκηνας, — ώραιότητος ιδιοτύπου, ένίοτε τόση έλληνοχριστιανική και δέν εις βεβαίως μία από τας όλιγότερον ώραιάς ή συνάντησις του Βασιλέως μετά του Ύμνογράφου, — ή συνάντησις ή ήύεταται ειρηνοποιός.

Η παράστασις από της άπόφρασε του διαζόμου και του βεστιαρίου ήγήρησεν όλως άνταξία του έργου. Η διδασκαλία του έργου κατέδειξε πολύν ζήλον εκ μέρους τών ήθοποιών, άλλ' όχι και την ύπαρξιν όλου

του άπαιτημένου χρόνου κατά τας δοκιμάς όπως άσκηθί οδτος τελεσφόρος; ή γοργότης ίδίως έλειπεν επιμοσθηώς κατά την παράστασιν. Ο κ. Πέτρος Λέων, δ ύποδυθείς τή πρόσοπον του Νικηφόρου Φωκά, άπέδωσεν όχι άνευ βασιλικής άξιοπρεπείας την μελαγχολικήν ψυχολογίαν του όρόλου του; ή άπαγγελία του όμως, ή κατά τ' άλλα όρθοτάτη, τείνει να καθίσταται λειποσύμφορος εις την κ. Γαλάτη, ως Θεοφανώ, — ίσως ένεκα παροδικής άδιαθεσίας της, — δέν άνεγνώρισα την τραγικήν και ισχυρόφρονον άλλοτε «μητέρα» της Άρλεζιάνας, άλλ' ούτε και την φλογεράν βυζαντινήν βασιλίσσαν τή βεβαίον όμως εις, ότι ό όλος άπαιτεί έξαιρετικώς μεγάλην τραγώδην ή κ. Κυβέλη Άδριανού ως Αγάθη βασιλόπαις, λευχείμων όλη με κρηδεμον εκ μαργαριτών, παρουσίασε μίαν τών άγνοτέρων και σίχι δι' αυτό όλιγότερον έπαφροδίτων, άλλ' και συντοματέραν έμφανισέων της; ό κ. Ν. Ροζάν ως ύμνογράφος Γαβριήλ, έπέδειξεν άπαγγελίαν άνταξίαν του ύμνου του και μορφήν άλησημονήτως άγογραφικήν; ό κ. Π. Γαβριηλίδης ως Τσιμισκής δέν ύστέρησε πολύ τών πρό αυτου; και ή κυρία Βασιλική Δημπούλου παρέσχε μίαν από τας τόσων λεπτολόγως έπεξεργασμένας έμφανίσεις της ως Άννα Ζωστή, Πατρικία.

Ο «Νικηφόρος Φωκάς» μετέχει επίσης του Άβερωφείου δραματικού διαγωνισμού.

ΧΡ. ΘΕΜ. ΔΑΡΑΒΕΣΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η δευτέρα της όρχήστρας του Ώδειου

ΑΥΤΗ την φοράν δέν ικανοποίησε την άξιωσιν του μουσικού κοινού. Ίσως γιατί έλειπαν δύο - τρία από τή έκφραστικότερα όργανα, β' βιολιά και κάποιον άλλο άκόρα, σημαντικό στην όρχήστρα, που πειά δέν τή θυμόμα.

Ερμήνευσαν Handel, Mozart, Saint-Saens, Gounod, Ed. Lalo. Ο κ. Μαρσίς διηύθυνε την όρχήστραν με την μεγάλην του έρέργειαν, με τή μάτια του, που έχουν την δύναμιν να ακολουθούν και να βοηθούν όλους τούς εκτελεστές. Και σε μιά στιγμή, που αυτός ό ίδιος αλοθάνηκε την άδύναμια της αποδόσεως, έγύρησε κ' έμίλησε στο κοινό, κ' έζήτησε συγγνώμην, αυτός που δέν φταίει καθόλου, άν έξαφνα, την ώραν της συναυλίας, λείπουν δύο και τρία όργανα.

Όρχήστρα που άποτελείται από άνθρώπους βιοπαλαιστές, ως τή νοιάσσουμε, δέν ήμπορεί να εις καλύτερη. Κι όσο κ' άν ό κ. Μαρσίς δουλεύη στο Ώδειον, κ' όσο κ' άν φροντίξη να ύψωση τίς ψυχές στα φτερά του ένθουσιασμού.

Οι ψυχές ύψώνονται, με τή κορμιά, που τή βιάζει ή ανάγκη στην άγρύπνια και στην ύπερβολική κούρασι, — έκείνα δέν ύψώνονται με κανενός είδους φτερά.

Έτσι, βγαίνει κανείς στο συμπέρασμα ότι πρέπει να εις θετικά έξασφαλισμένο τή ψυχή τών μουσικών της όρχήστρας, να ή εργαζόνται άνετα. Από τή δημόσιον, από τή βασιλικόν ταμείον, — αυτό δέν ένδιαφέρει, κ' ούτε έχει την θέσι του να συζητηθί έδώ.

Στην εκτέλεσιν του Saint-Saens ή όρχήστρα συνώδευε μόνο. Τό σόλο έπαίχθησαν από τή βιολιά του κ. Τόνν Σουλτσε. Εις γνωστός ό μουσικός κ' όλοι έξέρουν τή δύναμίν του — να δίδη την εύκολία άνθρώπινης λαλιάς στο δοξάρι του. Τόσο δύσκολο τή όργανο αυτό, κ' όμως τή κατέκτησε, και τώρα τόν άκούει περθαρχικά. Έγινε πειά, ή συνείδησις του καλού τεχνίτου. Κι αυτό εις τή μεγάλο. Ο εκτελεστής και τή μέσον

να άλληλοσυμπληρωθούν, ν' αποτελέσουν κάτι στοργυλό χωρίς μενά. Ο κ. Σουλτσε έχει γνωρισθί με τή βιολιά του — που άλήθεια, έμαθε να νική τίς τεχνικές δυσκολίες. Ίσως στην άπόδοσι του αισθημάτων να μένη καλύτε πίσω, με ύψώνεται ή τεχνική του, και στο έντικρυμιά της ικανοποιούνται και οι μουσικότεροι άφροίται.

Ο χορός της Mireille του Gounod έτρογουθήθησαν άτονα από τίς μαθήτριες της μουσικής. Στο μικρό της σόλο έπέτυχε ή δ. Κωνσταντινίδου, εύχαριστη λυρική ύψίφωνος, — και ή δ. Πατζοπούλου ύψίφωνος δραματική με μέλλον.

Κυρία Νίνα Φωκά — Η συναυλία της

ΕΙΝΕ ή καλή κ' έργατική έλληνίς τεχνίτρια, που έσέρνει πίσω της τόν θαυμασμόν τών πολλών Αθηναίων του «σήμερα». Τό όνομά της εις άγαπητόν όσο και ή τέχνη της. Κι άλήθεια, δέν ήμπορεί κανείς παρά να παραδεχθί σαν μεγάλο χαρακτηριστικό της φωνής της, μίαν μεγάλην διαμείραν και μίαν εύκολίαν όχι συνθησιμένην.

Είμαι από τούς άνθρώπους που θέλω σε κάθε τι να βρισκώ τή καλό. Έκείνο τή καλό που μπορεί να έχη αυτό τή κάθε τι. Κι αυτήν την φοράν — όπως και τόσες άλλες — ακολουθώ τή καθήκον του επαγγέλματός μου, τή καθήκον κάθε τεχνοκρίτη, κάθε διαλαλητή τών ιδεών του.

Λοιπόν, τή καλό που ζητώ στο άντικείμενον της μελέτης μου — στην εκτέλεσιν και στο μέσον της εκτέλεσεως, μιά τόσο γνωστής τεχνίτριαν, τή εύρίσκω, όλο τή καλό, στο όργανόν της, στην φωνή τών όργάνων. Οι χορδές του λαμου άφήνουν έναν ήχον που λάμπει και που κυλά τόσο εύκολα. Όμως ως έκεί. Πάρα κάτω, άν έβδη κανείς στην ψυχην αυτών τών χορδών, θά σταματηθί.

Δέν ξεύρω άν ή μουσική διαίσθησις κάμνη την κ. Φωκά να προτιμή στο πρόδρομιά της τραγουδία με σκάλλες και τρίλλες και με τέτοια ένδεικτικά στοιχεία, που δέν εις αυτά και τή τεχνικώς δυσκολότερα. Δέν ξεύρω. Ούτε την καταδικάζω πως άποφεύγει τίς άπλες μελωδίες, όπου κ' άν τραγουδήθη.

Α, οι άπλες μελωδίες, που άντιπροσωπεύουν έποχές κλασικές και βαθείες μουσικές φαντασίες. Που άντιπροσωπεύουν πνεύματα τεχνότροπα και περίεργα, — δέλουν τόν Καλλιτέχνη. Έκείνον τόν πρόθυμον που θ' άνταλλάξη την ζωήν του με την γνώσιν, χωρίς πόνον.

Γιατί γνώσιν θά ειπή οπαρσμός, και θά ειπή τή τοιο πνευματικό βλέμμα, που και στην Ανατολή, στον χειμαρρον του φωτός να βλέπης την έλαχίστην σκοτεινή πνευλιά που στέκει θυμίζοντας μίαν γοργήν δύσιν.

Τόν πόνον της γνώσεως δέν θά τόν έγνώρισε ή κυρία Φωκά. Έκείνον, που τόν έχει καθέναν τολημρός από όσους έπροχώρησαν σε μιά τέχνη. Έπί τέλους, έχει κανείς έκείνο που έχει ή που γεννήθηκε για να έχη.

Νά λοιπόν τή μυστηριώ, να άκούς μίαν φωνήν ώραιαν, εύκολόσβυστην, δυνατήν ύστερα, με όλους τους χρωματισμούς μιάς σωστής τεχνικής, κ' όμως να μη ξεπνή τίποτε μέσα σου, να μη άνασταίνεται μιά σκέψις, να μη ξεδιπλώνη ένα όνειρο.

Στην συναυλία της έτραγουδήσε Beethoven, Massenet, Charpentier, Sainara, Donisetti. Κι άν ύστέρησε στην άπόδοσι τών ψυχοπνευματικών έννοιών, για τούς λόγους που είπα, ή χάρις, ή δροσερότης και μάλιστα ή τέχνη τών λυργγιμίων της, στο τελεμαίο

κοιμιά της Lucia de Lamermoor — έγιναν όλα ένα ικανοποιητικόν αντίβαρο για την έλλειψη. Για την έλλειψη που παρετήρησαν οι πειό άύστηροι, οι πειό άπαιτητικοί, έκείνοι που ζητούν μίαν ύψηλήν πνευματικήν εκδήλωσιν για να όνομάσουν τόν άνθρωπον Καλλιτέχνην.

Μαθητική συναυλία

ΕΙΝΕ κ' αυτή από τίς όλίγες του κάθε χρόνου, που δείχνουν την πρόοδον του Ώδειου Αθηναίων. Είχαν διαλέξη τόν άφρον της επιμελείας σκορπίζοντας άνάμεσα και δυό - τρία τάλαντα ισχυρά προχωρημένων μαθητών. Και παρουσιάσθη τή καλό πρόγραμμα: Strauss, Gluck, Chopin, Vieuxtemps, Meyerbeer, Pjergé. Βεβαία δέν ήτο επιτυχία ή εκτέλεσις της Sonate Strauss. Ούτε τή βιολιά της Δος Κοψίδα ούτε τή πλύνο της Δος Όργωνή ήσαν στο ύψος που τή ήθελεν ή έρμηγεία της συνθέσεως.

Μία άλλη άποτυχία του προγράμματος ήσαν και οι «Όυγενότοι» — σύντομο τραγουδί από την ώραιαν όπεραν. Η φωνή της Δος Βερδθ — και άλλοτε τή είπα — έχει μίαν άνέκφραστην παχύτητα και κάποιον θάμνωμα που την έμποδίζει εις τας μουσικές αποχώσεις.

Οι άλλοι μαθηταί επέτυχαν όλοι. Διεκρίθη στην άπαλότητα της άφης ή Δίς Φίλτσου, — μαθήτρια της καθηγητριας του πιάνου κ. Θεοδώροπούλου.

Ο κ. Φαρανιάτος πιανίστας νεωτεριστής διαγιγέστατος και πολύ άκριβής — είδικός για σύγχρονον, μάλλον έλαφράν μουσικήν.

Η Δίς Παντζοπούλου — φωνή μεγάλη και στοργυλή προορισμένη για όπερα. Σεχωριστά από τή ώραιαν διαφανέστατον μέταλλον, και την καλήν ποιότητα της καθηγητριας της έχει και μεγάλην έκταση. Εις την Ιργίγνειαν έν Αδλίδι έδειξε προσόντα χρωματισμού και στοργυλότητα ήχον ίσοδύναμα στις ύψηλες όπως και στις χαμηλές νότες.

Η Δίς Λευκιάδου ξερχεται να άφήση την τελευταίαν έντύπωσιν. Μαθήτρια μικρά, με μεγάλη έκστατικά μάτια γεμάτα νόημα και μουσικήν άντίληψιν. Από τίς έκλεκτές μαθήτριες του καθηγητού κ. Μπουστεντούη. Τή βιολιά της έχει κάθος και χρωματισμόν που κινεί τόν θαυμασμόν. Μεταξύ τών είδικών θεωρείται «μεγάλο τάλαντον».

Η Έλπίς Καλογεροπούλου στις Αθήνας. — Ομιλίες της με τόν Βασιλέα. — Οι νέες της συναυλίες.

ΗΛΘΕ και πάλι, κ' έφαλεν εμπρός στον κόσμο της που έγινε διπλός και τρίδιπλος από πέρσαι. Ο θαυμασμός άνέβαινε σαν θυμιάμα όλόγου της τή θράδν της συναυλίας στο Βασιλικό, — ύστερα από 42 εμφανίσεις της σε μεγάλα μουσικά κέντρα της Ευρώπης. Από την πρώτην Σεπτεμβρίου ως τώρα όλος αυτός ό αριθμός τών συναυλιών της. Κοντά μας θά μείνη ένα μήνα, και θά ξεκινήση πάλι για τή ένδοξο ταξίδι.

Εις τή άγαπημένο παιδί του Βασιλέως. Τήν βραδύαν της συναυλίας της στο Βασιλικόν Θεάτρον, ή Α. Μεγαλειότης και ή περιγηπίσσα Μαρία, διαρκώς χειροκροτούσαν. Σε κάθε διάλειμμα ή Καλλιτέχνης έδέχετο κ' ένα χειμαρρον έπαίνων από τόν Βασιλέα της, — που της έδειξε μίαν πατρικήν στοργήν και αγαπότητα. Είχε διατάξη από πριν:

— Να μη της πάρτε χρήματα για κανένα έξοδο του Θεάτρον. Οι ύπάλληλοι οδδ τή παραμικρόν φιλοδώρημα να δεχθούν.

Και έτσι έγινε. Το Βασιλικόν Θέατρον παρεχαρήθη δωρεάν στην δεσποινίδα Καλογεροπούλου.

Ο Βασιλεύς αισθάνθηκε βαθειά την αξίαν της Ελιπίδος Καλογεροπούλου. Και στην πρώτη συνάντησίν του μαζί της, τὸ βράδυ τῆς συναυλίας, ἠθέλησε νὰ τῆς ζήτησῃ μίαν γνώμην γιὰ τὴν μουσικὴν τοῦ τόπου μας, — καὶ μάλιστα γὰν τὸν καταστήσῃ μίαν τελείαν ὀρχήστραν. Ἡ στιγμή δὲν ἦταν ἡ κατάλληλη, καὶ ἡ Καλλιτέχνης δὲν ἠμπόρεσε νὰ ὑποδείξῃ με λεπτομερείας στὸν Ἄνακτα τὸν τρόπον μὴς τέτοιας ὁργανώσεως. Ὅμως ἔδωκε στὴν Α. Μεγαλειότητα τὴν γραμμὴν τῆς ιδέας τῆς, με τὴν εὐλαβίαν ποῦ τὴν χαρακτηρίζει καὶ στὴν τέχνην τῆς καὶ στὴν ζωὴν τῆς· τοῦ εἶπε οὖν τέτοια καλλιτεχνικά ἔργα τὰ φροντίζει, μάλιστα τὰ ἀναλαμβάνει καὶ τὰ βοηθεῖ ὁ Βασιλεύς καὶ ὑστερὰ ὁ ἄγγελος. Γιατί θέλουν πολὺ χρῆμα, γιατί θέλουν μεγάλας δαπάνας.

Ἐπιπλέον ἦλθαν σὲ ζήτημα τοῦ Ὁδείου. Ὁ Βασιλεύς ἐνδιερεῖται μίαν ἀναδιοργάνωσίν του. Ἡ δεσποινίς Καλογεροπούλου ὀμίλει μὴ μὲν μεγάλην ἐκτίμησιν διὰ τὸ ἔργον τοῦ κ. Νάκου κ' ἐτόνισε οὖν εἶναι ὑπόδειγμα ἑνὸς τελείου διευθυντοῦ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης ἔφερε τὴν ὀμιλίαν σὲ ζήτημα τῆς μονοδίας. Ἡ Καλλιτέχνης εἶχε τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καθηγητῆς γιὰ τὸ σπουδαῖον αὐτὸ μᾶθημα. Καθηγητῆς νέος — ποῦ νὰ ἔχῃ παρακολουθήσῃ τὴν τελευταίαν μέθοδον τῆς φθὴνης διδασκαλίας, καὶ νὰ ζήσει καὶ λέξιν ποῦ εἶπε ὁ ἐδρωκαϊκὸς μουσικὸς κόσμος ὡς σήμερα γιὰ τὴν σπουδαίαν τέχνην.

Ἐπιπλέον τὰ ὀλίγα αὐτά, ὁ Βασιλεύς ἐπροσκάλεσε τὴν δεσποινίδα Καλογεροπούλου σὲ Ἄνακτορά του γιὰ νὰ μιλήσῃ ἐκτενέστερα.

Μόλις ἐπιστρέφῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον θὰ δώσῃ μεγάλην συναυλίαν με τὴν ὀρχήστραν τοῦ Ὁδείου. Θὰ ἐρμηνεύσῃ Μπετόβεν καὶ Βαγκνερ, κ' εἶποι θὰ ἰκανοποιηθῇ ὁ πόθος τῶν διπρόφων ζυνοικογράφων τῆς ἡμέρας, ποῦ μετεχειρίσθησαν τὸν ἐμπορικὸν πῆχυν γιὰ νὰ μετρήσουν τὸ μέγα φῶς ποῦ χύνεται ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν προσωπικότητα τῆς Καλογεροπούλου, ὅταν ἐκτελῆ.

Ἡ ἀκολουθήσῃ ἄλλη συναυλία με ἀκόμα μεγαλιέστερον ἐνδιαφέρον, καὶ τότε θ' ἀνασκηθῇ ὁ ὕμνος τοῦ Ἀπόλλωνος (300 χρόνια κ. Χ.). Καὶ βυζαντινὰ ἄσματα θὰ φέρουν τὰς ἀναμνήσεις πρὸς τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Μουσικὸς διαγωνισμός

Τὸ Ἑλληνικὸν Κοινῆτετό προκηρύττει διαγωνισμὸν διὰ μουσικὴν δωματίου (musique de chambre) κοινῆτετα, κουαρτέτα, τριπλέτα, συνάτες κλπ. Πρόθεσις ἀποστολῆς ἡ 15 Μαρτίου 1912, θὰ διαγωνισθῶν Ἑλληνας μόνον συνθέται.

Τὰ ἔργα, καθαρογράμματα καὶ εἰς πινακτοῦσαν καὶ εἰς χωριστὰ δι' ἕκαστον ὄργανον μέρος, θὰ ἐκτελεσθῶν ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κοινῆτετό εἰς ἐπτακτον δημοσίαν συναυλίαν ἐντός ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας.

Τὰ δνόματα τῶν διαγωνιζομένων, ἀπαραίτητος γνωστὰ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κοινῆτετό, δὲν θ' ἀναφέρονται εἰς τὸ πρόγραμμα. Κάθε ἔργον θὰ σημειώνεται με ἕναν ἀριθμὸν. Εἰς τὸ τέλος τῆς συναυλίας οἱ ἀρχοὶ θὰ ψηφίσουν μεταχειριζόμενοι τὰ εἰσιτήρια τῶν ὡς ψηφοδέλτια ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα θὰ σημειώσουν τὸν ἀριθμὸν

τοῦ ἔργου ποῦ κρίνουν καλύτερον. Εὐθὺς ἀμέσως θὰ γείνη ἡ διαλογή καὶ θὰ βραβευθῇ τὸ ἔργον ποῦ θὰ λάβῃ τὰς περισσότερας ψήφους. Θὰ ἀναγγελθῇ συγχρόνως καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συνθέτου, ὁ ὁποῖος θὰ λάβῃ χρυσοῦν ἀναμνηστικὸν μετάλλιον.

Τὰ ἔργα ἀποστέλλονται πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Κοινῆτετό ὁδὸς Ἀριστοτέλους 28β, Ἀθήνας.

ΙΔΕΜ

Ἡ ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Ἡ προκηρυχθῆ λοιπὸν δεύτερος διαγωνισμός. Τὰ ἔργα ποῦ μὴς ἔστειλαν, δὲν ἰκανοποίησαν τοὺς κριτὰς τέλεια. Ἡμποροῦσαν βέβαια νὰ διαλέξουν ἕνα ἀπ' ὅλα: Τοὺς σταμάτησε μίαν σκέψις: Θέλομε τὸν Σολωμὸν, τὸν ποιητὴν ποῦ τοῦ ἔχομε στήσει μέσα μας μίαν ἰδανικὴν προτομὴν. Αὐτόν, ποῦ μὴς δίνει τὴν βαθειὰ συγκίνησιν ἀληθινῆς ποιήσεως.

Δὲν ἀποθαυρούμε κανέναν ἀπὸ τοὺς τεχνίτες ποῦ ἐτρεξάν προθύμα, με τὴν νεανικήν φωτιάν, νὰ δοκιμάσουν τὸ τυλωμένο χέρι τους κἀνὰ στήν ἀκόνην τῆς κριτικῆς. Ἄς μὴ διστάσουν νὰ ξαναδοκιμάσουν. Πολλὲς φορές ὁ καλλιτέχνης θὰ σταματήσῃ στὸν δρόμον του, νὰ πῶρῃ ἀνάσας, καὶ κἀλλί νὰ τραβήξῃ ἐμπρός. Οἱ σταθμοὶ αὐτοὶ, ὅταν ἀργότερα γυρίσῃ νὰ κοιτῆ πίσω, θὰ εἶναι γι' αὐτὸν σημάδια ποῦ ξεκουράζουν τὴν ψυχὴ καὶ τὴν δυναμώνουν. Προσπάθειες, ἀπογοητεύσεις, ἀποτυχίες, εἶναι, μαζί με τὴν σπουδὴν καὶ τὴν μελέτην, θεμέλια γερὰ καὶ τιμημένα. Σήμερα κρημιμένη ἀπὸ τὰ μάτια του, περὶφρονῇ αἴθριο πρὸς τὸν πρὸς τοῦ καταδεχτικῆ ἡ δὴν τῆς λατρευομένης.

Εἶναι, μέσα στίς προτομὰς ποῦ μὴς ἔστειλαν, μερικὲς καὶ τεχνικὰ δουλεμένες καὶ με κάποιαν πνοὴ καλλιτεχνική. Δὲν κάνουν σήμερα διάκρισιν. Τὸν ἔπαινον, τὸν νοιώθουν ἐκεῖνοι ποῦ τὸν ἀξίζουν. Σήμερα πρόκειται μόνον νὰ ἐνθαρρύνωμε γιὰ τὸν ἀγῶνα ποῦ τοὺς προσκαλοῦμε ν' ἀγωνισθῶν ἀκόμη μίαν φορά.

Στοιχεῖα γιὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς μορφῆς σάζονται. Ἐχομε δημοσιεύσει εὖς τώρα, στὰ «Παναθηναῖα» καὶ θὰ τὰ ξαναδημοσιεύσωμε μαζί ὅλα, με τὴν προκήρυξιν τοῦ διαγωνισμοῦ. Αὐτοὶ δὲν εἶναι τὸ δυσκολότερον μέρος. Ἀπομένει ὁ ποιητῆς, ὁ χαρακτῆρ ἢ ἀγαθός, ἡ ευγενικὴ ψυχὴ, ὁ νοῦς ὁ πλατύς. Σ' αὐτὸ τὸ φῶς ἄς ἀνάψωμε τὴν λαμπάδα, ποῦ μ'αὐτὴν θὰ μελετήσουν τὸ ἔργον του. Τότε μόνον θὰ μπορέσουν νὰ δεῖξουν εἰς τὸ ἔθνος τὸν ποιητὴν του.

Σκέφθηκε λοιπὸν ἡ Ἐπιτροπὴ πῶς 3.500 δραχμὰς εἶναι φτωχὴ ἀμοιβὴ γιὰ τὸ ἔργον ποῦ ζητοῦμε. Θὰ ζητήσωμε καὶ ἄλλους ἐράνοους. Καὶ σ' αὐτὸ μὴς ἔδωσε ἄφορος ἕνας νέος, ἀπὸ τὰ πρὸ ἀγαπημένα δνόματα τοῦ Κηφύου, φίλος τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης, ὁ κ. Γιάγκος Χέλμης, περαστικὸς ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ἄκουσε τὴν σκέψιν μας καὶ προσφέρθηκε ἀμέσως νὰ δώσῃ 500 δραχμὰς.

Ἐτοι, γιὰ νὰ συμπληρωθῇ τὸ ποσὸν εὖς δραχμ. 5000, χρειάζονται 1000 ἀκόμα. Θὰ περιμένομε νέες προσφορὰς ἀπὸ τοὺς τιμητὰς τοῦ Σολωμοῦ.

Διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν
Κ. Μ.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΖΩΗ

Τὸ ἔργον τῆς «Ζωηρίας»

Ο εὐεργετικὸς Σύλλογος τῶν Κυριῶν με πρόεδρον τὴν κ. Σοφίαν Σλήμιν, ἐμάζευσεν αὐτὸν τὸν χρόνον 40 χιλιάδες δραχμὰς. Ὁ κόσμος ἐγένετο ἀπὸ κόκκινον τριανταφυλλάκιον ἐκείνην τὴν παγερὴν ἡμέραν με τὸν δυνατὸν βορῆα, καὶ οἱ ψυχῆς ἀπὸ μίαν γλυκεῖαν

εὐχρηστίσθιν. Ὡς τὸ βράδυ, ἡ ἀμοιβὴ τῶν μικρῶν ἀναμνηστικῶν λουλουδιῶν ἐφθάσε τὸ μέγα ποσόν, — γιὰ τὴν εὐρέθειαν καὶ πολλοὶ ποῦ τὰ ἐπλήρωσαν με ἀσημί καὶ με χρυσοῖν ἀκόμα. Τώρα ἐτοιμάζεται περὶ ἄλλο νέο, δίπλα στὸ κτίριον τῶν φθισικῶν. Εὐλογημένες οἱ μουσικὲς ἐλεγμοῦσες. Εὐλογημένο τὸ ἔργον τῶν Κυριῶν, — ποῦ ὁ ἥλιος τῆς ἡμέρας, γέγονίας πρὸς τὴν ὕψιν, τίς εὐρίσκειν ἀκόμα στοὺς δρόμους νὰ τρέχουν παγωμένες γιὰ ὄβσλους.

Ἡ Γυναικίαν εἰς τὴν Νορβηγίαν

Ἡ Νορβηγία ἔρχεται πρώτη στήν σκέψιν καὶ στὸν κοινωνικὸν πολιτισμόν, — καθὼς φαίνεται. Ἐνα τελευταῖον τηλεγράφημα μὴς φέρνει μεγάλην εἰδησιν. Πῶς ἡ βουλὴ τῆς ἡγήριος νόμον ποῦ δίδει ἐλευθέραν ἐνέργειαν στὰ πλήθη τῶν γυναικῶν. Ἀναγνωρίσθησαν ἰκανὰς γιὰ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, δημόσια, πολιτικὰ, — καὶ μόνον ἰσέρει, διπλωμάτια, στρατιωτικὸν καὶ ὑπουργοῖν δὲν θὰ γίνονται ἀκόμα.

Τὸ φῶς αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἔρχεται ἀπ' τὸν Βορρᾶ, κ' οὕτως τὰ χιόνια, κ' οὕτως οἱ ὀμίχλης μοροῦν νὰ τὸ ἐμποδίσουν. Τὸ θέλει ἡ Τύχη ποῦ παραστήσει τὰ ἔθνη, — ἀπὸ ἐκεῖ νὰ κολίσῃ αὐτὴ τὴν φορὰ τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ. Κάθε τόπος με τὴν σειρά του. Καὶ τώρα ἡ Ἑλλάς, τελευταία ἀπὸ κάθε μικρόκοσμον, περιμένει μίαν ἐλαφρὰν ἐσθνήσασιν ἀπὸ τὴν πηγὴν, ποῦ βρίσκεται τόσο μακρὰ τῆς.

Η. Α.

ΑΠὸ τὴν Ἔορθην τοῦ Αἰκείου τῶν Ἑλληνίδων

ΕΚΕΙΝΟΣ ὁ ὁποῖος χαράσσει τὰς γραμμὰς αὐτὰς, ἐξέδηλωνεν εὖς τώρα τοσάκις δημοσίᾳ τὴν χαρὰν του καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν του διὰ τὴν ἐπιδοκιμασμένην ἀναβίωσιν τῶν Ἑλληνικῶν χορῶν, ἔκρινεν εὖς τώρα τόσων βλασὴν τὴν ἄρχην ἡ ὁποία ἔγενε χάρις εἰς ἐκεῖνας αἱ ὁποῖαι προΐστανται τοῦ Αἰκείου τῶν Ἑλληνίδων, ὅτε δὲν ὑπάρξει κανεὶς βέβαια φόβος μήπως παρεξηγηθῇ ἔστω καὶ διὰ τὸ ἐλάχιστον ἀπὸ ὅσα προσθέτει σήμερον εἰς ἀφορμῆς τῆς ἀληθινῆς ἑλληνικῆς ἑορτῆς εἰς τὴν ὁποῖαν τὸ Αἰκεῖον τοῦτο ἐκάλεσεν εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον τὸ ἀθηναῖκον κοινόν. Κατὰ τὴν ἑορθὴν αὐτὴν ἔχορευθῆσαν ὅλοι οἱ χοροὶ οἱ ἑλληνικοὶ χοροὶ ἀπὸ νεανίδας αἱ ὁποῖαι ἔφερον τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ἔνδυμα, πλὴν ἐκεῖνων αἱ ὁποῖαι ἔφερον τὸ καλοῦμενον ἐθνικόν καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχορευσαν με αὐτὸ τὴν Τράταν, — ἐχορευθῆσαν δὲ ὅλοι οἱ χοροὶ αὐτοὶ ὑπὸ τοὺς ἵόνους ὀρχήστρας καὶ ὑπὸ τοὺς φθόγγους τοῦ ὄργανου! αὐτῶν τούτων τῶν χορευτριάων, ἰδίως ὑπὸ τὸν αὐθόρμητον, τὸν ἀκατασχετὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν θεατῶν. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν αὐτήν, ἡ ἐπιτυχία δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε μεγαλιέτερα, — καθὼς εἶνε ἀπὸ τὰς πλεόν ἐπιτυχίας ἡ ἰδέα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐσθῆτος εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς χοροὺς καὶ ἰδίως εἰς τὸν Συρτὸν, ἂν καὶ εἶνε ἀπορίας ἄξιον πῶς δὲν διεμαρτυρήθησαν ἀκόμη ὁ ἀρκίον δημοτικιστὰς διὰ τὴν τὸσον ἀρμονικὴν ἐν τούτοις ἕνωσιν αὐτῆν τῆς ἀρχαῖου μόρφῆς τοῦ ἐνδύματος καὶ τῆς γνησίως δημοτικῆς ζωῆς τοῦ τραγοῦδιου.

Ἄλλα ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς τεχνικῆς καὶ ἰδίως τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκτελέσεως τῶν χορῶν αὐτῶν, ὅσο ἦτο καὶ ἂν εἶνε ἡδὴ εὐχάριστος, οὕτως αὐτὰ βέβαια αἱ ἄξιαι παιδὸς ἐπαίνου ὁργανοῦθρια θὰ φρονοῦν ὅτι πρέπει ἡ διδασκαλία νὰ περιορισθῇ εὖς ἕδω. Τὸ σύνολον ἀπέτελέσεν ἀναμφίβολως δι' ἡμᾶς τὰ ἐκθαμβωτικὰ ἀποκαλυπτήρια μίαν ἑθνικῆς τέχνης, ἀκόμη

περισσότερον, μίαν ἐθνικῆς ἡδονῆς, μερικὰ δὲ ἀπὸ τῶν χορευτριάων ἐπέδειξαν ἰδιοφυῖαν ζήλευτήν καὶ θελητικὴν, ἀλλ' ἀπ' ἑτέρου ὑπάρχουν κανόνες κοινοὶ εἰς τὴν παγκόσμιον ὀρχήσιν καὶ αὐτοὶ παρεβιάζονται ὀχι ἀπὸ ὀλίγας. Ἐθεάθησαν οὖτοι χορευτριά στροφεύσας διαρκῶς τὸ ἄκρον τοῦ ποδιοῦ πρὸς τὰ μέσα καὶ ὀχι πρὸς τὰ ἔξω, ἕως νὰ ἐφόρουν τὰ τῶσον χαριτωμένα ἀμερικανικὰ σανδάλια! Ἄλλαι αἱ ὁποῖαι ἔθασαν πρὸς τὰ πέλα καὶ ἔπειτα τὸ ἄκρον τοῦ ποδιοῦ ἐπὶ πρὸς τὸ δάπεδον ἐνφ εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ ἀντίθετον παντοῦ καὶ πάντοτε πρέπει νὰ γίνεται καὶ ὅτι ἰδίως αἱ καλαὶ χορευτριά τῶν ἑλληνικῶν χορῶν χορεύουν «ἐπάνω στὰ νύχια» ἄλλαι αἱ ὁποῖαι ὅταν ἀνεσήκωνον τὸ πόδι, τὸ ἐκράτουν μετέωρον με πάντοτε τὸ πέλαμα καὶ ὀχι τὸ ἄκρον αὐτοῦ πρὸς τὰ κάτω, — τὸ ὅποιον εἶνε ἀπὸ τὰ ἀστειότερα πράγματα τοῦ κόσμου ἐνφ τὸ ἀντίθετον εἶνε τὸσον χαριεῖν. Καὶ ἄς μὴ εἰπὼν ὅτι πρὸκειται περὶ ἐλαχίστων καὶ ἐπαισιωδῶν ὅλων σημείων εἶνε παράδοξον ἀληθὲς εἰς ἀπὸ γυμναστὶ μὲν μικρὰ αὐτὰ λεπτομέρεια ἐπιδορῶσιν ἐπὶ τῆς ὅλης ἐπιτηδεύσεως. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι εἶνε αὐτὰ με μερικὰς ἄλλας, μικρὰ ἀτέλεις τὰς ὁποῖας δύναται νὰ ἐπανορθώσῃ συστηματικότερα, ἐπιμονωτέρα ἢ διδασκαλία τοῦ κ. Ἀνδριοπούλου.

Ἀλλὰ πλὴν αὐτῶν ὑπάρχουν ἄλλαι αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν εἰς τὴν ὅλην χάριν τῆς στάσεως καὶ τῆς κινήσεως καὶ διὰ τὰς ὁποῖας θὰ ἔπρεπε νὰ φροντίσουν αὐτὰ αἱ ἴδιαι αἱ ὁργανοῦθρια θὰ ἔπρεπε τοιουτοτρόπως, δὲν λέγοι ἀκριβῶς ὡς ἀντίρροπον τοῦ διδασκάλου, νὰ ἀνακαλύψουν, ὅπουδῆποτε τῆς πόλεως καὶ ἂν ὑπάρξῃ, τὴν ἀληθινὴν Ἀνταρκτικήν, τὴν ὁποῖαν αἱ χορευτριά νὰ ἔχουν ὡς διαρκὲς πρότυπον ἐνώπιόν των χωρὶς αὐτὴν ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ ἐκ φύσεως εἰς τὴν ὅλην ἑλληνικότητα κρῶμα ἀπὸ φιλομειδὴ μελιχρότητα καὶ ἀπὸ καμάρι ἢ ὁποῖα θὰ ἔχῃ λοιπὸν μαρμαρίνον ἀλλὰ ὀχι καὶ μαρμαρωμένον, λοιπὸν οὕτω διὰ νὰ τὸν μεταχειρίζεται ἢ ὁποῖα ὅταν περιπατῇ θὰ διδῇ διαρκῶς τὴν αἰσθησὴν ὅτι ἔχει καὶ μέσῃν ἡ ὁποία θ' ἀνατείνῃ ἐλεύθερα καὶ ἐλαφρὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ ἡ ὁποία θὰ χορευτῇ με τ' ἄκρα τῶν ποδιῶν καὶ ὀχι με τοὺς γόφους ἢ με τοὺς ὄμους ἢ με τὸ κούτελλον ἢ ὁποῖα θὰ ἔχῃ χάριν ἀκριβῶς ὀχι πρέπει καὶ λιγυρότητα ποτὲ περισσότερο ἀπὸ ὅτι πρέπει ἢ ὀρία θὰ πῆρῃ ἐσθὴν ὅταν ὄνειρον καὶ ὅταν ὀπτασία, ὅταν μουσικὴ ἢ ὁποῖα θὰ μαγεύσῃ ἐκούσας ἀκούσας τὰς μαθητριάς καὶ θὰ καταστήσῃ τὰ μάτια των, τὴν ψυχὴν των δέομα εἰσαεῖ τῆς χάριτος τῆς τῆν ὁποῖαν καὶ θ' ἀφίσῃ εἰς αὐτὰς ὡς σφραγίδα αἰωνίαν. Ἄν δὲν τὴν εὐροῦν αὐτῆν, ἂν δὲν τὴν ἐφεύρου ἂν ἀνάγκη, ἡ Τράτα, ἡ ὁποία ὄμως δὲν πρέπει νὰ τέμνεται εἰς τετραδάς, δὲν θ' ἀποδόσῃ ποτὲ ὅλην τὴν ὡς ἐμφυχούμενον αἰφνης ἀρχαίου ἀναγλύφου ἤρεμον καὶ ἐγκρατῆ ποιήσιν τῆς, τὴν κάπως λειτουργικὴν χάριν τῆς καὶ ποτὲ ὁ «κουλουριώτικος» τῆς νήσου τοῦ Αἰγαίου δὲν θ' ἀναδιαλαθῇ πρὸς ἡμᾶς, με ὄλον τὸν κλεμμένον ὑπ' αὐτοῦ ῥυθμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ κώματος, ἄβροθ καὶ ἀπαλοῦ καὶ φιλοπαιγνυνοῦ. Ἰδίως ὁ Συρτὸς, τὸν ὅποιον κατηγοροῦν ἐπὶ μονοτονίᾳ καὶ ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ παραμεινῇ ὁ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ Αἰκεῖον τῶν διδασκόμενων χορῶν, ποτὲ χωρὶς αὐτὴν δὲν θ' ἀποδείξῃ πόσην ἐπιδορῶσιν ἀπάνταστον ἐπίνοιαν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν σῶνον τὸν χορὸν, πόσον εἶνε οὗτοι κοινὸς ὅταν δὲν περιορίζεται εἰς τὴν στερεότυπον ἐπιπάληψιν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ χορευτικοῦ σχήματος περισσότερο μονοτόνον ἀπὸ φιγούραν καρταβίου. Ὑπολείπονται ὁ «Πεντοβάτης» καὶ ὁ «Μπάλλος». Ὅταν ἡ ποθητὴ Βεργολυερὴ εὐρεθῇ, καὶ ὅταν περὶσθὴ πολλὰς καὶ κατ' ἐπιπάληψιν ὁ χορὸς τῆς ἐκῆνας τὴν ἀπὸ

ψυχὴν τῶν νεανίδων, ὅταν ἡ ψυχὴ τῶν αὐτῆ ἀισθάνεται οὕτω πλέον ὅτι σείσεται ὅλη ὡσὼν τὰ ἑλληνικά κάλαμα ὑπὸ πνοῆν πού μόλις μαντεύεται, ὅταν πλέον αἰσθάνεται τὰ κατοῦν ἀνάλαφρα, τὰ μπράτσα πού τεντωμένα εἰς τὸν « Πεντοβέλην » ἀκουμποῦν εἰς τῶν ἐκατέρωθεν χορευτριῶν τοὺς ὤμους καὶ συμπλέκονται μὲ τὰ ξένα μπράτσα, δὲν θὰ εἶνε ἀκαμῆτοι καὶ βαρεῖς μοχλοί, φαινόμενοι ὡς ν' ἀνασηκῶνουν τὸ ἕλον σῶμα, ἀλλὰ θὰ εἶνε ὁ πλέον ἀπαλὸς, ὁ ἀληθινὰ ὄνειρευτος, ὁ ὑπεράνθινος στέφανος πού ἐπάνω ἀπὸ κορμὰ πλέκουν παρθενικαὶ ὠλέαι. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν « Μπάλλον » ἐκεῖ θὰ εἶνε αὐτὴ ἡ κατ' ἐξοχὴν ἡρωὶς, τοῦ χορευτικοῦ εἰδυλίου, ἡ αἰδήμων, ἡ ἐν τούτοις ἀκκιτική, ἡ ὡσὼν ἀσυναίσθητος προκλητική, ἡ ξεφύγουσα ἀλλὰ διὰ τὸ ἐπανεῖλθαι, ἡ ἀπομακρυνόμενη ἀλλὰ ὄχι χωρὶς τὴν κυττάξῃ ὅπισω ἀλλὰ καὶ τότε ἰδίως θὰ εἶνε παρὰ ποτε αἰσθητὴ ἡ ἔλλειψις τοῦ συγχορευτοῦ ἀνδρός, ὡς εἶνε πάντοτε αἰσθητὴ τῶν ἀρρένων χορευτῶν ἡ ἀπουσία εἰς τὸν ἀλματικώτατον « Κλέφτικον ».

Ἡ ἔορτὴ τοῦ Λυκαίου τῶν Ἑλληνίδων περιέλαβε καὶ πολυτροπῶδες Πλαστικὰς Εἰκόνας. Ἐξ αὐτῶν ὁ « Ἀρχαῖος Βωμός » ἦτο ἡ περισσότερο ἐπιτυχὴς μὲ πολλὴν εὐρυθμίαν εἰς τὸ σύνολον, μὲ πολλὴν χάριν σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας, μὲ ἐπιφανέστερον παράστασιν μίαν τρισχαριτωμένην τῆς Ἰωνίας κόρην, τὴν δεσποινίδα Ἀμυρᾶ ἐκ Σμύρνης, ἡ ὅποια προσεκόμισε εἰς τὸν βωμόν τὰ ἀδρᾶ ἄνθη τοῦ κανίστου τῆς καὶ τὸ κάλλεστον ἄνθος τῆς μορφῆς τῆς. Τὸ κύριον συμπλέγμα τῆς Εἰκόνας ἀπετέλλον ἀκόμη ἡ δεσποινὴς Καμπούρογλου, ἡ κυρία Βελουδίου καὶ ἡ κυρία Πία Φεράλλη τόσο πολὺ ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν τῆς μὲ τὸ ὡς ἀρχαίου ἀμφορέως παράσημά τῆς. Ἡ ἀναπαράστασις τῆς « Ἀδλῆς τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας » ὑπῆρξε γραφικώτερα, πολυχρωμώτερα ἔγινε δὲ ὡς πρὸς τὰς ἐνδυμασίας πιστοτάτη, — ὅσφ καὶ ὀλιγώτερον πιστὴ ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα καὶ τὸ παράσημα. Κατ' αὐτὴν ἡ κυρία Φεράλλη μ' ἐνδυμα Σουλιώτικον παρίστα τὴν « κυρίαν τῶν Ἀνατόρων » Κολοκοτρώνη Τζαβέλλα ἡ κυρία Εὐρήνη Καλογεῖ μὲ ἐνδυμα ὀδραϊκόν, τὴν καὶ θεῖαν τῆς κυρίαν Κριεζή ἡ κυρία Ἀλεξάνδρα Μελισσηνοῦ μὲ ἐνδυμα σμυρναϊκόν τὴν κυρίαν Φωτεινὴν Μανρομιχάλη ἡ κυρία Μαρία Μομφεράτου τὴν κυρίαν Α. Μανρομιχάλη μὲ ἐνδυμα ἑλληνικὴν τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας ἡ δεσποινὴς Ἄννα Γαβριηλίδου τὴν Μεγάλην κυρίαν Βαρωνίδα Πλουσιώφ μὲ ἐνδυμασίαν τοῦ συρμού τῆς ἐποχῆς ἡ δεσποινὴς Ἀμυρᾶ τὴν δεσποινίδα Weisse μὲ ἐνδυμασίαν τοῦ συρμού τῆς ἐποχῆς ἡ κυρία Βελουδίου μὲ ἐνδυμα σπεισιώτικον τὴν κυρίαν Θεοχάρη Μπότσια καὶ ἡ δεσποινὴς Ἀλεξανδρίδου τὴν κυρίαν Μοναρχίδου μὲ ἐνδυμα Ψαριανόν. Τῆς τρίτης καὶ τελευταίας Εἰκόνας ἡ κυριώτερα μορφή ἦτο ἡ δεσποινὴς Θωμαΐδου, εὐοίωνον οὕτω παριστάσα τὸν Νέον Χρόνον. Κάποιος χρονογράφος γράφων τὴν ἐπαύριον περὶ τῆς κάπως περισσώτερον ἀπὸ ὅτι ἔπρεπε ἐντεταμένης ἀκνησίας τῶν περισσώτερον κυριῶν προσέθετεν. « Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν, — οἱ κατ' ἐξοχὴν πλανήται ἀστῆρες αὐτοὶ ἔστρεξαν τόσον ὀλίγον νὰ γίνουν ἀπλανεῖς! »

Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε καὶ μίαν ἐκπληξίν. Καὶ παρὰ ποτε ἀπεδείχθη ὅτι μόνον μετὰ τὴν κραγμοτοποίησιν τῆς ἡμπορεῖ νὰ εἶνε βέβαιος ὁ παρασκευάσας αὐτὴν περὶ τοῦ ἂν εἶνε ἡ ἐκπληξὶς εὐχάριστος ἢ δυσάρεστος. Ὅπως ὅποτε θὰ ἦδύνατο κανεῖς νὰ στοιχηματίσῃ ὅτι μέλλον πρόγραμμα δὲν θὰ τὴν περιελάμβανε. Καὶ ὄχι μόνον διὰ τὴν ὡς γνωστὴ πλέον, δὲν θὰ ἦτο ἐκπληξὶς!

ΙΟΑΝΝΗΣ

Ἡ ΦΑΙΔΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ὁ κ. Θεοτόκης

Μίλησε λοιπὸν καὶ ὁ Κόντες ἀπ' τὴν Κέρκυραν ἐλθὼν μὲρὸς σὲ φίλους καὶ δικούς, πού τοῦ λέγαν ὄλο «ναί», καὶ ὄπεσέθη κεραυνῶνων καὶ παρὸν καὶ παρελθόν, πετραχίλια μὲ λαγούς στὸν Λαὸν τὸν κουνενέ!...

Τὸ Τριώδιον

Ἄνοιξες τὸ Τριώδι πάλι,
γλέντια, χοροὶ χαρὲς καὶ ἀντάρες
καὶ ἀρχίζει κινήσις μεγάλη
μὲ μίαν χαρὰ καὶ δύο τρομάρες.

Καὶ κάλιν εὐθύμοι θὰ τρέχουμε
νὰ ἰδοῦμε ὄλοι πὼς θὰ μῆθ
καὶ ἡ ἀρχαία ἡ πομπή —
σὴν νὰ μὴ φθάνουν ὄσες ἔχουμε!...

(Ἀπὸ τὰς « Ἀθήνας ») Ο ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΙΟΣ

Ἡ ΜΟΔΑ

ΣΤΟΥΣ παλιούς καιρούς ἡ εὐγενεὶα καλαισθησία εἶχε καθιερώσῃ γιὰ τὰ κορίτσια τῶν δεκαετῶν ὡς εἰκοσι χρόνων, μίαν ἀπλὴν ἀλλὰ ἀνέκφραστην ἐνδυμασίαν. Σήμερα, ἡ καλαισθησία, πού ἔχει φθάσῃ σὲ φανταστικὸ βαθμὸ καὶ στὴν Ἰαπωνία ἀκόμη, ἐργάσθηκεν ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν τῶν γυναικῶν. Ἔτσι, καταρτίσθη νὰ καθιερωθῇ ἕνας ξεχωριστὸς συρμός, μὲ τὸ ἴδιο βέβαια πνεῦμα τῆς γενικῆς μόδας — ὅμως μὲ κάποια φανερά ἰδιαίτερη ἀπλότητα στὴ γραμμὴ καὶ στὸ σχέδιον.

Καὶ τὰ μὲν φορέματα τοῦ δρόμου εἶνε ταγιέρ, ἐγγλέζικα πάντα, σκοτεινὸχρῶμα, καὶ πέφτουν μὲ εὐρυχωρία μακρῆς καὶ οὐλοῖσις οἱ ζακέτες, ἀκολουθῶντες τὴ γραμμὴ τοῦ ἀνδρικοῦ σακκου. Πού θὰ εἶπη, πὼς ὅσο ζυπνοῦμε αἰσθητικῶς, πὼς ὅσο νοιώθουμε τὸ καλὸ, τόσο θέλουμε καὶ τὰ πράγματα, τὰ σχήματα, τὰ ἀχνάρια λιγώτερο φανερά, λιγώτερο ξεσηκώματα. Νὰ, τὸ πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ γούστου. Νὰ βλέπῃς στὸ δρόμον μὴ κόρη καλοδεμένῃ σὴν τὸν ὄριμον καρπὸ, καὶ ὅμως νὰ μὴ τὴν βλέπῃς. Νὰ τὴν μαντεύῃς μόνον μέσα στὸ ἀνάριχτο φόρεμα πού σκεπάζει τὴς καμπύλας τῆς, καὶ νὰ περνᾷ μπροστὰ σου ἴδιο μυστήριον.

Ποῖο ποιητικὴ ἐποχὴ δὲν ὑπῆρξε γιὰ τὴ ζωὴ τῆς τέχνης πού τὴν λέγουμε « τέχνη τῆς ἐμφανίσεως ».

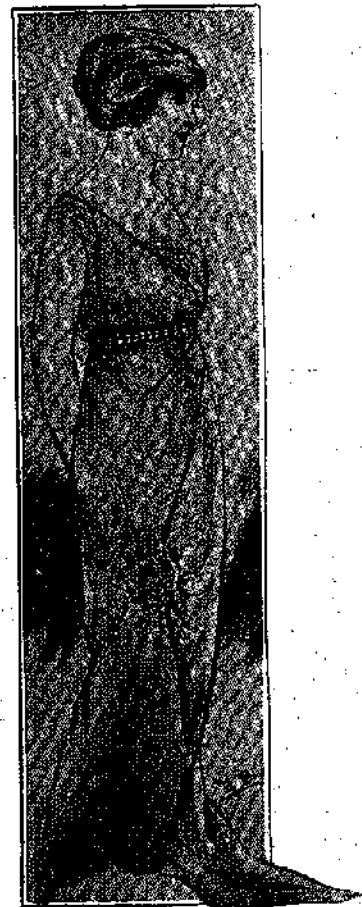
Τώρα τὰ ἀπογευματινὰ καὶ τὰ βραδυνὰ φορέματα. Ἀκολουθοῦν καὶ αὐτὰ τὴν ἴδιαν ἀπλότητα, δίδοντας ἰδέα μόνον τῆς μέσης καὶ τῶν ἄλλων γραμμῶν. Πειὸ συχνὰ εἶνε κεντημένα γύρω στὸν ἀνοιχτὸ λαιμὸ, στὰ μανίκια, καὶ χαμηλὰ εἶτε δίπλα στὴ φρούστα — ἐκεῖ πού ἀνοίγονται τὰ δύο φύλλα τῆς ὠραίας πτυχωτῆς κοδιᾶς. Ἡ ποδιὰ αὐτὴ καθιερώθη πειὸ στὰ φορέματα τὰ εὐγενεῖα, ἐκείνη πού τὰ βλέπει κανεῖς καὶ νοιώθει μίαν σκεψίν νὰ ἐργάσθηκε γιὰ τὴν σύνθεσιν τῶν.

Ὅμως πρέπει νὰ εἶνε ἀπὸ κάτι πολὺ ἐλαφρὸ αὐτὴ ἡ ποδιὰ, ἀπὸ κάτι ἀέρινον, κυματιστὸ, — μουσελίναν εἶτε γάζαν, πού ἀπαραίτητα νὰ ἔχη τὸ χρῶμα ἢ τὴν ἀπόχρωσιν τοῦ φορέματος. Οἱ ἀντιθέσεις ἔπεσαν. Καὶ μάλιστα στὰ φορέματα τὰ νεανικά — πού πρέπει ἢ σεμνότης νὰ τὰ χαρακτηρίσῃ καὶ ἡ ἀφέλεια σὲ κάθε τους λεπτομερεία. Ὅστε τὸ βλέμμα νὰ μὴ σταματᾷ, παρὰ μόνον θεληματικὰ.

Φιδόχοι μεγάλοι ἀπὸ μαῦρον πλατὺ βελούδο, δεμένο ἀναλιντὰ πρὸς τὸ πίσω μέρος τῆς μέσης. Πλισέδες

ἴδιο τὸ σχέδιον μὲ τὰ ἀρχαία τῶν γυναικῶν, καὶ ἂν τὸ σῶμα πού θὰ τὸ φορέσῃ σήμερα δὲν θὰ εἶνε ἀντίγραφο τοῦ σώματος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνίδος. Τὶ σημαίνει ἂν ἡ ζωὴ καὶ τὸ πέρασμα τόσων αἰῶνων παράλλαξε τὴν οικιαγραφίαν τῆς, καὶ ἔδωκε ἕναν ἄλλον ἀέρα στὸ σύνολό τῆς;

Ἐδῶ πρόκειται νὰ μὴ χαθῇ ἡ « ἰδέα » τῆς ἀρχαίας φο-

Φόρεμα χοροῦ διὰ νεάνιδα ἀπὸ ἐλαφρὸ μεταξωτὸ.

Φορέματα ἀπογευματινὰ διὰ νεάνιδας ἀπὸ ἐλαφρὰ τούχα ἢ μαλινόμεταξο ὑφασμα.

μεγάλοι στὸν λαιμὸ ὅταν λείπουν τὰ κεντήματα, χιμῆνο ἑλευθεροὶ καὶ πλούσια σὴν τραχηλίε. Καὶ γύρω γύρω, ἐκεῖ πού ἀκουμπᾷ ἡ τραχηλιὰ στὸν γυμνὸ λαιμὸ, στεφανάρια ἀπὸ μεταξωτὰ τριανταφυλλάκια ὅμοια στὸ χρῶμα τοῦ φορέματος, εἶτε σκοτεινότερα. Ὅμως τότε πρέπει καὶ στὴν μέση ἕνα γύρω τριανταφυλλάκια, καὶ στὶς ἀφρες τῶν μανικῶν — γιὰ νὰ εἶνε ὁμοίομορφο τὸ φόρεμα καὶ νὰ λείψῃ κάθε ἄλλο στολίδι.

Ἔτσι λουλουδοστεφανωμένη, παρουσιάζεται ἡ κόρη σὴν ὄνειρο, καὶ μέσα στὸ φῶς τῆς ἀπλότητος φαίνεται ἀκόμη πειὸ ἔμορφη.

Στὰ μπλε χρώματα (ἐλεκτρικὴ, ρουαγιαλ, παστὲλ, σιέλ) — σὲ κάθε μπλε πηγαίνουν μαγευτικὰ τὰ ροῦ, φρεῖ καὶ βιέ - ροῦ τριανταφυλλάκια. Ἡ σκιά τοῦ ροῦ μένει στὴν ἀντίληψιν καὶ στὴν αἰσθησὶ ἐκείνης πού θὰ τὸ παραγγεῖλῃ — ὅμως ἀπαραίτητα πρέπει νὰ ταυριώσῃ μὲ τὴν σκιά τοῦ μπλε καὶ ν' ἀποτελῇ γλυκὺν συνδυασμὸν.

Κι' ἕνα φόρεμα μακρὸ, κατάλληλο γιὰ κόρη πού πρωτοβγαίνει στὴν ἐπισημότητα ἑνὸς χοροῦ. Ὅμως καὶ ἐκεῖ, ὡς μὴ ξεχάσῃ ἡ κόρη πὼς πρέπει νὰ εἶνε ἀπέριττη.

Στὸ φόρεμα αὐτὸ τέλεια παρουσιάζεται τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα. Τὶ ἐνδιαφέρει ἂν στὶς λεπτομέρειες δὲν εἶνε

ρεσιᾶς, πού μᾶς πηγαίνει καὶ θὰ μᾶς πηγαίη δυο κα' ἂν μεταβληθοῦμε. Γιατί μέσα μας ἔχουμε τὴν ποιητικὴ τῆς κληρονομικότητος.

Δοκτὸν ἡ ἰδέα σώζεται, μὰ τόσο φανερά, σ' αὐτὸ τὸ ἀκλόουστατο μεταξίνο φόρεμα. Γύρω στὸ στήθος ἀπλωταί πλατεῖα πλισσαδιτὴ κορδέλλα ἀπὸ μουσελίνα θαμβή, κρύβεται ὑστερα κάτω ἀπὸ τὸ μεταξωτὸ καὶ πάλι φανερώνεται σκεπάζοντας κωματιστὰ τὴν μοσχάλη. Στὴ μέση, πού εἶνε ὑψηλὰ ἀνεβιασμένη, καὶ στὰ μανίκια, σειρὰ ἀπὸ πέτρως—ἀπομίμησις τοῦ μαργαριταριοῦ.

Ἡ φούστα διπλή, πιασμένη στὸ πλευρό, πρὸς τὸ γάνατο, ἀπὸ δέσμη λουλουδιῶν μεταξωτῶν, πού ἔχουν τὸ χρῶμα τοῦ φορέματος.

Νὰ ἡ Ἑλληνίδα, τέτοια μόνο μπορεῖ νὰ εἶνε σήμερα στὸ ἔνδυμα.

Μέ τὸ εἶδωλο τὸ παλιὸ μέσα της, — πού πάντα νὰ λάμπη, καὶ κάτω ἀπὸ κάθε νέα μεταβολὴ πού θὰ τῆς δώση ἡ ροὴ τῆς παγκοσμίου ζωῆς.

Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ"

ΠΕΝΤΕ μόνον ἔστειλαν φωτογραφίας διὰ τὸν Ἀσπ διαγωνισμὸν μας μὲ θέμα: Τοπίον Φθινοπωρινόν. Ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως, δύο ἔχουν σχετικὴν ἀξίαν, ἀλλ' εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ τοπίον φθινοπωρινόν. Μία, ἀποδίδει πραγματικῶς ὅτι ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ζητήσῃ τεχνικῶς καὶ αἰσθητικῶς, ἀλλ' αἱ διαστάσεις εἶναι τόσο μικραὶ πού εἶναι δύσκολη ἡ δημοσίευσίς. Ἐξητήσαμε 13×18 καὶ 18×24 δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, διὰ νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ τοιχογράφησις καὶ δημοσιεύσις εἰς τὰ «Παναθηναῖα».

Θὰ ἐπαναλάβωμε προσεχῶς τοὺς Φωτογραφικοὺς Διαγωνισμοὺς μὲ διαφορετικοὺς ὄρους.

Ο ΛΙΓΟΣ ΤΙΧΑ

Νέον πολιτικὸν κόμμα εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ «Πρόσ-δευτικόν».

Ὁ πρεσβευτὴς κ. Στρέϊτ ἐπέγραψε τὰ συμβόλαια μὲ τὸν δασολόγον κ. Σταγγέλ, διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς δασικῆς μας ὑπηρεσίας.

Αἱ ἑορταὶ τῆς 75ετηθείδος τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου θ' ἀρχίσουν τὸ ἀπόγευμα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, τοῦ Μαρτίου. Αἱ ἑορταὶ συμπίπτουν μὲ τὸ 16ον συνέδριον τῶν ἀνατολιστῶν.

Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, εἰς τὰς 2 μ. μ. ἐπίσημος ἐνορχεστῶν τῶν ἑορτῶν εἰς τὸν Παρθενῶνα ὑπὸ τῆς Α. Β. Ὑ. τοῦ Διαδόχου. Εἰς τὰς 9 μ. μ. ἐπίσημος ὑποδοχὴ τῶν ξένων εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Πανεπιστημίου. Τὰς ἐπομένους ἡμέρας διάφοροι ἐκδρομαὶ. Τὴν Τετάρτην, 28 Μαρτίου, εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον ὁ «Οἰδίπους Τύραννος» τοῦ Σοφοκλέους.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ὁ *Θράμβος*, περὶ τραγοῦδι, Πλάτωνος Ροδοκάνη, ἐκδοσίς «Παναθηναίων» δρ. 2. τυπογρ. «Ἐστία» Μάϊονερ καὶ Καργαδοῦρη.

Αἱ *Παγασαὶ ἐξεταζόμεναι διὰ τῶν αἰώνων* ὑπὸ Περικλέους Χ. Ἀποστολίδου, Ἀθηναί τυπ. «Ἐστία» Μάϊονερ καὶ Καργαδοῦρη.

Στοιχειώδης θεωρία περὶ τῶν φιλολογικῶν μας τάσεων ὑπὸ Ἀθανασίου Χ. Μπούτουρα. Ἀθηναί τυπογραφ. Ραφτάνη δρ. 1.

Ναυτιλιακὸς δδηγὸς τῶν θαλασσῶν Μαύρης καὶ Ἄζοφικῆς, μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ὑπὸ Ἰωάννου Ζυγομαλά Προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν Νικολαίει. Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Κ. Μάϊονερ καὶ Ν. Καργαδοῦρη δραχ. 40.

Arthur Schopenhauer, *Ἡθικὴ Αἰκαιον καὶ Πολιτικὴ* ὑπὸ Νικ. Μπαλωμένου. Ἀθηναί Τυπογραφεῖον «Ἐστία», Μάϊονερ καὶ Καργαδοῦρη.

Ἱστορία τῆς Κρῶμνης ὑπὸ Α. Ι. Παρχαρίδου. Τραπεζοῦς τυπ. Σεράση, γρῶσ. 8.

Περὶ ἡγήσεις εἰς τὴν χώραν τῆς ἐλευθερίας ἢ κοινοτικῆ ζωῆς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ὑπὸ Louis Jacollet μεταφρ. Ἄνδρ. Π. Φαρμακοπούλου. Ἀθηναί. Ἐκδ. Ι. Κολλάρος βιβλιοπωλεῖον Ἐστίας δρ. 1.

Χρονικά, νέον περιοδικόν, ἐβδομαδιαῖον, τεῦχος 6, διευθυντῆς Ἡλ. Π. Βουτιεριδῆς. Περιεχόμενα: Πολιτικὸν δελτίον. Ἡ Σημκσία τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν. — Ἀγὸν ἰδεολογίας ὑπὸ Α. Χ. Μπούτουρα. — Ἐξωτερικὰ ζητήματα. — Ἐντυπώσεις καὶ Σημειώσεις ὑπὸ Μαρσία. — Κοινωνικὰ Χρονικά. — Φιλολογικὰ χρονικά ὑπὸ Ἡλ. Π. Βουτιεριδῆς.

Δελτίον τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου. Ἰανουάριος 1912. Ἀθηναί δρ. 1.50, τυπογρ. «Ἐστία» Μάϊονερ καὶ Καργαδοῦρη.

Χριστιανικὴ Κρήτη, περιοδικὸν κατὰ 4μηνίαν ἐκδιδόμενον ἐπιμελεία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας. Ἔτος Α. τεῦχος Α. καὶ Β. διπλοῦν. Ἡράκλειον. Συνδρομὴ ἔτησιν δρ. 10.

Τὸ Ἡρώον τοῦ ἀγῶνος: τεῦχος 9 καὶ 10, Ἀθηναί Ἑλληνικαί. Ἐκδ. Ἐταιρία, τυπογρ. «Ἐστία» Μάϊονερ καὶ Καργαδοῦρη.

Νέα Σιών ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα. Τεῦχος Νοεμβρίου — Δεκεμβρίου: Ἀγαπίου Τερσόλουμα.

Ποικίλη Στοὰ Ἰωάννου Ἀρσένῃ—Μιχαὴλ Α. Ραφαήλοβιτς. Περίοδος Γ' ἔτος 15 Ἀθηναί.

Μουσικὴ:

Ἀγάπη—Πόνος ἄσμα, ὑπὸ Γ. Σανθοπούλου, ποιήσις Ἑλένης Σβορώνου. Ἀθηναί ἐκδ. Γ. Φέξη.

Ἀγγέλλονται: *Ἐπιστὰ περὶ ὄντα*, λυρικά ποιήματα πρωτότυπα καὶ μετάφρασις ὑπὸ Εὐμόλπου.